

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Efektivita veřejných prostředků vynaložených na podporu místních
Agend 21 v České republice**

Bc. Eva Šlapáková

Diplomová práce

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva Šlapáková**
Osobní číslo: **E10012**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Regionální rozvoj**
Název tématu: **Efektivita veřejných prostředků vynaložených na podporu
místních Agend 21 v České republice**
Zadávající katedra: **Ústav veřejné správy a práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je analyzovat skutečný efekt vynaložených prostředků na podporu místních Agend 21 v nejméně úspěšných municipalitách ČR z hlediska plnění kritérií místní Agendy 21.

Práce bude obsahovat:

- Charakteristiku místní Agendy 21.
- Kritéria místní Agendy 21 a jejich členění do kategorií.
- Analýzu nejméně úspěšných municipalit - držitelů kategorie "B".
- Porovnání skutečného stavu s údaji v databázi místní Agendy 21.
- Skutečný efekt vynaložených prostředků na podporu místních Agend 21.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Action 21 [online]. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.action21.co.uk/>.
Agenda 21 [online]. [s.l.]: Ministerstvo životního prostředí, 2000. Dostupné z WWW:
<http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/e26dd68a7c931e61c1256fbe0033a4ee/b56f757c1507c2>
GIRARDET, Herbert. Creating sustainable cities. 1. vyd. Dartington, England: Green Books for the Schumacher Society, 1999. 77 s. ISBN 1-870098-77-3.
MEZŘICKÝ, Václav. Environmentální politika a udržitelný rozvoj. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 207 s. ISBN 80-7367-003-8.
Místní Agenda 21 [online]. 2005. Dostupné z WWW: <http://ma21.cenia.cz/>.
REITSCHMIEDOVÁ, Alena. Metodika pro místní Agendy 21 v České republice: strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR. 1. vyd. Praha: Český ekologický ústav, 2003. 47 s. ISBN 80-7212-505-2.
REITSCHMIEDOVÁ, Alena. Obce, životní prostředí a veřejnost: Řešení ekologických problémů a práce s veřejností v podmínkách obce. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 106 s. ISBN 80-85087-46-4.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva
Konzultant diplomové práce: Mgr. Michael Pondělíček
Ústav veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 27. června 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2012

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 11. srpna 2011

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 24. 4. 2012

Eva Šlapáková

Dovoluji si tímto poděkovat všem, kteří k vytvoření této diplomové práce přispěli, a to zejména Mgr. Michaelu Pondělíčkoví za odborné vedení a podnětné připomínky. Dále patří mé poděkování i koordinátorům MA21 a projektu Zdravé město ve městech Chrudim, Litoměřice, Vsetín a Kopřivnice, kteří mi vyšli vstříc a ochotně mi poskytli potřebné informace.

Děkuji také svým rodičům, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

SOUHRN

Diplomová práce se zabývá problematikou efektivnosti veřejných prostředků vynaložených na podporu nejúspěšnějších místních Agend 21 v České republice, tedy municipalit spadajících do kategorie „B“. Práce zkoumá pět z těchto municipalit, konkrétně obce Kopřivnici, Chrudim, Litoměřice, Vsetín a městskou část Praha-Libuš. Pozornost je věnována problematice financování a měření efektivnosti na základě zejména environmentálních, ale i dalších indikátorů. Cílem práce je pak zjistit, zda jsou vynakládané veřejné prostředky na podporu místních Agend 21 efektivní z pohledu zlepšování stavu životního prostředí, zvyšování bezpečnosti v daných městech a růstu spokojenosti občanů.

KLÍČOVÁ SLOVA

místní Agenda 21, udržitelný rozvoj, Národní síť Zdravých měst, indikátory udržitelného rozvoje

TITLE

Effectiveness of public funds spent in support of Local Agenda 21 in the Czech Republic

ABSTRACT

This thesis deals with the effectiveness of public funds spent in support of the most successful Local Agenda 21 in the Czech Republic, ie municipalities belonging to the category “B”. The thesis examines five of these municipalities, namely community Kopřivnice, Chrudim, Litoměřice, Vsetín a Praha-Libuš. Attention is paid to the financing and efficiency measurement based on the particular environmental, as well as other indicators. The goal is then to determine whether public funds spent to support Local Agenda 21 are effective in terms of improving the environment, increasing safety in these cities and the growing citizen satisfaction.

KEYWORDS

Local Agenda 21, sustainable development, National Network of Healthy Cities, sustainable development indicators

OBSAH

ÚVOD	9
1 CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍ AGENDY 21	11
1.1 AGENDA 21 A MÍSTNÍ AGENDA 21	11
1.2 ČÍM JE MA21 PODMÍNĚNA?	13
1.3 KROKY V RÁMCI PROCESU MA21	13
1.4 PROBLÉMOVÉ OKRUHY MA21	14
1.5 SOUČÁSTI MÍSTNÍ AGENDY 21	15
1.6 PŘÍNOSY DOBŘE VEDENÉ MÍSTNÍ AGENDY 21	16
1.7 POJMY SOUVISEJÍCÍ S MÍSTNÍ AGENDOU 21	17
1.7.1 Udržitelný rozvoj	17
1.7.2 Zdravé město	17
1.7.3 Národní síť Zdravých měst	18
1.7.4 DataPlán NSZM	19
1.7.5 Dobrá praxe	19
1.7.6 10 P – Desatero problémů	20
1.7.7 Osvětové kampaně	20
1.7.8 Pracovní skupina MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj	21
1.8 STRATEGICKÝ PLÁN MÍSTNÍ AGENDY 21	22
2 KRITÉRIA MA21	24
2.1 PROČ ZAVÁDĚT KRITÉRIA MA21?	24
2.2 JAK JSOU KRITÉRIA MA21 ČLENĚNA A DOKUMENTOVÁNA?	24
2.3 PŘEHLED KATEGORIÍ MA21	24
2.3.1 Kategorie ZÁJEMCI	24
2.3.2 Kategorie D: „START“	25
2.3.3 Kategorie C: „STABILIZACE“	26
2.3.4 Kategorie B: „SYSTÉM ŘÍZENÍ“	27
2.3.5 Kategorie A: „DLOUHODOBÝ PROCES“	28
2.4 DATABÁZE MÍSTNÍCH AGEND 21 V ČESKÉ REPUBLICĚ	29
2.5 INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	30
2.5.1 Společné evropské indikátory - ECI	31
3 HLAVNÍ STÁVAJÍCÍ PROBLÉMY MÍSTNÍ AGENDY 21 V ČESKÉ REPUBLICĚ	33
3.1 MEDIALIZACE, OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ	33
3.2 POLITICKÁ PODPORA	34
3.3 FINANCOVÁNÍ MA21	34
3.4 HODNOCENÍ MA21	35
4 FINANČNÍ PODPORA MÍSTNÍ AGENDY 21	36
4.1 VÝDAJE MŽP NA MA21 V LETECH 2004-2007	36
4.2 REVOLVINGOVÝ FOND MŽP	37
4.2.1 Půjčka	38
4.2.2 Grant	38
4.2.3 Technická asistence	39
4.2.4 Přehled hodnocení projektů v rámci výzev MA 21	40
4.3 DOTACE ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU PRO NNO	45
5 KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY FUNGOVÁNÍ MA21 V NEJÚSPĚŠNĚJŠÍCH MUNICIPALITÁCH ČR	48
5.1 MA21 V CHRUDIMI	48
5.1.1 Město Chrudim	48
5.1.2 Financování MA21 v Chrudimi	50
5.2 MA21 V LITOMĚŘICÍCH	51
5.2.1 Město Litoměřice	51
5.2.2 Financování MA21 v Litoměřicích	52
5.3 MA21 V KOPŘIVNICI	55
5.3.1 Město Kopřivnice	55

5.3.2	<i>Financování MA21 v Kopřivnici</i>	56
5.4	MA21 VE VSETÍNĚ	58
5.4.1	<i>Město Vsetín</i>	58
5.4.2	<i>Financování MA21 ve Vsetíně</i>	59
5.5	MA21 V PRAZE LIBUŠI	68
5.5.1	<i>Městská část Praha – Libuš</i>	68
5.5.2	<i>Financování MA21 v Praze Libuši</i>	69
5.6	SHRNUTÍ FINANČNÍ PODPORY MA21 VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH Z REVOLVINGOVÉHO FONDU MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	69
6	INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	71
6.1	HODNOTY ZNEČIŠTĚNÍ PROSTŘEDÍ ATMOSFÉRICKÝMI POLUTANTY (PM ₁₀ /ROK A NO ₂ /ROK)	71
6.2	EMISE ZÁKLADNÍCH ZNEČIŠTŮJÍCÍCH LÁTEK (REZZO 1-3)	74
6.2.1	<i>Emise oxidu siřičitého SO₂</i>	74
6.2.2	<i>Emise oxidů dusíku NO_x</i>	75
6.2.3	<i>Emise oxidu uhelnatého CO</i>	77
6.3	KRIMINALITA A DOPRAVNÍ NEHODOVOST	79
6.4	INDIKÁTOR A1 – SPOKOJENOST OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM	81
6.5	SHRNUTÍ	82
7	PROBLÉMY ZKOUMANÝCH MUNICIPALIT	84
7.1	MĚSTO CHRUDIM	84
7.1.1	<i>Desatero problémů</i>	84
7.1.2	<i>Problém obchvatu města Chrudim</i>	86
7.2	MĚSTO LITOMĚŘICE	88
7.2.1	<i>Nárůst alergií</i>	88
7.2.2	<i>Vysoká kriminalita</i>	89
7.2.3	<i>Vandalismus</i>	90
7.3	MĚSTO KOPŘIVNICE	90
7.3.1	<i>Skandál v Kopřivnici: Městská budova slouží ODS k volební agitaci!</i>	90
7.3.2	<i>Červený kámen</i>	91
7.3.3	<i>Logo</i>	91
7.3.4	<i>Merendovi versus Vítovec</i>	92
7.4	MĚSTO VSETÍN	93
7.4.1	<i>Hluková a emisní zátěž z dopravy</i>	93
7.4.2	<i>Problémy s neplatiči nájemného</i>	95
7.5	MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA-LIBUŠ	95
7.5.1	<i>Problém s vietnamskou komunitou</i>	95
	ZÁVĚR	97
	POUŽITÁ LITERATURA	101
	SEZNAM TABULEK	107
	SEZNAM OBRÁZKŮ	108
	SEZNAM PŘÍLOH	109
	SEZNAM ZKRATEK	109
	PŘÍLOHY	110

ÚVOD

Už samotné téma diplomové práce naznačuje komplikované zjišťování svého cíle, neboť zkoumání efektivnosti veřejných prostředků je vždy obtížné. Bohužel neexistuje žádná konkrétní sada indikátorů, která by se zabývala problematikou efektivity veřejných prostředků vynaložených na podporu místních Agend 21 v České republice. Města si v průměru jedenkrát za tři roky mohou nechat od TIMURu vypracovat průzkum deseti Společných evropských indikátorů či mohou sledovat vývoj samostatně zvolených místních indikátorů. Je ale pochopitelné, že každé město chce mít dobrou vizitku, a tak se dá předpokládat, že by si nezvolilo takové indikátory, u kterých by očekávalo negativní vývoj.

V databázi místních Agend 21, která je dostupná na internetových stránkách <http://ma21.cenia.cz>, je sice seznam měst, která mají MA21, ale jde pouze o města zařazená do Národní sítě Zdravých měst. Výše uvedený internetový odkaz představuje oficiální stránky Ministerstva životního prostředí k MA21. Hned na úvodní straně je vidět přehled nejúspěšnějších municipalit – držitelů kategorie „B“ za rok 2011. Jsou jimi mikroregion Dražanská vrchovina a obce Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Praha – Libuš a Vsetín (ty z nich, kterým se práce bude věnovat podrobněji, jsou zobrazeny na obrázku 1). V rámci měst Kladno a Hradec Králové také funguje MA21 na vysoké úrovni, ale vzhledem k tomu, že vystoupila z NSZM, není o nich v souvislosti s místní Agendou 21 slyšet a jejich nárok na získání finančních prostředků souvisejících s MA21 je tak výrazně administrativně omezen.

Cílem práce je odpovědět na otázku, **zda výše veřejných prostředků vynaložených na podporu místních Agend 21 v municipalitách spadajících do kategorie B vede ke zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování bezpečnosti v daných městech a růstu spokojenosti občanů s životem ve městě.**

Zkoumání dané problematiky a hledání odpovědi na otázku efektivity národních veřejných prostředků bude prováděno pomocí vybraných indikátorů udržitelného rozvoje, zejména pak na základě environmentálních indikátorů, neboť pojem Agenda 21 je jednoznačně spojen s životním prostředím a jeho ochranou. Dále bude porovnáván vývoj kriminality, dopravní nehodovosti a Společného evropského indikátoru A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím v municipalitách Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Praha – Libuš a Vsetín. Navíc budou v rámci jednotlivých indikátorů posuzovány i stavy ve městech Kladno a Hradec Králové s cílem ukázat, zda je místní Agenda 21 a její finanční podpora

skutečně nezbytná ke zlepšování stavu životního prostředí, snižování počtu trestných činů, zvýšení bezpečnosti dopravy a ke zvýšení spokojenosti občanů s místním společenstvím.

Druhou metodu ke zjištění efektivity veřejných prostředků vynaložených na MA21 v neúspěšnějších municipalitách představuje hledání nejzávažnějších problémů daných měst a způsoby jejich řešení. Práce má ukázat, zda se situace zlepšuje a dochází k úbytku nespokojených občanů.

Problematikou daného tématu není pouze zjišťování efektivity vynaložených veřejných prostředků, ale i samotné zjištění jejich výše. Místní Agenda 21 je totiž průřezové téma, které se prolíná celým rozvojem města a je tak obtížné vyčlenit konkrétní výši finančních prostředků plynoucích výhradně na podporu MA21. Celý systém financování MA21 je komplikovaný. Pro potřeby diplomové práce autorka zvolila v rámci zjišťování finanční podpory MA21 ve zkoumaných městech pouze národní veřejné prostředky plynoucí z ministerstev ČR výhradně na MA21, přičemž práce nezahrnuje údaje o finančních prostředcích, jež poskytla některá ministerstva v rámci spolupráce na financování projektů podporujících MA21 z evropských fondů.

Obrázek 1: Zkoumané neúspěšnější municipality, držitelé kategorie „B“

Zdroj: Obrázek vytvořen pomocí programu ArcGIS Desktop s využitím vrstev ArcCR 500 kraje.shp a obce.shp.

1 CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍ AGENDY 21

Současné trendy rozvoje lidské společnosti, jako jsou nadměrné čerpání přírodních zdrojů, nadměrná produkce odpadů a znečištění všeho druhu, řízení založené na rozhodování jednotlivců nebo malých skupin, nerespektování ekologických zákonitostí, důraz na zvyšování materiální úrovně života, ukazují v globálním měřítku na neudržitelnost dosavadních přístupů k lidským činnostem. Následkem těchto zažitých přístupů jsou problémy, jež ohrožují existenci lidského společenství a mají velký dopad na zdraví ekosystémů, zdraví společnosti i zdraví jednotlivců. Bylo tedy nezbytně nutné, aby se těmito problémy začaly na globální úrovni zabývat vrcholné orgány a organizace po celém světě. První snahy o řešení těchto problémů vznikaly již v 70. letech minulého století.

1.1 Agenda 21 a místní Agenda 21

Místní Agenda 21 vychází z mezinárodního dokumentu OSN, nazvaného Agenda 21, který byl přijat na summitu OSN v Rio de Janeiru v roce 1992. Jedná se o globální strategický a akční plán světového společenství, který stanovuje konkrétní kroky směřující k udržitelnému rozvoji. A právě tento dokument obsahuje základní vymezení toho, oč v MA21 jde především. Agenda 21, realizovaná na úrovni města jako místní Agenda 21 (MA21), usiluje o propojení sociálních, ekonomických hledisek rozvoje s kvalitním životním prostředím. Kapitola 28 Agendy 21 říká: „*Velké množství problémů a řešení obsažených v Agendě 21 má své kořeny na úrovni místních aktivit; participace a spolupráce místních úřadů bude proto faktorem určujícím úspěšnost realizace jejich cílů. Místní úřady vytvářejí, řídí a udržují ekonomickou, sociální a environmentální infrastrukturu, dohlížejí na plánování, formují místní politiku životního prostředí a předpisy a pomáhají při implementaci národní a subnárodní environmentální politiky. Protože jsou úrovní správy nejbližší lidem, sehrávají důležitou roli ve výchově, mobilizaci i při reakci na podněty veřejnosti a napomáhají tak dosažení udržitelného rozvoje.*“¹

Místní Agenda 21 je zastřešující metodou zvyšování kvality veřejné správy, vedoucí k praktickému uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni.² Přináší

¹ Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008 [cit. 2011-09-11]. Místní agenda 21 - metodická příručka. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ma21_informace/\\$FILE/OEV-MA21_metodika-20080822.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ma21_informace/$FILE/OEV-MA21_metodika-20080822.pdf)>.

² Mezi oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě zařadilo MA21 spolu s dalšími metodami (např. benchmarking, CAF či Balanced Scorecard) v roce 2006 Ministerstvo vnitra.

s sebou kvalitnější a efektivnější práci veřejné správy, spokojenost obyvatel, jejich skutečnou účast na veřejném životě i na spolurozhodování o věcech veřejných. Klade důraz na partnerství a spolupráci s občany. Porovnává směr, kterým se rozvoj obce či regionu ubírá s tím, kam bychom směřovat chtěli. Umožňuje sladit hospodářský rozvoj se sociálními požadavky a s respektem k limitům, daným životním prostředím. Zjednodušeně můžeme říci, že Místní Agenda 21 je místní strategií udržitelného rozvoje, představuje proces, při němž se zpracovává vize a realizuje akční plán rozvoje místa.

Jak už bylo popsáno výše, pojem Agenda 21 se objevil v ochraně životního prostředí po roce 1992. Jde o souhrnný název přibližně 38 obecných okruhů, jako jsou např. odpady, ochrana přírody, ochrana vody či chudoba. Soubor těchto problémových okruhů dostal název Agenda 21 a jedná se o problémy k vyřešení při vstupu do 21. století. Místní Agendy 21 pak představují převedení všech 38 problémových okruhů do přímých srozumitelných souvislostí se situací a životním prostředím v konkrétním městě, obci či regionu.

- **Místní** – odkazuje na vlastní místo působení, bydliště, obec, příp. region
- **Agenda** – je slovo latinského původu a znamená program nebo také seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle
- **21** – znamená, že se jedná o to, co musíme udělat pro (v) 21. století, vyzývá k uvažování v delším časovém horizontu³

Zásadní roli v MA21 hraje místní veřejná správa, ta však sama kvalitní místní Agendu 21 nezajistí. Potřebuje k tomu spolupráci s různými složkami místní společnosti, a to s neziskovými organizacemi a spolky, podnikateli, provozovateli služeb, školskými zařízeními, zdravotnickými institucemi a dalšími subjekty, včetně široké neorganizované veřejnosti. Nezbytnými součástmi fungující místní Agendy 21 jsou také kvalitní strategické plánování a řízení, průběžná a aktivní komunikace s veřejností – budování partnerství a systémové a měřitelné směřování k udržitelnému rozvoji. Pro realizaci Agendy 21 jsou nezbytné i indikátory neboli ukazatele udržitelného rozvoje, které představují praktický nástroj pro měření postupu práce na místní Agendě 21. Je to vlastně určitá množina informací, která nám říká, zda se ke stanoveným cílům přibližujeme nebo se od nich vzdalujeme.

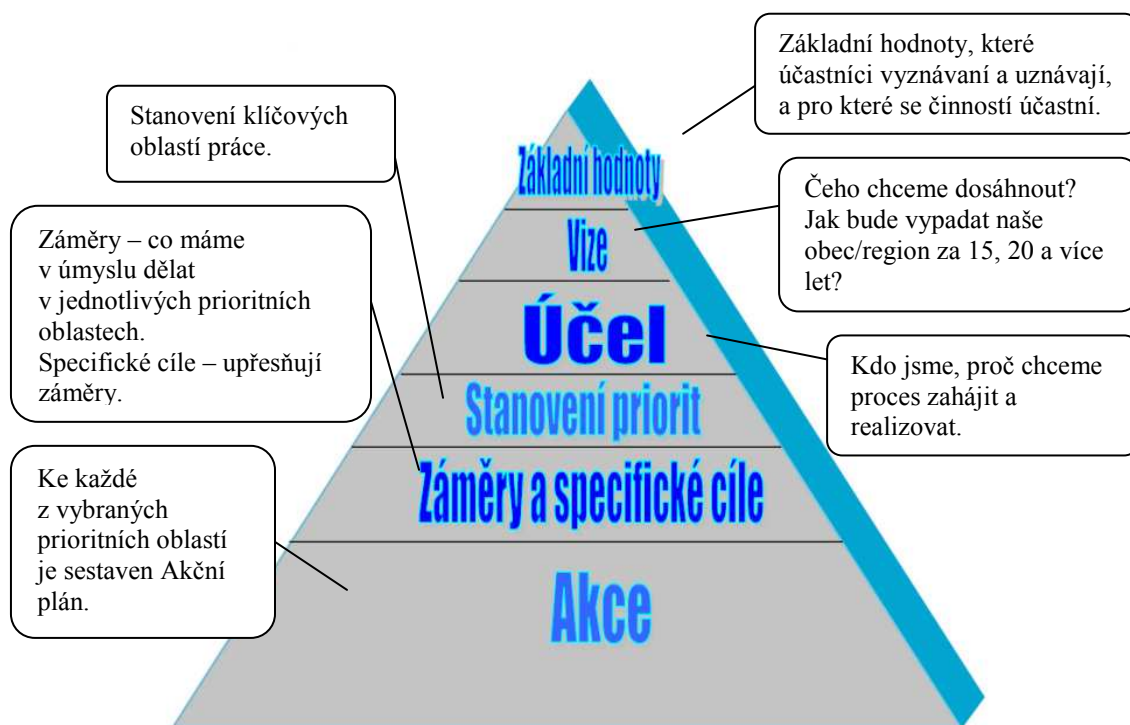
³ *Občanská společnost - návod k použití* [online]. 2008 [cit. 2011-09-26]. Místní Agenda 21. Dostupné z WWW: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>.

1.2 Čím je MA21 podmíněna?

- výkonem a provozem místní správy směřující k udržitelnosti
- začleňováním principů udržitelného rozvoje mezi priority samosprávy a do dokumentů
- zvyšováním povědomí o trvale udržitelném rozvoji, vzděláváním a výchovou
- poradenstvím, konzultační a informační činností
- zapojováním veřejnosti do rozhodování⁴
- spoluprací, partnerstvím
- vytvořením místní strategie udržitelného rozvoje a akčního plánu
- měřením účinnosti procesu MA21, informováním a rozbořem dosaženého pokroku
- sledováním dalších stanovených ukazatelů (např. sada indikátorů ECI atd.)

1.3 Kroky v rámci procesu MA21

Obrázek 2: Hierarchie uplatňování MA21

Vlastní zpracování dle REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *METODIKA pro místní Agendy v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR*. Praha : Český ekologický ústav, 2003. 47 s. ISBN 80-7212-505-2. str. 26. a dle *Občanská společnost - návod k použití [online]*. 2008 [cit. 2012-02-14]. Místní Agenda 21. Dostupné z WWW:

<<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>.

⁴ Veřejnost má být zapojena nejen do rozhodovacích procesů, ale i do vytváření plánů a jejich realizace. Platí, že čím více lidí se do procesu MA21 zapojí, tím kvalitnější tento proces bude. Jako nástroje pro zapojení veřejnosti mohou sloužit např. dotazníky, letáky, tradiční veřejná setkání, fóra, kulaté stoly, referendum a mnoho dalších.

Pyramida na obrázku 2 znázorňuje jednotlivé části plánu, který se v rámci procesu vytváří, zpracovává a definuje.

1.4 Problémové okruhy MA21

Tabulka 1: Problémové okruhy místní Agendy 21

<p>1. Sociálně ekonomický okruh – problémy v rámci sociálně ekonomického okruhu kladou důraz na životní prostředí a týkají se především mezilidské spolupráce a solidarity</p>
<p>1.1. Urychlování a zavádění udržitelného rozvoje v jednotlivých regionech zemí při přechodu ekonomického systému 1.2. Boj proti obecné chudobě 1.3. Změna způsobu spotřeby a odklon od principů konzumní společnosti 1.4. Udržitelný rozvoj v území a rozvoj v návaznosti na populaci 1.5. Podpora ochrany a péče o lidské zdraví 1.6. Podpora udržitelného a přiměřeného rozvoje sídel (obcí, měst) v regionu 1.7. Zavádění principů základní ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje do rozhodování o problémech regionu souvislosti s mezinárodním partnerstvím 1.8. Ochrana proti znečištění ovzduší v regionu i globálně 1.9. Vytváření společného přístupu k územnímu plánování a šetrné nakládání s regionálními zdroji oživení 1.10. Ochrana přírody, ekosystémů a lesa jako celku přírodního dědictví 1.11. Podpora udržitelného rozvoje v zemědělství a obnova venkova 1.12. Ochrana kvality a zdrojů vod nakládání s vodou 1.13. Šetrné nakládání s jedovatými látkami, půdou a kontaminované areály 1.14. Odpovědné a bezpečné nakládání s odpady a jejich přeprava</p>
<p>2. Posilování úlohy důležitých skupin obyvatel – patří mezi obecné a širší sociální úkoly v celém kontextu řešení</p>
<p>2.1. Zapojení žen a jejich organizací do udržitelného rozvoje v regionu 2.2. Zapojení skupin dětí a mládeže do udržitelného rozvoje 2.3. Posílení úlohy místních obyvatel historicky žijících v regionu a posílení jejich komunit 2.4. Posilování úlohy místních a angažovaných nevládních organizací jako spolupracovníků při dosahování dlouhodobě udržitelného rozvoje v regionu 2.5. Podpora iniciativy a činnosti úřadů pro regionální Agendu 21 2.6. Posilování úlohy ekonomicky aktivních obyvatel a jejich odborů a sdružení v regionu 2.7. Posílení úlohy místních podnikatelských a průmyslových aktivit v cestě k trvale udržitelnému rozvoji regionu 2.8. Využití vědeckého i technického potenciálu obyvatel v regionu</p>
<p>3. Prostředky pro zajištění udržitelného rozvoje – přehled pro využití jednotlivých možných zdrojů udržitelného rozvoje</p>
<p>3.1. Určení finančních zdrojů a stanovení finančních mechanismů pro jejich tvorbu a čerpání 3.2. Přenos ekologicky šetrnějších technologií do regionu a kooperace v regionu i mimo něj 3.3. Odpovídající využívání vědeckých poznatků pro trvale udržitelný rozvoj regionu 3.4. Podpora vzdělávání, osvěty a odborného školení obyvatel i zúčastněných skupin 3.5. Sladění uspořádání úřadů s mezinárodními institucemi a mezinárodní právní nástroje a mechanismy a jejich uplatnění v rozvoji regionu 3.6. Dostatek odpovídajících informací pro rozhodování o problémech i aktivitách na komunální (obecní, městské) i vyšší úrovni</p>

Vlastní zpracování dle BOHUSLAV KRAJŠEK. Úvod k místním Agendám 21 v České republice. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 1998, 44 s. ISBN 80-7212-052-2.

1.5 Součásti místní Agendy 21⁵

Místní Agenda 21 by měla mít následující součásti:

- **Organizační zázemí** – Je potřeba schopný koordinátor procesu. Obvykle zázemí zajišťuje místní správa, nebo s ní musí být alespoň oficiálně propojeno. Je tedy nutná politická podpora, aby bylo možné prosazovat nutná opatření.
- **Komunitní spolupráce (partnerství)** – Místní správa by měla při přípravě a realizaci místních aktivit, jednotlivých záměrů rozvoje obce či regionu spolupracovat s místními organizacemi a veřejností v co nejvyšší míře a na dlouhodobé úrovni – nejen jednorázově.
- **Kapacita pro získávání zdrojů** – MA 21 vede ke zvýšení kapacity pro získávání zdrojů především vzhledem k zavedení principu udržitelného rozvoje v místních podmínkách. Lidé, kteří se do procesu zapojí, mohou být zároveň ochotni přispět i finančními a jinými prostředky.
- **Formalizace procesu, politická podpora** – Místní zastupitelstvo musí přijmout MA 21 jako oficiální součást rozvoje a fungování obce, regionu. V rámci toho se zavazuje k respektování principů udržitelného rozvoje včetně zapojování veřejnosti.
- **Strategie udržitelného rozvoje za účasti veřejnosti** – Každá obec či region, která chce zavést místní Agendu 21, by měla mít zpracovanou dlouhodobou Strategii udržitelného rozvoje, jakožto zastřešující dokument pro dílčí strategie, plány a politiky. Každý místní občan by přitom měl mít možnost podílet se na jejím zpracování a realizaci. Součástí strategického plánu má být akční plán, který je zásadní pro nastartování procesu MA 21. Proces MA 21 je pak nutné i monitorovat. Konkrétní příklady propojování ekonomických, sociálních a ekologických činností je potřeba podpořit jako tzv. mikroprojekty.
- **Výchova, vzdělávání, osvěta a informovanost** – Místní lidé musejí jednak rozumět základním otázkám udržitelného rozvoje a také tomu, že oni jsou spoluvůrci budoucnosti obce, regionu a jednak musejí být motivováni k tomu, aby se do procesu MA21 aktivně zapojili. Proces by měl vést k tomu, aby všichni, kdo tvoří společenství, převzali určitý díl zodpovědnosti za jeho rozvoj.
- **Management kvality** – Udržitelnost by měla být chápána jako součást řízení místního úřadu, a nejen jako možný dodatek.

⁵ *Občanská společnost - návod k použití* [online]. 2008 [cit. 2012-02-14]. Místní Agenda 21. Dostupné z WWW: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>.

- **Vnější vztahy a vazby** – Udržitelný rozvoj není jen záležitostí obce a regionu, ale má širší souvislosti, takže obec či region by měla budovat vnější vztahy, informační vazby a partnerství – s dalšími obcemi a regiony, v rámci sítí a projektů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Mikroprojekty** – Malé i velké dílčí projekty, které slouží jako příklad projektů, které přispívají k udržitelnému rozvoji. Finančně by se na nich měla podílet i místní správa

1.6 Přínosy dobře vedené místní Agendy 21⁶

- větší spokojenost obyvatel,
- vyšší efektivita práce,
- předcházení konfliktům a zmenšování rozporů,
- zlepšení kvality života obyvatel,
- zachování a zlepšení kvality životního prostředí,
- nalezení skutečných problémů a optimálních cest jejich řešení,
- dosažení společné vize o budoucnosti obce či regionu,
- aktivní zapojení lidí do řešení problémů,
- spolupráci různých společenských a profesních skupin,
- větší pochopení práce úřadů a zastupitelů a zvýšení důvěry v jejich rozhodnutí,
- zajištění zpětné vazby v řízení města,
- lepší společenská atmosféra,
- pochopení různých názorů a postojů,
- posílení a rozvoj demokracie,
- posílení pocitu sounáležitosti s obcí, regionem,
- zachování místních hodnot – kulturních, společenských i přírodních,
- zvýšení schopností a kapacit,
- rozšíření finančních a dalších zdrojů pro rozvoj obce, regionu,
- větší schopnost obce nebo regionu reagovat na měnící se vnější i vnitřní prostředí,
- místní stabilita, která ovlivňuje stabilitu v mezinárodním měřítku.

⁶ REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *METODIKA pro místní Agendy v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR*. Praha : Český ekologický ústav, 2003. 47 s. ISBN 80-7212-505-2. str. 3-4.

1.7 Pojmy související s místní Agendou 21

Místní Agenda 21 představuje podporu udržitelného rozvoje na místní úrovni, s aktivním zapojením veřejnosti. Co znamená místní Agenda 21 v praxi je pak možné najít mj. v tzv. Zdravých městech, obcích a regionech. Je tedy na místě alespoň ve stručnosti vysvětlit pojmy jako udržitelný rozvoj, Zdravé město, Národní síť Zdravých měst a další.

1.7.1 Udržitelný rozvoj

Podle definice OSN je udržitelný rozvoj takový rozvoj, který zabezpečuje potřeby současné společnosti, aniž by omezoval možnost budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby. O udržitelnosti lze hovořit jen tehdy, je-li ekonomický rozvoj uplatňován s ohledem na sociální a kulturní dopady s respektem k limitům životního prostředí. V ideálním případě by měly být všechny tři pilíře (ekonomický, sociální a environmentální) v rovnováze.

Indikátory udržitelného rozvoje označujeme ukazatele vývoje určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů. Vzhledem k tomu, že je řeč o udržitelném rozvoji, jde o sledování jevů, které s tímto tématem úzce souvisí. Obvykle jsou indikátory udržitelného rozvoje konstruovány tak, aby odrážely základní pilíře udržitelnosti (sociální, ekonomický, environmentální a správy věcí veřejných). Indikátory udržitelného rozvoje na místní úrovni rovněž reflektují nejdůležitější jevy kvality života na lokální úrovni (doprava, ovzduší, kriminalita atd.).⁷

1.7.2 Zdravé město

Zdravé město je nutné chápat jako dlouhodobý a stále se vyvíjející se projekt, který předpokládá aktivní zapojení obyvatel do rozvojových aktivit města. Nelze tedy chápat pojem „Zdravé město“ jako současný a ukončený stav města.

Zdravé město se zabývá všemi oblastmi života ve městě, které mohou mít vliv na zdraví a pohodu obyvatel. Nejedná se pouze o stav prostředí, ale zejména o životní styl lidí a o jejich pocit spokojenosti ve městě.⁸ Dále Zdravá města realizují místní Agendy 21 a jsou součástí Evropské kampaně udržitelných měst a obcí (Aalborgská charta).

⁷ NOVÁK, Josef. *Timur - Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, o. s.* [online]. 2007 [cit. 2011-10-09]. Indikátory udržitelného rozvoje. Dostupné z WWW: <<http://timur.cz/indikatory/indikatory-udrzitelneho-rozvoje-16.html>>.

⁸ TRUNEČKOVÁ, Šárka. *Místní Agenda 21 v Chrudimi: aneb společně vytváříme místo, kde je radost žít.* Vyd. 1. Chrudim: Reklama&tisk, 2010. 36 s.

Mezinárodní Projekt Zdravé město (WHO Healthy Cities Project) iniciovala OSN – Světová zdravotní organizace (WHO) v roce 1988 a přizvala k němu nejvýznamnější evropské metropole. Během patnácti let se pak do projektu zapojilo 1300 Zdravých měst, obcí a regionů ve více než 30-to evropských zemích

1.7.3 Národní síť Zdravých měst

Národní síť Zdravých měst České republiky je asociací aktivních místních samospráv, které se programově hlásí k principům udržitelného rozvoje, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel. V souhrnu lze říci, že Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s obyvateli. Věří, že občané budou svou komunitu a krajinu považovat za svůj domov a budou o ně také takto pečovat.⁹

Asociace NSZM ČR byla vytvořena v roce 1994 jedenácti aktivními městy. Od roku 2003 je pak tato organizace otevřena všem formám municipalit. Dnes ji tvoří několik desítek měst, obcí, mikroregionů a krajů. NSZM ČR sdružuje obce, regiony i kraje, které se vážně zajímají o témata související se zdravím obyvatel a udržitelným rozvojem na místní úrovni.

Co přináší členství v NSZM ČR?

- poskytování služeb pro zvýšení možností finanční podpory v rámci projektu
- spolupráci s organizacemi, institucemi a odbornými partnery v ČR, se kterými v rámci projektu NSZM ČR dlouhodobě spolupracuje
- zajištění medializace formou Zpravodaje NSZM ČR
- mezinárodní propagace příkladů dobré praxe ze členských měst
- zajištění metodické pomoci a facilitace, využití akreditovaných kurzů
- zkvalitnění komunikace s občany i partnery města
- síťová spolupráce, vzájemné konzultace Zdravých měst

S pojmy Zdravé město a Národní síť Zdravých měst souvisí i jejich společná metodika s názvem Česká Brána 21 (New Gate 21). Ta obsahuje soubor návodů, které umožňují řádným členům NSZM ČR efektivně postupovat k naplňování mezinárodních standardů.

⁹ NSZM ČR: ZÁKLADNÍ INFORMACE. *Národní síť Zdravých měst ČR* [online]. 2005 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2082129t>

1.7.4 DataPlán NSZM¹⁰

DataPlán NSZM je internetový software, který slouží městům, obcím, mikroregionům a krajům k tomu, aby ve veřejné správě měly pořádek a přehled. Navíc jsou hlavní informace prostřednictvím internetu bez problému přístupné široké veřejnosti. DataPlán NSZM může využívat každá municipalita – od malé obce až po kraj – k tomu, aby byla ve svém území schopna sladit priority a cíle v jednotlivých oblastech rozvoje a zároveň přehledně sledovat, jaké finanční prostředky a s jakým efektem jsou do těchto priorit rozděleny.

DataPlán NSZM zcela prakticky ukazuje propojení strategických plánů s komunitními plány a jejich vazbu na aktuální rozpočty. Jeho silnou stránkou je sledování projektové kapacity pro zdroje EU a možností financování v jakémkoliv území a v širokém spektru tématických oblastí.

1.7.5 Dobrá praxe¹¹

Každé město, obec či region při svém rozvoji často naráží na nejrůznější problémy či úkoly, které si žádají neotřelá, originální a hlavně efektivní řešení. Obce, regiony, ale i neziskové organizace, školy, místní podniky a další vymýšlejí projekty a realizují aktivity, které napomáhají zlepšit jejich služby, uspořit finance či zvýšit povědomí o určitém tématu - jednoduše řečeno přispívají ke kvalitě života. Přinášejí tak řadu inovativních, pozoruhodných a praktických řešení nejrůznějších problémů. Tyto postupy nazýváme **příklady dobré praxe**.

Příklady dobré praxe jsou osvědčené postupy a řešení, které v sobě zároveň zahrnují prvky inovace, nové myšlenky a nápady. Jejich shromažďování vytváří prostor a motivaci pro vzájemné učení se jeden od druhého, sdílení know-how a zkušeností.

Hlavními kritérii pro výběr aktivity jako Příkladu dobré praxe jsou:

- spolupráce institucí veřejné správy, neziskových organizací, soukromého sektoru a veřejnosti
- inovace a originalita v přístupu a nová přidaná hodnota
- neziskový charakter (primárním cílem je veřejná služba, nikoliv vytváření zisku)
- respektování principů udržitelného rozvoje – projekt či aktivita by neměly rozvíjet např. ekonomický pilíř rozvoje na úkor sociální oblasti či životního prostředí

¹⁰ DataPlán NSZM. *DataPlán: portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů* [online]. 2011 [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: <http://dataplan.info/cz/home/zakladni-informace-a-kontakty>.

¹¹ Co je Dobrá Praxe. *DOBŘÁ PRAXE* [online]. © 2005-2010 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://dobrapraxe.cz/cz/co-je-dobra-praxe>

Příklady dobré praxe

- pomáhají kvalitnímu rozvoji měst, obcí a regionů
- šetří čas a peníze
- zefektivňují činnost úřadů i dalších institucí
- přispívají k dobré image samospráv a zvyšují prestiž jejich partnerů
- podporují zdravou soutěživost, motivaci a spolupráci samospráv, neziskových organizací, škol, podniků a dalších institucí

1.7.6 10 P – Desatero problémů

Veřejná setkání umožňují lidem vyjádřit se k dílčím projektům, ale také k nedostatkům v obci či v regionu. Prostřednictvím Fóra Zdravého města mají účastníci možnost sestavit desatero problémů, tedy žebříček nejpálčivějších problémů města, ve kterém žijí. Po sestavení desatera na veřejném setkání dochází k jeho ověření anketou či dotazníkovým šetřením a pak se může stát hlavním podkladem i pro navazující kulaté stoly a další formy řešení pojmenovaných překážek či problematických oblastí.

O konání veřejného setkání – Fóra Zdravého města, obce či regionu musí být občané včas informováni, a to jak prostřednictvím standardních informačních kanálů radnice či úřadu, tak i pomocí sdělovacích prostředků.

1.7.7 Osvětové kampaně

Osvětové kampaně jsou další z oblastí realizace místní Agendy 21. Obsah a programy kampaní jsou tvořeny pracovní skupinou složenou z partnerů pro danou oblast. Na velkých komunitních osvětových akcích podporujících zdraví a udržitelný rozvoj spolupracuje mnoho partnerských organizací. Tyto akce jsou součástí Plánu zdraví a kvality života, který umožňuje přenos názorů a podnětů veřejnosti do praxe.

Osvětové kampaně:

- **Den Země**, který se váže k měsíci dubnu. V tomto období se nejrůznější organizace, města a obce snaží svými aktivitami přispět k trvale udržitelnému rozvoji a udělat něco pro Zemi.
- **Evropský týden mobility a Evropský den bez aut**. Tato kampaň probíhá v měsíci září a jejím cílem je upozornit na neudržitelný nárůst individuální

automobilové dopravy ve městech a na různé způsoby jeho řešení (podpora veřejné dopravy, budování cyklostezek, ...).

- **Den s Technickými službami.** Osvětová kampaň zaměřená na třídění a recyklaci odpadů
- **Světový den bez tabáku,** tj. kampaň proti kouření, které v současné době představuje v České republice jedno z nejvýznamnějších zdravotních rizik.
- **Národní dny bez úrazu.** Kampaň poukazuje na to, jak správně předcházet úrazům v dopravě, v domácnosti, ve školách apod.
- **Dny zdraví.** Cílem je informovat občany o tom, jak správně pečovat o své zdraví či jak předcházet zdravotním potížím.
- **Běh naděje** je významná sportovně společenská humanitární akce probíhající v měsíci říjnu, která má podpořit aktivní pohyb a tendenci nekouřit.
- **Pochod generací** probíhá každoročně u příležitosti Mezinárodního dne seniorů a zaměřuje se také na problematiku zdravého a aktivního stáří.
- **30 dní pro neziskový sektor.** Osvětová kampaň informuje širokou veřejnost o nezastupitelné úloze neziskových organizací v konkrétní oblasti každodenního života.

1.7.8 Pracovní skupina MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Rada vlády pro udržitelný rozvoj (dále jen Rada) byla zřízena usnesením vlády č. 778 ze dne 30. 7. 2003 jako stálý poradní, iniciační a koordinační orgán vlády ČR pro oblast udržitelného rozvoje a strategického řízení. Rada např. navrhuje opatření ke sladění dlouhodobých záměrů a cílů se střednědobými a krátkodobými cíli a programy v souladu s principy udržitelného rozvoje či sleduje a vyhodnocuje globální jevy rozvojové příležitosti a navrhuje reakce státu na ně.

Součástí Rady je i Pracovní skupina pro místní Agendu 21, jejímž předsedou je ministr životního prostředí a členové pak zástupci ministerstev, obcí, krajů i nevládních organizací. Hlavním obsahem činnosti Pracovní skupiny pro MA21 je odpovědět na dvě otázky. Jednak na to, jak poznat kvalitní a dobře vedenou místní Agendu 21 a za druhé, jak měřit kvalitu a zajistit, aby byla MA21 běžným nástrojem veřejné správy v naší zemi. Pro měření kvality

MA21 vznikla přehledná Kritéria MA21 (viz. kap. 3). V roce 2006 pak Ministerstvo vnitra zařadilo místní Agendu 21 mezi oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě.¹²

1.8 Strategický plán místní Agendy 21¹³

V první a úvodní fázi zavádění nebo připravování místní Agendy 21 jsou hledáni partneři. Také je zkoumán názor podnikatelů, státní správy a samosprávy (starostů) i občanů (občanských sdružení) na zlepšení životního prostředí v kontextu růstu místní životní úrovně. Na základě poznatků, anket, průzkumů mínění, sezení, kulatých stolů zástupců obcí nebo regionu je připravován a sestaven předběžný strategický plán rozvoje v rámci zavádění místní Agendy 21.

Strategický plán rozvoje vzniká na základě průzkumu názorů úředníků státní správy, zástupců samosprávy, podnikatelů, občanů žijících v regionu a institucí a dobrovolných organizací působících v regionu. Obsahem Strategického plánu rozvoje regionu, města nebo obce je hlavně souhrn reálných možností řešení otázek Agendy 21 v regionu a časové možnosti jejich řešení. Hlavně jde o možné hmotné, finanční i jiné podmínky nebo prostředky dostupné a využitelné pro dosažení úspěšného a postupného řešení problémů. Výsledky průzkumů a jednání jsou shrnuty do předběžného strategického plánu. Plán je předložen k další veřejné diskusi na kulatých stolech s občany. Dále je zveřejněn v lokálním tisku a současně je rozšiřován jako směrodatný dokument pro další rozvoj v území.

Projednáním s občany a organizacemi lze vytvořit finální Strategický plán, který stanoví dílčí jasné otázky pro každý problémový okruh Agendy 21 v regionu. Dále stanoví dílčí cíle, naznačí možnosti a hlavně místní vnitřní zdroje pro řešení otázek (např. finanční podpora ze strany podnikatelů, regionálních institucí, vědeckých institucí apod.). Jakýkoliv funkční zdroj podpory Agendy 21 na místní úrovni by měl být ve Strategickém plánu uveden.

Strategický plán má samozřejmě více úkolů než pouze být základním herním plánem pro rozvoj místní Agendy 21. Strategický plán může sloužit jako podkladový dokument občanů pro vytvoření konceptu územního plánu nebo plánu velkého územního celku (v regionu). Zároveň je Strategický plán klíčem k čerpání podpůrných fondů PHARE a posléze i ze

¹² Dalšími metodami zvyšování kvality ve veřejné správě jsou benchmarking, CAF či Balanced Scorecard, jež navíc MA21 efektivně propojuje.

¹³ BOHUSLAV KRAJŠEK. *Úvod k místním Agendám 21 v České republice*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 1998, 44 s. ISBN 80-7212-052-2. str. 6-8.

strukturálních fondů Evropské unie. Rozpracování jednotlivých dílčích částí strategického plánu místní Agendy 21 může být zdrojem inspirace pro podávání různých žádostí o podporu projektů ze strany:

- **Ministerstva pro místní rozvoj** (agroturistika, vznik cest kulturního a přírodního dědictví, obnova venkova, rozvoj místního podnikání, obnova historických monumentů, programy podpory začínajícím podnikatelům a podobně)
- **Ministerstva životního prostředí** (řízení projekty PHARE, ekoturistické koncepty, rozvoj ochrany krajiny, program péče o krajinu, revitalizace říčních systémů a revitalizace krajiny, programy na podporu ekologické osvěty a vzdělávání apod.)
- **Státního fondu životního prostředí** (nové technologie, čistírny odpadních vod, kanalizace, zlepšení ovzduší, nové zdroje energie, financování zavádění plynu apod.)
- **Ministerstva zemědělství** (podpora ekologicky šetrného zemědělství, podpora ochrany krajiny a rozvoj systému zemědělských fondů)
- **Ministerstva školství** (podpora dětských a mládežnických organizací a jejich činnosti, podpora rozšíření a zpestření školní výuky, zlepšení školního prostředí atp.)
- **Ministerstva práce a sociálních věcí** (podpora rozvoje řemesel a zaměstnanosti, podpora začlenění osob se sníženou pracovní schopností a nebo z problémových skupin obyvatel atp.)
- **Ministerstva zdravotnictví** (programy na podporu dostupnosti a pravidelnosti lékařské péče a sociální pomoci starším a přestárlým občanům atp.)
- **Programu Evropské unie „Ecos-Ouverture“** (umožňuje zajišťovat přenos zkušeností ze západní Evropy a zároveň využití finančních prostředků z různých nadací – Partnerství, Nadace rozvoje občanské společnosti, Open Society Fund a dalších)

Dokument – strategický akční plán – jeho rozpracované jednotlivé úlohy, vzniklé na základě porozumění uvnitř regionu, umožní zajistit zásadní finanční zdroje rozvoje. K vyjasnění situace a pochopení záměru koordinátorů i občanů slouží tzv. kulaté stoly občanů.

2 Kritéria MA21

Pro měření kvality MA21 vznikla přehledná Kritéria MA21, která byla v roce 2006 schválena Radou vlády pro udržitelný rozvoj. V současné době je k dispozici celkem pět typových sad kritérií, a to pro města (základní sada), statutární města, malé obce do 2000 obyvatel, mikroregiony a pro kraje. Cílem kritérií je poskytnout obcím přehledný nástroj pro základní body postupu.

2.1 Proč zavádět Kritéria MA21?

Kritéria MA21 slouží jednak k tomu, aby města, obce i regiony mohly podle jasně definovaných parametrů prokázat, že v praxi uplatňují MA21 a na jaké úrovni MA21 se nacházejí. Dalším důvodem pro zavedení Kritérií MA21 je možnost sledovat stav procesu MA21, což lze využít jako podpůrný prostředek pro žádosti o granty EU a o podporu z vybraných dotačních titulů jednotlivých resortů či krajů – aktivní místní Agendy 21, které doloží svůj postup, dostanou větší šanci získat tyto zdroje a dosáhnout dotace.

2.2 Jak jsou kritéria MA21 členěna a dokumentována?

Sada jedenadvaceti kritérií je rozčleněna do pěti kategorií, kde čtyřem hlavním kategoriím dle dosažené úrovně MA21 předchází startovací skupina Zájemci. Každé Kritérium MA21 má stanoveny svoje ukazatele zahrnující jednak aktivity, jejichž realizace vede k jeho splnění a dále limit, který musí každé město, obec či region naplnit a doložit prostřednictvím přesně specifikované dokumentace. K tomu, aby mohla municipalita postoupit z jedné kategorie do druhé, musí splnit všechna kritéria příslušné kategorie.

2.3 Přehled kategorií MA21

2.3.1 Kategorie ZÁJEMCI

Kategorie ZÁJEMCI zahrnuje všechny evidované zájemce o problematiku MA21 a je otevřená nejen municipalitám, ale také dalším subjektům aktivně zapojených do realizace MA21, např. neziskovým organizacím. Tato kategorie má především postihnout zájem obce, města či regionu o proces MA21 jako takový, aniž by u nich zatím docházelo k vytváření jakýchkoliv formálních struktur či procesů. Jde o jakýsi startovací bod, který umožní se

s MA21 seznámit a následně rozhodnout, zda představuje pro daný region či obec to, co mu pomůže zvyšovat kvalitu života.

Tabulka 2: Sada kritérií pro města v kategorii Zájemci

Kategorie „Zájemci“			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
i.	Zájem o zápis do evidence MA21	- vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21	- ano/ne
ii.	Kontaktní osoba MA21	- stanovení kontaktní osoby – zástupce právnické osoby	- ano/ne
iii.	Zpětná vazba o stavu MA21	- pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21	- ano/ne

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010 [cit. 2011-09-26]. Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

2.3.2 Kategorie D: „START“

Kategorie D je „začátečnická“ úroveň MA21, předpokládá realizaci aktivit založených na principu partnerství, organizační zajištění procesu MA21 a start vybraných informačních aktivit – články, web atp. MA21 musí být na této úrovni naplňována konkrétním obsahem, což sebou přináší komunikační a manažerské postupy, jako např. aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování, rozhodování a realizace významných opatření, jež se dotýkají života občanů nebo spolupráce s občanským a podnikatelským sektorem při jejich tvorbě.¹⁴

¹⁴ Metodika „Implementace MA21 v Moravskoslezském kraji“ a příkladů dobré praxe [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ma21.kr-moravskoslezsky.cz/assets/aktuality/implementace-ma21-v-obcich-a-mestech-do-5000-obyvatel.pdf>

Tabulka 3: Sada kritérií pro města v kategorii D

Kategorie D			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
1.	Organizační struktura MA21	1.1. ustanovení zodpovědného politika pro MA21	- ano/ne
		1.2. ustanovení koordinátora MA21 (v rámci úřadu či organizace zřízené městem/obcí)	- ano/ne
		1.3. existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán)	- ano/ne
2.	Aktivní zapojování veřejnosti do oblasti plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum UR/MA21 aj.)	2. plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování)	- minimálně 2 plánovací akce za rok
3.	Prezentace činností a výstupů MA21	3.1. aktualizace webové stránky s informacemi o MA21	- informace o aktuálních aktivitách v daném roce na webu
		3.2. uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích	- minimálně 2 zprávy v médiích za každé pololetí (4 zprávy za rok)
4.	Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru	4. společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21	- minimálně 2 společné aktivity za rok

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010 [cit. 2011-09-26]. Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

2.3.3 Kategorie C: „STABILIZACE“

Kategorie C představuje mírně pokročilou úroveň MA21, předpokládá aktivní zapojení veřejnosti a politické zastřešení procesu MA21. V rámci této kategorie je povinné ustavení oficiálního orgánu samosprávy pro MA21 a rovněž schválení oficiálního dokumentu např. v podobě deklarace či charty, který umožní přihlášení se k MA21. Konají se také pravidelná setkání občanů dané lokality na veřejném fóru, kde má každý z nich možnost diskutovat o věcech veřejných. Důležité je pak správně propojit jednotlivé oblasti života v místě a jejich představitele, tedy politickou reprezentaci, místní podnikatele, občanská sdružení a spolky a další.

Tabulka 4: Sada kritérií pro města v kategorii C

Kategorie C			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
5.	Oficiální orgán samosprávy pro MA21	5. ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování postupu MA21 složeného ze zástupců veřejné správy, neziskového sektoru a komerčního sektoru	- minimálně 1 zástupce z každého sektoru
6.	Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)	6. schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
7.	Informace, vzdělávání a osvěta k UR a MA21	7.1. pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)	- minimálně 1 kampaň za rok
		7.2. realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro úřad nebo veřejnost (mimo kampaní)	- minimálně 1 osvětová akce za rok
8.	Sledování a hodnocení procesu MA21	8. projednání roční pravidelné zprávy o MA21 nebo akčního plánu zlepšování MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
9.	Sledování a hodnocení procesu MA21	9. schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z komunitního plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možno jednorázová i systematická podpora)	- minimálně 1x za rok
10.	Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy	10. pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	- minimálně 1x za rok

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010 [cit. 2011-09-26]. Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

2.3.4 Kategorie B: „SYSTEM ŘÍZENÍ“

Kategorie B je již pokročilou úrovní MA21, předpokládá zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA21. V této fázi již dochází k vytvoření ucelené strategie udržitelného rozvoje daného regionu za účasti expertů, partnerů a veřejnosti. Zastupitelstvo města, obce či regionu v kategorii B by mělo rozhodnout o systému finanční podpory aktivit MA21. Financování může probíhat jak z vlastních (interních) zdrojů tak z vnějších (externích) zdrojů, dále z národních a třeba i evropských fondů. Municipality v této kategorii již sledují, jak směřují k udržitelnému rozvoji pomocí měřitelných indikátorů. Buď si tyto indikátory definují samy za účasti občanů nebo vyberou z již existujících sad (např. sady společných evropských indikátorů ECI), můžou též sledovat svou ekologickou stopu¹⁵ apod. Své přístupy pak veřejně prezentují a též sdílejí své zkušenosti s ostatními na veřejných setkáních či na internetových stránkách dobré práce v rámci online systému sdílení příkladů dobré praxe.

¹⁵ Ekologická stopa nebo též Ekostopa města je souhrnným ukazatelem vlivu člověka (města, státu) na životní prostředí. Stanoví množství přírodních zdrojů spotřebované danou jednotkou a následně pak, jaké množství odpadů produkuje.

Tabulka 5: Sada kritérií pro města v kategorii B

Kategorie B			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
11.	Strategie UR města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy UR	11. strategie UR města/obce nebo strategický plán k UR schválené zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
12.	Dílčí koncepce, která je v souladu se strategií UR města/obce nebo strategickým plánem rozvoje města/obce respektujícím principy UR	12. dílčí koncepce, která naplňuje principy UR, schválená zastupitelstvem města/obce	- prohlášení o naplňování principů UR uvedeno minimálně v 1 platné dílčí koncepci
13.	Systém finanční podpory města/obce pro realizaci opatření MA21	13. schválení systému finanční podpory (nebo alespoň jeho dílčí části) zahrnujícího podporu MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
14.	Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21	14. získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)	- minimálně 1 aktivní externí zdroj nebo podaná žádost v roce
15.	Stanovení a sledování vlastních indikátorů MA21	15. stanovení a sledování vlastních indikátorů vyplývajících z komunitního plánování	- ano/ne
16.	Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů UR	16. sledování mezinárodních indikátorů UR	- ano/ne
17.	Certifikované proškolení koordinátora MA21	17. absolvování případně aktuální účast koordinátora MA21 v akreditovaném školení pro koordinátory MA21	- ano/ne
18.	Výměna zkušeností a přenos příkladů dobré praxe v oblasti MA21	18. aktivní zveřejňování vlastních příkladů dobré praxe v rámci tématické akce min. regionálního významu, příp. veřejně přístupné databáze	- ano/ne

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010 [cit. 2011-09-26]. Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

2.3.5 Kategorie A: „DLOUHODOBÝ PROCES“

Nejvyšší Kategorie A označuje nejvyšší úroveň MA21, předpokládá strategický a dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života občanů. Realizaci procesu MA21 zajišťuje stálý orgán rady (komise MA21) nebo zastupitelstvo samosprávy. Municipality zavádí systémy managementu kvality veřejné správy (např. ISO 9000, ISO 14000) či EMAS a průběžně sleduje a vyhodnocuje uplatňování principů udržitelného rozvoje na základě stanovených ukazatelů.

Tabulka 6: Sada kritérií pro města v kategorii A

Kategorie A			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
19.	Oficiální orgán samosprávy pro sledování stavu UR	19. ustanovení orgánu rady nebo zastupitelstva města/obce	- ano/ne
20.	Management kvality v rámci veřejné správy	20. zavedení certifikovaného systému řízení kvality v rámci činnosti úřadu města/obce (např. ISO nebo EMAS)	- ano/ne
21.	Principy UR jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány	21.1. udržení/zlepšování stávajícího stavu a vlivu na UR (dle vlastních nebo standardizovaných indikátorů)	- zjištění stavu/vlivu minimálně 1x za 2 roky
		21.2. spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci/městě a s procesem MA21	- zjištění stavu minimálně 1x za 2 roky

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010 [cit. 2011-09-26]. Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

2.4 Databáze místních Agend 21 v České republice

Plnění kritérií je sledováno ve veřejně přístupné Databázi MA21. Databáze MA21 představuje oficiální evidenci realizátorů MA21 v ČR a bude využívána jako zdroj informací o rozsahu a kvalitě MA21 pro resorty, kraje a mezinárodní instituce. Databáze slouží ke sledování stavu MA21 v ČR, jejím cílem je poskytnout municipalitám jednoduchý nástroj pro prezentaci jejich aktivit v rámci MA21 dle oficiálně stanovených podmínek. Základní správu Databáze MA21 zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, na adrese <http://ma21.cenia.cz>. Tato agentura zároveň i poskytuje municipalitám asistenční pomoc při vyplňování. Kontrolu dat, která jsou do databáze plněna realizátory MA21, zajišťuje Pracovní skupina pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj.

Práci uživatele, tedy obce, města či regionu, s Databází MA21 je soustředěna do pěti následujících jednoduchých kroků:

1. Registrace uživatele databáze na webových stránkách místní Agendy 21 (www.ma21.cz – registrace)
2. Naplnění požadované dokumentace ke kritériím do e-formuláře
3. Zaslání e-formuláře k odborné kontrole
4. Schválení a následné zobrazení ověřených kritérií v databázi
5. Každoroční aktualizace dat v rámci databáze.

Tabulka 7: Porovnání údajů základní statistiky k MA21 z 12.7.2011 a 9.3.2012

Statistický údaj	12.7.2011	9.3.2012
Celkový počet municipalit registrovaných v MA21	124	147
Počet municipalit registrovaných v MA21 v jednotlivých kategoriích		
Kategorie B	7	6
Kategorie C	20	34
Kategorie D	26	28
Zájemci	71	79
Ostatní	25	31
Počet jednotlivých typů municipalit		
Kraj	4	6
Malá obec	41	50
Mikroregion	6	7
Obec	71	82
Statutární město	2	2
Počet nejvíce aktivních municipalit v MA21 po krajích		
Vysočina	37	41
Hlavní město Praha	14	17
Počet nejméně aktivních municipalit v MA21 po krajích		
Královéhradecký	1	0
Plzeňský	2	3
Pardubický	3	4

Vlastní zpracování dle: Databáze MA21. Místní Agenda 21 [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z:

<http://ma21.cenia.cz/Datab%C3%A1zeMA21prohl%C3%AD%C5%BEen%C3%AD/Statistiky/z%C3%A1kladn%C3%ADstatistikyMA21/tabid/759/language/cs-CZ/Default.aspx> a Metodika „Implementace MA21 v Moravskoslezském kraji“ a příkladů dobré praxe [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ma21.kr-moravskoslezsky.cz/assets/aktuality/implementace-ma21-v-obcich-a-mestech-do-5000-obyvatel.pdf>

Z údajů základní statistiky k MA21 k 12.7.2011 a 9.3.2012 vyplývá, že v rámci celé ČR je do MA21 v současné době registrováno 147 municipalit, což je o 23 více, než v předchozím roce. Nejvíce subjektů, celkem 79, je v kategorii Zájemci, 28 subjektů je v kategorii D, 34 subjektů v kategorii C, 6 subjektů v kategorii B a 31 subjektů v kategorii Ostatní. Podíváme-li se na současný stav MA21 z hlediska typů municipalit, zjistíme, že nejčastějšími žadateli jsou obce (82 žadatelů), následují malé obce (celkem 50 žadatelů), mikroregiony (celkem 7 žadatelů), kraje (6 žadatelé) a pouze 2 statutární města.

Z hlediska krajů je nejvíce municipalit aktivních v kraji Vysočina (celkem 41), následuje Hlavní město Praha (celkem 17). Naopak nejméně participujících municipalit najdeme v Královéhradeckém (celkem 0), Plzeňském (celkem 3) a Pardubickém kraji (celkem 4).

2.5 Indikátory udržitelného rozvoje

Pro objektivní ověření, zda se realizace místní Agendy 21 v určitém místě ubírá správným směrem, poslouží tzv. indikátory UR. Rozlišujeme jednak místní indikátory a jednak společné evropské indikátory ECI. Správně zvolený indikátor místního udržitelného rozvoje v sobě odráží hledisko sociální spravedlnosti, ochrany ŽP či zájmy místní ekonomiky,

ale také snahu o posílení role místní samosprávy nebo zabezpečování místních potřeb na místní úrovni. Indikátory poukazují na problematické oblasti a mají tak nasměrovat k jejich nápravě. Je nezbytné, aby indikátory splňovaly určitá kritéria, jako např. významnost, jedinečnost, srovnatelnost či dobrou měřitelnost. Municipality si může vytvořit vlastní indikátory, které budou vypovídat o míře úspěšnosti procesů MA21 vzhledem k UR. Uvedené místní indikátory mají některé municipality zveřejněné v DATA PLÁNU na internetových stránkách <http://dataplan.info/cz>. Dále existuje možnost řídit se mezinárodní sadou indikátorů ECI (Společné evropské indikátory).

2.5.1 Společné evropské indikátory - ECI

Skutečnost, zda se město přibližuje, či vzdaluje udržitelnému rozvoji, je možné sledovat také pomocí vybraných indikátorů. Jednou z možností je např. využití tzv. Společných evropských indikátorů – ECI, na jejichž měření města spolupracují s Týmovou iniciativou pro místní udržitelný rozvoj – TIMUR.

Mezi sledované indikátory patří

➤ **Základní indikátory:**

A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím (obecná spokojenost občanů s různými rysy samosprávy)

A.2 Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu (emise CO₂)

A.3 Mobilita a místní přeprava cestujících (denní vzdálenosti přepravy cestujících a způsoby dopravy)

A.4 Dostupnost místních veřejných parků a služeb (přístup obyvatel k nejbližšímu parku a přístup k základním službám)

A.5 Kvalita místního ovzduší (počet dní s dobrou kvalitou ovzduší)

➤ **Doplňkové indikátory:**

B.6 Cesty dětí do školy a zpět (způsob dopravy dětí mezi domovem a školou)

B.7 Nezaměstnanost

B.8 Hluk (podíl populace vystavené škodlivému hluku v prostředí)

B.9 Udržitelné využívání půdy (udržitelný rozvoj, obnova a ochrana půdy a stanovišť pod danou samosprávou)

B.10 Ekologická stopa města

Indikátoru A.1 Spokojenosti občanů s místním společenstvím se práce věnuje i v praktické části. Proto bude tento indikátor podrobněji rozebrán v následujícím textu.

Kvalita života občanů je důležitou součástí udržitelné společnosti. Znamená možnost žít v takových podmínkách, které zahrnují bezpečné a cenově přijatelné bydlení, dostupnost základních služeb (školy, zdravotnictví, kultura, atd.), zajímavou a uspokojivou práci, kvalitní životní prostředí a reálnou možnost účastnit se místního plánování a rozhodování. Názor občanů na tyto otázky představuje důležité měřítko celkové spokojenosti s daným místem, takže je to důležitý indikátor místní udržitelnosti.

Indikátor vyčísluje spokojenost občanů s životem v obci (městě), stejně jako spokojenost s různými rysy fungování obce (města) či s kvalitou veřejných služeb.

Naplňování indikátoru se provádí pomocí dotazníkového šetření reprezentativního vzorku občanů obce nebo města. Reprezentativní vzorek občanů obce (města) se vybere z registru obyvatel (starší než 18 let, více osob ve vzorku by nemělo bydlet v jedné domácnosti). K distribuci dotazníků se v ideálním případě používá proškolených osob (studentů, důchodců...), kteří nejen vyplňují s vybranými občany dotazník přímo, ale zároveň kontrolují vpisované údaje. Další možností je distribuce poštou nebo pomocí obecního nebo městského zpravodaje, avšak návratnost i kvalita dat je nízká.

Velikost reprezentativního vzorku závisí na velikosti obce (města) a pohybuje se v rozmezí od 700 do 1000 respondentů.¹⁶

¹⁶ Přístup radnice k životnímu prostředí: Soubor příkladů ze Vsetína. In: *Společnost pro komunitní spolupráci Vsetín o.p.s.* [online]. Vsetín, 2005 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: http://www.spkp.cz/documents/Zivotni_prostredi.pdf

3 HLAVNÍ STÁVAJÍCÍ PROBLÉMY MÍSTNÍ AGENDY 21 V ČESKÉ REPUBLICĚ

Stávající problémy MA21 v ČR lze rozdělit do čtyř skupin, a to:

- Medializace, osvěta a vzdělávání
- Politická podpora
- Financování místní Agendy 21
- Hodnocení místní Agendy 21

3.1 Medializace, osvěta a vzdělávání

Znalosti obyvatel České republiky, pracovníků veřejné správy a politické reprezentace o místní Agendě 21 a z širšího hlediska i o problematice udržitelného rozvoje jsou stále nízké, a to i přesto, že v rámci medializace MA21 byly již mnohé aktivity realizovány a výše finančních prostředků poskytovaných na jejich realizaci nabývá nemalých hodnot. Už v roce 2005 Ministerstvo životního prostředí ČR financovalo zakázku Testování Kritérií MA21 (zpracovala Národní síť Zdravých měst ČR v hodnotě 1 450 000 Kč a CENIA Databázi místních Agend 21 v hodnotě 100 000 Kč), dále v roce 2005 financovalo Ministerstvo životního prostředí internetové stránky www.ma21.cz a o rok později vydalo publikaci „Místní Agenda 21 – informace, postupy, kritéria“. Národní síť Zdravých měst realizuje akreditovaný vzdělávací program k MA21 pro koordinátory a politiky MA21. V roce 2007 podpořilo MŽP zavádění a rozvoj místních Agend 21 v municipalitách dotací o celkové výši 802 000 Kč. Pro rok 2008 byla pak připravena pravidla a první výzva pro žádosti o grant na podporu MA21 z Revolvingového fondu MŽP, kde bylo během následujících tří let rozděleno cca 45 mil. Kč přímo obcím realizujícím MA21.

Místní Agenda 21 je často považována za pouhé zapojování veřejnosti a v mnoha případech samotní občané České republiky ani nevědí, co si pod tímto pojmem představit. Na udržitelný rozvoj je zase často nahlíženo jako na „ochranu životního prostředí“ či „ekologii“. Tento stav je podmíněn především skutečností, že občanům našeho státu nejsou v dostatečné míře zprostředkovávány srozumitelné informace. Stále tak existuje prostor pro rozsáhlejší propagaci praktických dopadů realizace MA21 a vazeb na místní podmínky, příkladů dobré praxe, vazeb MA21 na plánování apod.

3.2 Politická podpora

Z hlediska politické podpory dochází postupně ke změně vnímání problematiky MA21 zejména na centrální úrovni. Přesto, že je MA21 stále především agendou v gesci MŽP, některé další resorty také realizují aktivity přímo v rámci podpory MA21 či úzce související. Můžeme mezi ně zařadit Ministerstvo pro místní rozvoj, které koordinuje Pracovní skupinu pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území, Ministerstvo vnitra, jež zařazuje oceňování kvality MA21 či Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, v jehož gesci je implementace Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj 2008-2015.

Chybí ucelený systém koordinace podpory místní Agendy 21 na krajské úrovni, ale zároveň je třeba dodat, že některé kraje se o MA21 zajímají a např. Kraj Vysočina MA21 na svém území podporuje a usiluje o její rozvoj na krajské úrovni.

3.3 Financování MA21¹⁷

Problematiku financování MA21 lze rozdělit na tři oblasti – (ne)existence finančních zdrojů, jejich zaměření a obtížnost jejich čerpání. Významným finančním zdrojem byl v uplynulých třech letech Revolvingový fond MŽP, který umožňoval financování aktivit přímo se týkajících zavádění a realizace MA21. S ohledem na úsporná opatření v rámci ČR nebude moci MŽP nadále pokračovat v uvedeném financování. Ostatní resorty na MA21 přímo zaměřené zdroje nenabídlly. Další existující zdroje (např. tzv. blokové granty Finančního mechanismu EHP/Norska, koordinované Národním vzdělávacím fondem, prostředky z operačních programů SF EU apod.) mohou sloužit k financování aktivit souvisejících s MA21, resp. na realizaci výstupů z MA21. Nabídka těchto zdrojů je poměrně široká, stejně jako je široké spektrum výstupů, projektů a aktivit v rámci MA21 (v nejrůznějších oblastech života obcí a regionů). Jako hlavní problém lze tedy označit omezené finanční zdroje na podporu samotného zavádění procesů MA21.

Na krajské úrovni existuje krajský dotační program pro MA21 Kraje Vysočina. Na místní úrovni jsou prostředky na realizaci MA21 čerpány především z obecních rozpočtů – jejich výše je však většinou nedostatečná.

¹⁷ KONCEPCE PODPORY MÍSTNÍ AGENDY 21 V ČR DO ROKU 2020 A AKČNÍ PLÁN PRO OBDOBÍ 2012 – 2013. In: *Koncepce podpory místní Agendy 21 v ČR* [online]. 2011 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/cs/download/koncepce-podpory-ma21-v-cr.pdf>

MA21 byla oficiálně zahrnuta mezi metody kvality veřejné správy v ČR, nicméně MA21 a s ní spojená zvýšená kvalita řízení, a tedy i realizovaných projektů, není systémově zvýhodněna při financování z jednotlivých finančních zdrojů.

Chybí podpora víceletých projektů (3 – 5 let) – stávající programy jsou zejména krátkodobé a neumožňují tak stabilizaci procesů MA21 v obcích. Jejich parametry jsou vhodnější spíše pro větší obce a města, předpokládají dostatečnou lidskou i finanční kapacitu aparátu obce a motivované vedení obce, což zejména v případě malých obcí znesnadňuje či znemožňuje získání finanční podpory.

3.4 Hodnocení MA21¹⁸

Hodnocení místní Agendy 21 je zaměřeno především na splnění administrativních kritérií, nikoliv na reálné dopady na vývoj obce a území. Chybí soubor kritérií a metody pro hodnocení dopadů MA21 na reálný vývoj území, není doposud přijata oficiální sada indikátorů pro hodnocení udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni.

V oblasti indikátorů udržitelného rozvoje jsou realizovány některé aktivity a výzkumné projekty – např. výzkumný projekt k indikátorům udržitelného rozvoje (Centrum pro otázky životního prostředí UK, Univerzita Hradec Králové, TIMUR).

¹⁸ KONCEPCE PODPORY MÍSTNÍ AGENDY 21 V ČR DO ROKU 2020 A AKČNÍ PLÁN PRO OBDOBÍ 2012 – 2013. In: *Koncepce podpory místní Agendy 21 v ČR* [online]. 2011 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/cs/download/koncepce-podpory-ma21-v-cr.pdf>

4 FINANČNÍ PODPORA MÍSTNÍ AGENDY 21

Ministerstvo životního prostředí již od druhé poloviny 90. let podporuje v rámci svých grantových řízení činnost nestátních neziskových organizací, které se ve spolupráci s konkrétním úřadem snaží v daném místě iniciovat proces MA21. V roce 2007 byla celkem 27 obcím přiznána jednorázová dotace na jejich aktivity v rámci místní Agendy 21. V roce 2008 vznikla v rámci Revolvingového fondu MŽP přímá účelová podpora procesů MA21, která je určena především municipalitám, ale i dalším spolupracujícím subjektů, kterými jsou např. NNO. První dvě výzvy v rámci tohoto fondu byly vyhlášeny v roce 2008, třetí pak v roce 2009. Celková částka na podporu implementace a rozvoje MA21 z Revolvingového fondu MŽP činí 45 mil. Kč. K financování řady konkrétních aktivit směřujících k udržitelnému rozvoji na místní úrovni lze efektivně využít také další zdroje Evropské unie, a to např. Evropská sociální fond nebo Evropský fond pro regionální rozvoj.

Do MA21 tedy plynou finanční prostředky jednak z revolvingového fondu PHARE, další příjmy představují granty a dotace ze Státního fondu životního prostředí, Strukturálních fondů Evropské unie a z Evropského sociálního fondu.

4.1 Výdaje MŽP na MA21 v letech 2004-2007

Tabulka 8: Projekty orientované na MA21 a podpořené MŽP v letech 2004-2007

rok	Počet projektů	Finanční částka (Kč)
2004	13	1 126 350
2005	6	1 085 660
2006	9	3 639 790
2007	6	1 077 820

Vlastní zpracování dle CENIA, česká informační agentura životního prostředí [online]. 2007 [cit. 2011-11-23]. Statistická ročenka životního prostředí ČR 2010. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFVH9QDN](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFVH9QDN)>.

V roce **2005** MŽP ČR financovalo zakázku Testování Kritérií MA21 v hodnotě 1 450 000 Kč, kterou zpracovala NSZM ČR. CENIA pak zpracovala Databázi místních Agend 21, a to v hodnotě 100 000 Kč. V tomtéž roce MŽP financovalo i internetové stránky www.ma21.cz. MŽP dále podpořilo v r. 2005 šest projektů nestátních neziskových organizací, které podporují místní Agendu 21 a udržitelný rozvoj v celkové částce 1 191 620 Kč. V rámci grantového schématu MŽP ČR Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů Evropského sociálního fondu Síť environmentálních informačních a poradenských center bylo v roce 2005

podpořeno 6 projektů podporujících realizaci MA21 v České republice, a to v celkové hodnotě 83 240 168 Kč.

V roce **2006** rovněž MŽP podporovalo rozvoj místní Agendy 21, a to po stránce věcné i finanční. Vydalo metodickou publikaci Místní Agenda 21 – informace, postupy, kritéria. Zastřešuje Pracovní skupinu pro MA21, jež působí při Radě vlády pro UR. Místní Agenda 21 patřila mezi tituly grantového schématu MŽP pro nestátní neziskové organizace a byla též tématem projektů v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů Evropského sociálního fondu Síť environmentálních informačních a poradenských center. RVUR schválila pak 13. března 2006 Kritéria MA21 pro města a obce.

Během roku **2007** jsou ve Státní politice životního prostředí procesy MA21 zařazeny mezi nástroje realizace této politiky (usnesení vlády 235/2004). Podpora místních Agend 21 je také zakotvena ve Státním programu EVVO ČR (usnesení vlády 1048/2000). MŽP podporuje Agendu 21 grantovými schématy od r. 1997. MŽP v r. 2007 podpořilo zavádění a rozvoj místních Agend 21 v municipalitách dotací o celkové výši 802 000 Kč. Pro rok 2008 byla připravena pravidla a první výzva pro žádosti o grant na podporu MA21 z Revolvingového fondu MŽP.¹⁹

V letech **2008 a 2009** byly postupně vyhlášeny a vyhodnoceny první tři výzvy Revolvingového fondu MŽP pro žádosti o grant na spolufinancování projektů pro rozvoj Místní Agendy 21 a v roce 2009 nově i na financování projektů zaměřených na podporu udržitelného rozvoje.

V r. 2008 byly vyhlášeny první dvě výzvy, kdy byla vyhodnocena pouze výzva první, do které se s žádostí přihlásilo celkem 41 uchazečů, 16 z nich bylo vyhověno a přiděleny finanční prostředky v celkové výši 14,7 mil. Kč. V r. 2009 byla z Revolvingového fondu MŽP uvolněna finanční podpora v celkové výši 11,6 mil. Kč pro 17 vybraných projektů.

4.2 Revolvingový fond MŽP

V rámci Revolvingového fondu Ministerstva životního prostředí se poskytuje finanční podpora formou půjčky nebo grantu (tj. formou nevratné podpory) nebo technické asistence.

¹⁹ CENIA, česká informační agentura životního prostředí [online]. 2009 [cit. 2011-11-23]. Statistická ročenka životního prostředí ČR 2008. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFVH9QDN](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFVH9QDN)>.

Podporované projekty musí mít pozitivní vliv na životní prostředí i udržitelný rozvoj a musí být v souladu se všemi právními předpisy České republiky a Evropských společenství a horizontálními prioritami Evropských společenství.²⁰

Prostřednictvím Směrnice MŽP č. 4/2009 o čerpání finančních prostředků z Revolvingového fondu Ministerstva životního prostředí stanoví MŽP jako správce Revolvingového fondu postup při předkládání a projednávání žádostí, přidělování finančních prostředků, jejich čerpání a průběžné kontrole. Směrnice upravuje poskytování, čerpání a návratnost finančních prostředků. V rámci fondu se poskytuje finanční pomoc formou půjčky, grantu nebo technické asistence, jak již bylo uvedeno výše.

4.2.1 Půjčka

Půjčka je účelově určená podpora poskytovaná na:

- výstavbu čistíren odpadních vod a kanalizací pro malé obce do 2000 ekvivalentních obyvatel,
- zpracování dokumentace projektů pro Operačního programu Životního prostředí,
- vlastní realizaci úspěšných projektů Finančních mechanismů EHP a Norska, programů LIFE a LIFE+,
- půjčky pro municipality prokazatelně související s ochranou životního prostředí a udržitelným rozvojem.

4.2.2 Grant

Grant je účelově určená podpora poskytovaná na spolufinancování projektů pro rozvoj Místní Agendy 21 a na financování projektů zaměřených na podporu udržitelného rozvoje.

Podle Článku 7 Směrnice č. 4/2009 o čerpání finančních prostředků z Revolvingového fondu MŽP představuje grant finanční pomoc na následující aktivity:

- podpora zavádění MA21 a prokazatelný kvalitativní posun v tomto procesu,
- sledování a vyhodnocování indikátorů udržitelného rozvoje na místní úrovni,
- komunitní a expertní plánování v kvalitě MA21,
- realizace akcí a kampaní pro veřejnost a další opatření a aktivity směrem k udržitelnému rozvoji,

²⁰ *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 [cit. 2011-11-16]. Revolvingový fond Ministerstva životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/revolvingovy_fond_mzp>.

- modelové projekty pro udržitelný rozvoj, které řeší ochranu ŽP a současně přispívají k sociálnímu a ekonomickému rozvoji obcí a regionů.

Směrnice dále v čl. 7 stanoví pravidla, jež platí pro:

- spolufinancování projektů pro rozvoj Místní Agendy 21:
 - doba realizace projektů nesmí překročit 2 roky,
 - celkové náklady na jeden projekt nesmí přesáhnout 2 mil. Kč
 - grant může být poskytnut až do výše 90% celkových uznatelných nákladů na projekt
- financování projektů zaměřených na podporu udržitelného rozvoje
 - doba realizace projektů nesmí překročit 2 roky
 - celkové náklady na jeden projekt nesmí přesáhnout 3 mil. Kč
 - grant může být poskytnut až do výše 100% celkových uznatelných nákladů na projekt

4.2.3 Technická asistence

Technická asistence je určena pro správce fondu a státní fond.²¹

²¹ *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2009 [cit. 2011-11-16]. Směrnice č. 4/2009. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/revolvingovy_fond_mzp/\\$FILE/OFEU-Smernice_04-2009_o_cerpani_z_RF-11032010.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/revolvingovy_fond_mzp/$FILE/OFEU-Smernice_04-2009_o_cerpani_z_RF-11032010.pdf)>.

4.2.4 Přehled hodnocení projektů v rámci výzev MA 21

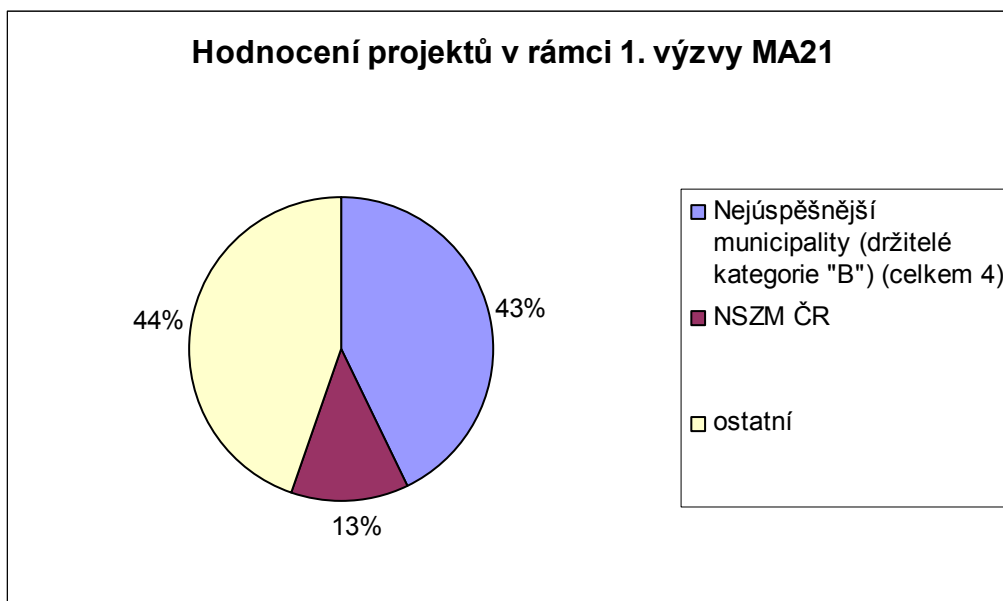
Tabulka 9 Přehled hodnocení projektů v rámci 1. výzvy MA21

Výsledné pořadí	Žadatel – název organizace	DOPORUČENÉ PROJEKTY	Požadovaný grant
1.	NSZM ČR	„MAGNET“ síťová spolupráce Místních Agend 21 prostřednictvím modelu „Leasing & Learning Cities“	1 862 000 Kč
2.	Jihlava	Nastartování procesu trvalého zapojení veřejnosti do správy věcí veřejných v Jihlavě	345 479 Kč
3.	mikroregion Podralsko	Start Místní Agendy 21 v mikroregionu Podralsko	448 000 Kč
4.	mikroregion Dražanská vrchovina	Dražanská vrchovina – mikroregion bez bariér	1 838 000 Kč
5.	Poděbrady	Udržitelný rozvoj města Poděbrad	875 300 Kč
6.	Chrudim	Jednej lokálně, myslí globálně aneb myslí do budoucna – podpora systémového zavádění MA21 v prostředí města Chrudim	1 742 904 Kč
7.	Uherské Hradiště	Rozvoj Místní Agendy 21 v Uherském Hradišti	500 000 Kč
8.	městská část Praha – Libuš	Strategický rozvoj městské části Praha – Libuš respektující principy udržitelnosti/udržitelného rozvoje	700 000 Kč
9.	TIMUR, o.s.	Asistenční středisko pro zavádění, sledování a využití indikátorů místního udržitelného rozvoje na odborných základech i mezinárodních standardech	1 037 750 Kč
10.	Společnosti pro komunitní práci Vsetín, o.p.s.	Aplikace inovativních systémových prvků při zavádění forem udržitelného rozvoje na území města Vsetína	1 982 703 Kč
11.	Jindřichovice pod Smrkem	Máme vizi	500 000 Kč
12.	Turnov	Místní Agenda 21 – most k občanům	450 000 Kč
13.	Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.	Krásná Lípa – náš bezpečný domov	239 800 Kč
14.	Agentura Třeboňsko, o.p.s.	Zavádění MA21 v Třeboni	380 000 Kč
15.	ZO ČSOP Onyx, o.s.	Implementace MA21 v městském obvodu Ostrava – Poruba	1 320 000 Kč
16.	ECHOS, o.s. ²²	Železná agenda	457 000 Kč
Celkem			14 678 936 Kč

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých Ing.arch.Marie Petrová

²² „Environmentální chování odpovědné společnosti – ECHOS, o.s.“ představuje občanské sdružení, jehož cílem je příprava a realizace ekologických projektů, příprava a realizace projektů v oblasti trvale udržitelného rozvoje, ekologická výchova a rozšiřování znalostí v oblasti ekologie zejména mezi mládeží.

Obrázek 3 Hodnocení projektů v rámci 1 výzvy MA21

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 9

Obrázek 3 a tabulka 9 ukazují na nerovnoměrné rozdělení finančních prostředků v rámci 1. výzvy z RF MŽP. Obce Chrudim, Vsetín, Praha-Libuš a Mikroregion Drahanská vrchovina, tedy municipality spadající do kategorie „B“, získaly celkově 6 263 607 Kč. Tato částka představuje 43 % z celkové výše vynaložených prostředků. Přičemž celkově bylo podpořeno 16 projektů. Nemalou podporu získala i Národní síť Zdravých měst ČR, a sice 1 862 tis. Kč.

Tabulka 10 Přehled hodnocení projektů v rámci 2. výzvy MA21

Výsledné pořadí	Žadatel – název organizace	DOPORUČENÉ PROJEKTY	Požadovaný grant
1.	Kopřivnice	Realizace Místní Agendy 21 v Kopřivnici aneb Kolo kolem Kopru	1 016 273 Kč
2.	Hlučín	Zkvalitnění MA 21 ve městě Hlučíně	881 800 Kč
3.	Křižánky	Zapojování veřejnosti do rozvoje obce Křižánky	412 200 Kč
4.	kraj Vysočina	Vysočina 21 Propagace a realizace MA 21 a udržitelného rozvoje v kraji Vysočina	1 000 000 Kč
5.	Hodonín	SEPAROVANĚ – SPOLU! Příprava a pilotní ověření opatření k naplnění Akčního plánu tříděním odpadů spolu s podporou výchovy a osvěty občanů	885 500 Kč
6.	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou – město otevřené svým občanům	356 824 Kč
7.	Strakonice	STRAKONICE – MĚSTO PŘÁTELSKÉ K OBČANŮM	872 500 Kč
8.	Buštěhrad	Aktivní vstup do Místní Agendy 21 – Regenerace veřejné zeleně města Buštěhradu	500 000 Kč
9.	městská část Praha – Běchovice	Start do MA 21 – komunitní běh pro zelené Běchovice	449 820 Kč
10.	svazek obcí Sdružení Krušné hory - západ	MÍSTNÍ AGENDA 21 V REGIONU KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD	450 000 Kč
11.	Koleč	Vítejte v Kolči – Vstup do Místní Agendy 21	163 890 Kč
Celkem			6 988 807 Kč

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých Ing.arch.Marie Petrová

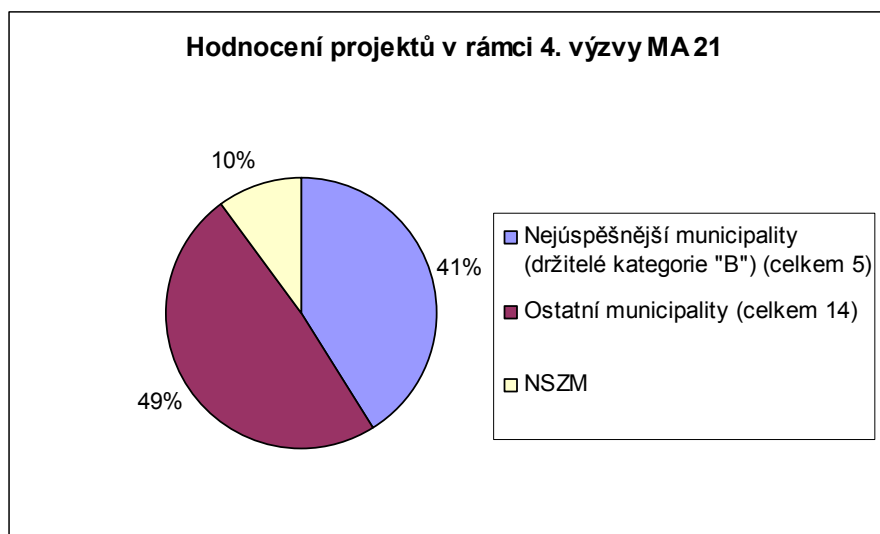
V rámci 2. výzvy bylo podpořeno pouze 11 projektů necelými 7 miliony korun. Ze zkoumaných měst znamenala uvedená výzva příjem pouze pro město Kopřivnice, a to částkou ve výši 1 016 273 Kč.

Tabulka 11: Přehled hodnocení projektů v rámci 4. výzvy MA 21

Výsledné pořadí	Žadatel – název organizace	DOPORUČENÉ PROJEKTY	Požadovaný grant
1.	Dobříš	Dobří(š) ve všech sektorech aneb spolupráce veřejného, neziskového a soukromého sektoru	862 511 Kč
2.	NSZM	ROZMARIN – ROZvoj Místních Agend 21 a Inovativní přístupy pro všechny typy municipalit	1 999 640 Kč
3.	Litoměřice	MARUEL – Místní Agenda 21 a rozvoj udržitelné energetiky v Litoměřicích	1 800 000 Kč
4.	Chrudim	MACHR – místní Agenda 21 v Chrudimi – pokračujeme v cestě ke kvalitě	1 504 255 Kč
5.	Kopřivnice	Realizace místní Agendy 21 v Kopřivnici aneb Živá Kopřivnice	1 947 357 Kč
6.	Mikroregion Drahanská vrchovina	Uplatňování principů udržitelného rozvoje v mikroregionu „Drahanská vrchovina“	1 841 777 Kč
7.	Bolatice	Zlepšení kvality projektu MA 21 v obci Bolatice	778 320 Kč
8.	Mikroregion Kahan dso	Zavádění místní Agendy 21 v Mikroregionu Kahan dso	302 697 Kč
9.	Městská část Praha Libuš	Environmentálně příznivé chování institucí městské části Praha – Libuš – praktická cesta k udržitelnosti	1 168 982 Kč
10.	Městská část Praha 14	Městská část Praha 14 – zavádění místní Agendy 21 jako nástroje pro zajištění efektivní participace veřejnosti a zvyšování efektivity samosprávných činností	809 200 Kč
11.	Křižánky	Obec Křižánky – postup malé obce do kategorie B	898 193 Kč
12.	Prachatice	Prachatickou branou k MA 21	681 800 Kč
13.	Ústí nad Orlicí	Město Ústí nad Orlicí – město pro lidi, město pohody	450 852 Kč
14.	Městská část Praha Petrovice	MA 21 – Nová komunikační platforma pro MČ Praha – Petrovice	449 100 Kč
15.	Městská část Běchovice	Pokrok v MA 21 – aktivní zapojení veřejnosti do turistického rozvoje Běchovic	544 000 Kč
16.	Nové Město na Moravě	Realizace Místní Agendy 21 v Novém Městě na Moravě aneb Nově v Novém	897 741 Kč
17.	Městská část Praha 12	Strategický plán městské části Praha 12 pro trvale udržitelný rozvoj	495 000 Kč
18.	Tábor	Spolupráce s veřejností na rozvoji MA 21	843 563 Kč
19.	Český Brod	Přívětivý Český Brod	893 700 Kč
20.	Jilemnice	Jilemnice – město zeleně	963 540 Kč
Celkem			20 132 228 Kč

Vlastní zpracování dle Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008 [cit. 2011-11-24]. Přehled hodnocení projektů v rámci 4. výzvy MA 21 a UR. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/prehled_hodnoceni_projektu_revolvingovy_fond>.

Obrázek 4 Hodnocení projektů v rámci 4. výzvy MA 21

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 11

Na obrázku 4 lze jasně vidět, že 41 % celkových finančních prostředků z revolvingového fondu v rámci 4. výzvy plynulo na projekty podporující MA21 v municipalitách řadících se do kategorie B. Konkrétními příjemci jsou Litoměřice, Chrudim, Kopřivnice, Mikroregion Drahanská vrchovina a městská část Praha Libuš. Výše prostředků poskytnutých těmto čtyřem obcím a jednomu mikroregionu dosahuje zhruba 8 262 000 Kč. 10 % podíl pak směřuje Národní síti Zdravých měst, a to na podporu projektu ROZMARIN – ROZvoj Místních Agend 21 a Inovativní přístupy pro všechny typy municipalit. Zbýlých 49 % finančních prostředků z revolvingového fondu (tj. zhruba 9 871 000 Kč) bylo rozděleno mezi 14 municipalit z ostatních kategorií. Na každou municipalitu v kategorii B tak průměrně připadá 1 652 400 Kč a na municipalitu čerpající dotaci z revolvingového fondu, jež se neřadí do kategorie B, se jedná zhruba o částku 705 000 Kč, tj. o více než polovinu méně.

Vsetín žádal v rámci této výzvy o dotaci, ale projekt „Místní Agenda 21 jako proces celostní rehabilitace města Vsetín“ nebyl schválen a požadovaný grant 1 819 206 Kč tak město Vsetín nezískalo.

4.3 Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

MŽP dlouhodobě podporuje aktivity nestátních neziskových organizací (NNO) v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje. Nejdůležitějšími národními finančními zdroji, jejichž prostřednictvím je tato podpora poskytována, jsou Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR) a státní rozpočet.

Dotace na projekty občanských sdružení a obecně prospěšných společností jsou ze státního rozpočtu poskytovány na příslušný kalendářní rok. Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy jsou schváleny Usnesením vlády ze dne 1. února 2010 č. 92 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy. Agendu dotací pro NNO má na starosti odbor environmentálního vzdělávání MŽP, který je zároveň i správcem databáze výsledků a výstupů z podpořených projektů.

Na internetových stránkách Ministerstva životního prostředí je k dispozici přehled výsledků projektů NNO podpořených dotací MŽP v letech 1997 – 2010. Pro potřeby diplomové práce jsou v následující tabulce uvedeny pouze řešené projekty přihlášené do programu Místní agendy 21, a to v letech 2004 – 2010.

Tabulka 12: Přehled řešených projektů přihlášených do programu MA21 v letech 2004-2010

Rok	Řešené projekty v rámci programu MA21	Dotace MŽP	Celková výše dotace MŽP v daném roce
2004	139/2004 Vsetín – město k životu (Místní Agenda 21 ve Vsetíně)	79 000 Kč	664 700 Kč
	201/2004 Rozvoj programu Valašské klobouky – město k životu	100 000 Kč	
	239/2004 Agenda 21 pro Lysou nad Labem – veřejnost a životní prostředí	96 000 Kč	
	299/2004 Zhodnocení energetického konceptu v Hostětíně a jeho rozšíření do dalších regionů	98 000 Kč	
	330/2004 Uplatnění principů Místní agendy 21 v Mikroregionu Záhoran	91 700 Kč	
	353/2004 Aktualizace strategické rozvojové studie na základě principů Místní agendy 21 k vytvoření akčního plánu pro období 2004-2006	49 000 Kč	
	434/2004 Podpora účasti veřejnosti v tvorbě Strategie rozvoje obce Kostecké Horky – modelové řešení pro venkovský region	51 000 Kč	
	457/2004 Strategie udržitelného rozvoje statutárního města Kladna	100 000 Kč	
2005	83/2005 Principy místní agendy 21 pro veřejnou správu	189 000 Kč	757 160 Kč
	128/2005 Zelený krajánek – ekoporadna na cestách	76 000 Kč	
	363/2005 Zapojení veřejnosti do přípravy podkladů a tvorby Strategického plánu rozvoje Nového Města nad Metují	244 000 Kč	
	433/2005 Vsetín – město trendu trvale udržitelného rozvoje	248 160 Kč	
2006	200/2006 Vsetín na cestě k udržitelnému rozvoji	196 210 Kč	372 290 Kč
	231/2006 Místní Agenda 21 pro malé obce	176 080 Kč	
2007	Žádný projekt	0 Kč	0 Kč
2008	376/2008 Zdravý mikroregion Dražanská vrchovina: Příležitost pro budoucnost	250 000 Kč	250 000 Kč
2009	Žádný projekt - Téma místní Agendy 21 nebylo v dotačním programu	0 Kč	0 Kč
2010	pro NNO v těchto letech vypsáno	0 Kč	0 Kč

Vlastní zpracování dle Ministerstvo životního prostředí [online]. 2011 [cit. 2011-11-16]. Přehled výsledků projektů NNO podpořených dotací MŽP v letech 1997 - 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.mzp.cz/projekty.2011/index.html>>.

V roce 2004 se v rámci grantového řízení pro NNO rozdělovalo 20 mil. Kč mezi 164 projektů. Ve výběrovém řízení bylo vypsáno celkem 30 témat. Jedním z nich bylo téma E2: Místní agendy 21 – zapojování veřejnosti do přípravy a realizace strategických dokumentů rozvoje obce. Finanční podpora ve výši 664 700 Kč byla rozdělena mezi osm projektů z tohoto programu. Rok 2005 představoval příliv finančních prostředků v rámci stejného tématu ve výši 757 160 Kč. V tomto roce se podpora MA21 týkala čtyř projektů. Celkově bylo rozděleno 22 mil. Kč na 108 projektů. Téma Místní Agendy 21 bylo vypsáno i v roce 2006. Částka 372 290 Kč na podporu MA21 se rozdělila mezi dva projekty. O dva roky později získal dotaci pouze mikroregion Dražanská vrchovina. V letech 2009 a 2010 už nebylo téma místní Agendy 21 v dotačním programu pro nestátní neziskové organizace vypsáno.

SFŽP ČR poskytuje dotace z národních zdrojů na projekty, které nelze podpořit z peněz EU v rámci Operačního programu životní prostředí nebo z programu Zelená úsporám v rámci tzv. národních programů. Podpora je směřována především do oblastí ochrany vod, nakládání s odpady, ovzduší, obnovitelných zdrojů energie, ochrany přírody a péče o krajinu, environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a poradenství, výzkumu, vývoje, výroby a zavádění vhodných technologií a akcí vědecko-technického rozvoje v oblasti životního prostředí. Příjemci podpory zde mohou mezi jinými být i nestátní neziskové organizace, podpora je poskytována formou dotace, půjčky nebo formou kombinace dotace a půjčky.

Agendu dotací pro NNO administrativně zajišťuje odbor environmentálního vzdělávání MŽP, který spravuje i veřejnou databázi výsledků a výstupů z podpořených projektů.

Kromě národních zdrojů mohou NNO žádat rovněž o prostředky pocházející ze zdrojů Evropských strukturálních fondů zejména v rámci Operačního programu životní prostředí.²³

²³ CENIA, česká informační agentura životního prostředí [online]. 2007 [cit. 2011-11-23]. Statistická ročenka životního prostředí ČR 2010. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFVH9QDN](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFVH9QDN)>.

5 KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY FUNGOVÁNÍ MA21 V NEJÚSPĚŠNĚJŠÍCH MUNICIPALITÁCH ČR

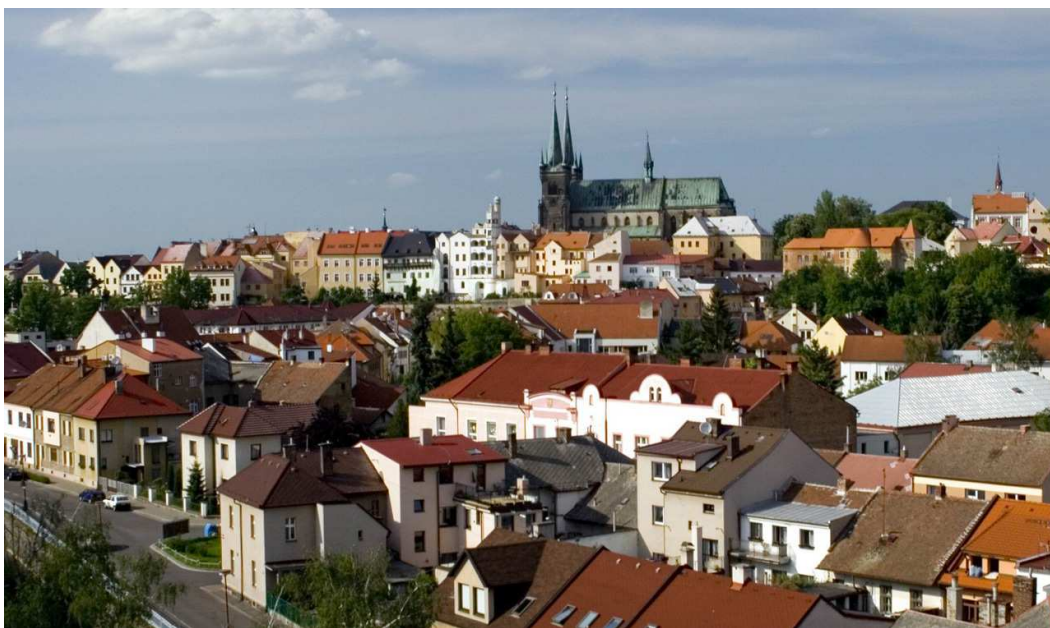
V České republice je v současné době 6 municipalit, jež spadají do kategorie „B“. Konkrétně jsou jimi mikroregion Dražanská vrchovina a obce Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Praha - Libuš a Vsetín. V rámci analýzy efektivnosti veřejných prostředků vynaložených na místní Agendu 21 v České republice není zkoumáno všech těchto šest jmenovaných municipalit, ale pouze pět z nich – Chrudim, Litoměřice, Vsetín, Kopřivnice a městská část Praha – Libuš.

V rámci rozboru každého města je uvedeno mj. financování MA21. Aby bylo možné porovnat výši finančních prostředků vynaložených na MA21 v jednotlivých městech, autorka v práci uvádí podporu z jednotlivých ministerstev, přičemž jde pouze o národní neinvestiční dotace/granty. V případě města Vsetín je na ukázkou uveden i seznam neinvestičních projektů souvisejících s místní Agendou 21 a financovaných z EU i z národních zdrojů.

5.1 MA21 v Chrudimi

5.1.1 Město Chrudim

Obrázek 5: Město Chrudim

Zdroj: Chrudim. Turistický informační magazín [online]. 2008 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.czech-tim.cz/>

Chrudim, známá rovněž jako „Athény východních Čech“, je město střední velikosti ležící na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny, 110 km východně od Prahy, hlavního města České republiky, 10 km jižně od krajského města Pardubice a 33 km od Hradce Králové. V současné době má necelých 24 tisíc obyvatel na 3 315 ha plochy území.²⁴

Město Chrudim realizuje od roku 2001 mezinárodní projekt Zdravé město²⁵ a místní Agendu 21 a systematicky pracuje na naplňování cílů MA21 za stále se zvětšující účasti a spolupráce veřejnosti. V tomtéž roce se Chrudim stala i členem Národní sítě Zdravých měst České republiky (NSZM). Za dobu naplňování programu místní Agenda 21 získala Chrudim řadu ocenění na národní úrovni, a to např. Ceny ministra Ministerstva životního prostředí ČR a Ministerstva vnitra ČR, Cenu Makropulos či ocenění Historického města roku časopisu Moderní obec. Nejcenějším oceněním města je trojnásobný zisk Zlaté ceny „Liv Com Awards“, která je udělována pod záštitou UNEP (tj. Program životního prostředí OSN) pro město „Kde je radost žít“.

Místní Agenda 21 se v Chrudimi zaměřuje na zvyšování kvality veřejné správy, realizaci osvětových kampaní, aplikaci systému EMAS²⁶, sledování indikátorů, podporu udržitelného rozvoje či na plánování rozvoje města s předpokladem zapojení veřejnosti.

Motto města Chrudim, které chce naplňovat, zní: „*Jednej lokálně, myslí globálně aneb myslí do budoucna*“. Dalším mottem, jež souvisí s komunitním plánováním, jedním ze základních pilířů Zdravého města, je „Naše město bude ZDRAVÉ, pokud budou vyřešeny cíle a problémy uvedené v komunitním plánu.“ Plán zdraví a kvality života (komunitní plán) vzniká ve spolupráci s mnoha partnery i s veřejností a představuje formulaci problémů a sledování všech oblastí života ve městě, které mají vliv na kvalitu života a zdraví obyvatel města (např. doprava, životní prostředí, sociálně patologické jevy, kultura, sport, školství, zdravotnictví apod.).

V Chrudimi je MA21 realizována prostřednictvím projektu Zdravé město. Zavádění procesu MA21 je procesem dlouhodobým a náročným. Pokud by se ale podařilo přenést jeho

²⁴ TRUNEČKOVÁ, Šárka. *Místní Agenda 21 v Chrudimi: aneb společně vytváříme místo, kde je radost žít*. Vyd. 1. Chrudim: Reklama&tisk, 2010. 36 s.

²⁵ Projekt Zdravé město zastřešuje Světová zdravotnická organizace (WHO).

²⁶ EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) představuje systém kvality řízení úřadu z hlediska šetrného přístupu k životnímu prostředí a zavádí do procesů rozhodování a řízení úřadu kritérium dopadu jeho činnosti na životní prostředí s cílem tyto dopady minimalizovat. Zavedení systému EMAS a současně i Environmentální politiky bylo schváleno Zastupitelstvem města Chrudim dne 24. 9. 2007. Městský úřad v Chrudimi je prvním městským úřadem v ČR, který získal oficiální ověření systému EMAS.

zásady do života úřadu, organizace či obce, jeho aplikace by pak přinesly pozitivní výsledky i vnímání úřadu ze strany aktivní veřejnosti. Cílem Zdravého města Chrudim je zvyšování kvality života obyvatel a podpora zdraví při respektování principů udržitelného rozvoje. Svou činnost opírá o mezinárodně platné dokumenty, kterými jsou Zdraví 21, Agenda 21, Národní akční plán zdraví a životního prostředí a Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky.²⁷

Dne 3. října 2011 autorka využila příležitosti navštívit veřejně přístupnou „kontrolu MA21 na místě“ konanou na Městském úřadě v Chrudimi.

5.1.2 Financování MA21 v Chrudimi

Největší finanční zdroj pro místní Agendu 21 ve město Chrudim představoval revolvingový fond Ministerstva životního prostředí. Z uvedeného fondu plynulo městu Chrudim za roky 2008 a 2010 v rámci 1. a 4. výzvy celkově 3 050 967 Kč. Jednalo se o projekty „Jednej lokálně, myslí globálně aneb myslí do budoucna – podpora systémového zavádění MA21 v prostředí města Chrudim“ a „MACHR – místní Agenda 21 v Chrudimi – pokračujeme v cestě ke kvalitě“.

Dále město Chrudim čerpá dotace na rozvoj MA21 ve městě. V letech 2007 – 2011 získalo město Chrudim celkem 4 401 967 Kč. Na této částce se podílely Nadace Partnerství, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Nadace ČEZ, Ministerstvo zdravotnictví, Pardubický kraj, Ministerstvo životního prostředí a Lifcom.

²⁷ TRUNEČKOVÁ, Šárka. *Místní Agenda 21 v Chrudimi: aneb společně vytváříme místo, kde je radost žít*. Vyd. 1. Chrudim: Reklama&tisk, 2010. 36 s.

Tabulka 13: Finanční prostředky vynaložené na rozvoj MA21 ve městě Chrudim v letech 2007-2011 z národních zdrojů poskytnuté ministerstvy ČR

Rok	Projekt/oblast podpory	Poskytovatel dotace	Výše dotace
2007	Neinvestiční dotace poskytnutá ministerstvem zdravotnictví	MZdr	49 000 Kč
2008	Neinvestiční dotace v rámci programu Národní program zdraví	MZdr	91 000 Kč
	Jednej lokálně, myslí globálně aneb myslí do budoucna - podpora systémového zavádění MA 21 v prostředí města Chrudim	MŽP	1 546 712 Kč
2010	Prevence kriminality – projekt Bezpečná komunita Chrudim	MZdr	46 000 Kč
	Projekt „MACHR“: místní Agenda 21 v Chrudimi - pokračujeme v cestě ke kvalitě	MŽP	1 504 255 Kč
2011	ocenění v soutěži Obec přátelská rodině	MPSV	330 000 Kč

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátorkou MA21 a projektu Zdravé město Chrudim, p. Šárkou Trunečkovou, na osobní schůzce dne 23.2.2012.

5.2 MA21 v Litoměřicích

5.2.1 Město Litoměřice

Obrázek 6: Město Litoměřice

Zdroj: Litoměřice. Královské město Litoměřice [online]. 2006 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.litomerice.cz/>

Litoměřice jsou městem ležícím na soutoku Labe a Ohře v severních Čechách. Historické jádro města je městskou památkovou rezervací, a to již od roku 1950. Litoměřice leží na jižním úpatí CHKO České středohoří na pravém břehu řeky Labe. Za doby Rakouska-Uherska bylo město oblíbeným rájem penzistů, neboť se zde nachází jedno z nejteplejších klimát v ČR. Díky tomu se na svazích Labe odedávna pěstuje vinná réva. Královské město

Litoměřice patří mezi nejstarší česká města, jeho vznik spadá mezi roky 1219 a 1228. V blízkosti města se nachází vrch Radobýl, jež představuje přirozenou dominantu města. Pozoruhodné je i centrální Mírové náměstí, jehož součástí jsou architektonicky cenné domy. Litoměřická radnice byla postavena ve stylu saské renesance. Městské divadlo Karla Hynka Máchy, které vzniklo již v roce 1822, patří mezi naše první kamenná divadla. Město disponuje mnoha sportovišti pro děti, mládež i dospělé. Nachází se zde i krytý plavecký bazén, otevřené letní koupaliště na Písečném ostrově na Labi, zastřešený zimní stadion, fotbalový stadion a mnoho dalších menších sportovišť.

5.2.2 Financování MA21 v Litoměřicích

V následujícím textu je uvedena struktura finančních prostředků, které byly poskytnuty městu Litoměřice na podporu MA 21. Údaje autorka zpracovala na základě informací poskytnutých koordinátorkou MA 21 v Litoměřicích, Bc. Monikou Čapkovou.

V letech 2004-2006 byl podpořen projekt „Projekt Zdravé město Litoměřice 2004-2006“. Dotace byla poskytnuta Ministerstvem zdravotnictví ČR v celkové výši 155 800 Kč. Projekt byl zaměřen na podporu MA 21 a rozvoj komunitních kampaní. Projekt byl rozdělen na 3 etapy. Cílem projektu bylo vytvořit zdravý, příjemný a bezpečný domov pro všechny obyvatele města cestou zlepšování podmínek a informovanosti obyvatel prostřednictvím kampaní a osvětových akcí pro veřejnost.

V letech 2006-2008 se stalo město Litoměřice partnerem projektu Ústecko – živý region: Rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji, nositelem projektu byl Český ekologický ústav, o.p.s. Projekt byl podpořen z Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí ČR ve výši 40 000 Kč + mzda koordinátora projektu. Hlavním cílem projektu byl rozvoj kvalifikace pracovníků veřejné správy, vzdělávacích a informačních institucí a NNO Ústeckého kraje v oblasti nástrojů strategického plánování a vyhodnocování udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni.

V roce 2007 byla městu Litoměřice poskytnuta Ministerstvem životního prostředí ČR neinvestiční dotace na podporu zavádění a rozvoje místní Agendy 21 ve výši 40 000 Kč. Poskytnuté finanční prostředky byly využity na rozvoj místní Agendy 21 v Litoměřicích, a to prostřednictvím sledování standardizovaného mezinárodního indikátoru udržitelného rozvoje – Spokojenost občanů s místním společenstvím (A.1). Cílem sledování indikátoru bylo zjistit, jak jsou občané spokojeni s městem Litoměřice, jako místem kde žijí a pracují, jak jsou

spokojení s jednotlivými rysy fungování města a jak je hodnotí a v neposlední řadě, který z těchto rysů vnímají jako nejdůležitější z hlediska kvality jejich života. Z neinvestiční dotace byly hrazeny mzdy tazatelů a příprava a výroba informačního a propagačního materiálu, obsahujícího závěry průzkumu.

Ve městě se dále daří realizovat projekty na podporu úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry. Téměř 54 milionů korun získalo město Litoměřice z Operačního programu životní prostředí a Státního fondu životního prostředí. Určeny jsou na modernizaci, výměnu oken, dveří a zateplení dalších školních budov.

Tabulka 14: Finanční prostředky na rozvoj MA21 poskytnuté městu Litoměřice v letech 2004-2011 výhradně z národních zdrojů ministerstev

Rok (období)	Projekt/oblast podpory	Poskytovatel dotace	Výše dotace	
2004-2006	Projekt Zdravé město Litoměřice 2004-2006	MZdr	155 800 Kč	
2007	Sledování standardizovaného mezinárodního indikátoru udržitelného rozvoje – Spokojenost občanů s místním společenstvím (A.1.)	MŽP	40 000 Kč	
	Prevence kriminality	MMR	35 000 Kč	
	Školáci v bezpečí		20 000 Kč	
	Informační leták		97 000 Kč	
	Bezpečný domov pro seniory			
2006-2008	Projekt Ústecko – živý region: Rozvoj kvalifikace v oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji	MPSV (OPRLZ)	40 000 Kč + mzda koordinátora projektu	
2007 a 2008	Příspěvek na organizaci Evropského týdne mobility	MŽP	20 000 Kč	
2009 a 2010	2. místo v celostátní soutěži Obec přátelská rodině (velikostní kategorie 10 001 – 50 000 obyv.)	MPSV	500 000 Kč	
2009	Zvýšení kvality řízení na MÚ	MV (OPLZZ)	199 488 Kč	
	Prevence kriminality	MV ČR	Informační kartičky – Poznej svého policistu	20 000 Kč
			Hudba a tanec v nízkoprahovém klubu OÁZA	54 000 Kč
			Bezpečný vstup do DMD	8 000 Kč
			Pohádkou chránit děti	40 000 Kč
			Poradenství pro osoby v zadluženosti	45 000 Kč
			Klub OÁZA	166 085 Kč
2010	„MARUEL – Místní Agenda 21 a rozvoj udržitelné energetiky v Litoměřicích“ na období let 2011-2012	RF MŽP	1 800 000 Kč	
	Prevence kriminality	MV ČR	Bezpečný vstup do Azylového domova	18 000 Kč
			Pohádkou chránit děti	32 000 Kč
2011	Prevence kriminality	MV ČR	S nadějí do programu pět P	43 000 Kč
			Pestrým programem proti nudě	50 000 Kč
			Pozor na zloděje	16 000 Kč
			Pomáhat a chránit i na jízdních kolech	39 000 Kč
2012	MAESTRO – Místní Agenda, energetika a strategický rozvoj na období let 2013 - 2014	MŽP	2 705 600 Kč	

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátorkou MA21 a projektu Zdravé město Litoměřice, Bc. Monikou Čapkovou.

5.3 MA21 v Kopřivnici

5.3.1 Město Kopřivnice

Obrázek 7: Město Kopřivnice

Základní informace o Kopřivnici. KOPŘIVNICE: Oficiální web města [online]. 2008 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.koprivnice.cz/index.php?id=zakladni-informace-turistika-koprivnice>

V údolí obklopeném kopci Červený kámen a Bílá hora odhaluje svou tvář město Kopřivnice. Společně s nedalekým Štramberkem, tak často označovaným za moravský Betlém, Freudovým Příborem, jedním z nejstarších měst na severovýchodě Moravy a romantickými Janáčkovými Hukvaldy tvoří lašskou bránu otevírající cestu do Beskyd a Valašského království.

Za proměnou Kopřivnice z vesnice na město s moderní výstavbou stojí rozmach automobilového průmyslu. Značka Tatra se nesmazatelně zapsala do vývoje i samotného života města. Ale vězte, že není tak průmyslové, jak se na první pohled zdá. I zde naleznete působivá zákoutí, která vytvořila příroda nebo lidé se vztahem k ní. Je jich zde mnohem více, než si mnozí myslí. K nalezení takových míst jakými jsou např. Raškova vyhlídka, Motýlí údolí, Rozcestí čarodějnic, zřícenina hradu Šostýna nebo turisty tolik vyhledávaná rozhledna Bílá hora nezbyvá, než se vydat „po zelené“ Lašskou naučnou stezkou.

V Kopřivnici se nachází tři objekty se čtyřmi různorodými expozicemi v rámci Regionálního muzea. Patří sem Šustalova vila s expozicí kopřivnické majoliky, kachlových kamen a rodáků, z nichž je převážná část věnována slavnému ilustrátorovi Zdeňku Burianovi. V nejstarším kopřivnickém objektu, v bývalém Fojtství, se nachází expozice zaměřená na

historii Kopřivnice a počátky již zmiňované automobilky, dřívější kočárovky. S historií samotné automobilky a s exponáty značky Tatra vás seznámí nejznámější z expozic – Technické muzeum Tatra. V objektu muzea se nachází rovněž nevšedně ztvárněná expozice Emila a Dany Zátopkových.²⁸

Město Kopřivnice je řádným členem asociace NSZM ČR již od roku 2004. Projekt Zdravého města je projektem komunitním, kdy se na jeho realizaci podílí nejen městská samospráva, ale především i veřejnost a partneři z řad soukromého a neziskového sektoru. Cílem projektu je zvyšovat kvalitu života obyvatel a zapojovat veřejnost do procesu rozvoje města.

5.3.2 Financování MA21 v Kopřivnici

Paní Ivana Rašková, koordinátora MA21 v Kopřivnici, poskytla autorce informace o neinvestičních projektech zaměřených na MA21 a o jejich financování z národních zdrojů z ministerstev. Paní Rašková upozorňuje na to, že v Kopřivnici je místní Agenda 21 chápána jako průřezové téma, které se prolíná celým rozvojem města a není tak striktně rozlišena oblast MA21 od dalších jako jsou školství, životní prostředí, sociální oblast či doprava.

Na konci roku 2006 rozhodlo zastupitelstvo města o potřebě zpracování nového Strategického plánu rozvoje města a aktualizace Komunitního Plánu zdraví a kvality života Kopřivnice z roku 2006. Ve spolupráci s veřejností byl tak vytvořen expertní (strategický) plán za dozoru expertů. Tímto způsobem došlo pomocí komunitního přístupu k vytvoření Strategického plánu rozvoje Kopřivnice na léta 2007-2022. Podařilo se tak vytvořit hlavní rozvojový dokument města ve spolupráci s veřejností. Z mezinárodních kampaní se v roce 2007 konaly Den Země, Dny bez úrazu, Dny zdraví, Evropská Den bez aut, Pochod všech generací a Den seniorů.

V roce 2008 v souladu s realizací strategického a akčního plánu schválilo město Kopřivnice 20 rozvojových projektů. Na úseku žádostí o dotace ze Strukturálních fondů EU, státního rozpočtu, příp. jiných nevládních dotačních titulů bylo podáno celkem 14 žádostí, schváleno bylo pouze 6 z nich v celkovém objemu 125 200 000 Kč. Úspěšnými projekty roku 2008 jsou: Dětské dopravní hřiště, Regenerace sídliště sever 3. etapa RC 27, Lokalizace a charakteristika starých ekologických zátěží v okolí Kopřivnice, Regenerace sídliště Jih

²⁸ Základní informace o Kopřivnici. *KOPŘIVNICE: Oficiální web města* [online]. 2008 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.koprivnice.cz/index.php?id=zakladni-informace-turistika-koprivnice>

prostřednictvím integrovaného plánu rozvoje města, Kolo kolem kopru – realizace Místní agendy 21 a Průkazy energetické náročnosti budov vybraných ZŠ a MŠ a DPS.

V roce 2010 bylo podáno 8 žádostí o dotace, tzv. z „českých“ peněz (z rozpočtu ČR, rozpočtu MSK, Zelené úsporám a nadací). Mezi čtyři schválené projekty patří i projekt orientovaný na místní Agendu 21 s názvem Realizace MA21 v Kopřivnici aneb „Živá Kopřivnice“. Nejpozději do 31.12.2012 je pak cílem města Kopřivnice mj. dokončit úspěšně projekt „Jsme to co jíme – 1. farmářský trh“ financovaný z Revolvingového fondu MŽP.

Tabulka 15: Finanční prostředky na rozvoj MA21 poskytnuté městu Kopřivnice v letech 2007-2012 výhradně z národních zdrojů ministerstev

Rok	Projekt/oblast podpory	Poskytovatel dotace	Výše dotace	
2007	Dotace na zpracování SEA k novému strategickému plánu města	MŽP	120 000 Kč	
	Prevence kriminality	Rozšíření kamerového systému o mobilní kamerový systém	MV ČR	400 000 Kč
		Rekreačně výchovný tábor víkendy pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí		131 727 Kč
		Informační kampaň „STOP KRIMI“		134 000 Kč
2008	Projekt Realizace místní Agendy 21 v Kopřivnici aneb Kolo kolem Kopru	MŽP (RF)	1 016 273 Kč	
	Prevence kriminality	SR ČR	189 000 Kč	
	Příspěvek na ETM a EDBA – kampaň	MŽP	4 812 Kč	
2009	Příspěvek na ETM a EDBA – kampaň	MŽP	20 000 Kč	
2010	Projekt Realizace místní Agendy 21 v Kopřivnici aneb Živá Kopřivnice	MŽP (RF)	1 947 357 Kč	
	Příspěvek na ETM a EDBA – kampaň	MŽP	14 000 Kč	
2012	Projekt Realizace místní Agendy 21 v Kopřivnici aneb Jsme to, co jíme	MŽP (RF)	132 958 Kč	

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátorkou MA21 a projektu Zdravé město Kopřivnice, Ivanou Raškovou.

5.4 MA21 ve Vsetíně

5.4.1 Město Vsetín

Obrázek 8: Město Vsetín

*Město Vsetín. Informační centrum Vsetín [online]. 1998-2012 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z:
<http://vsetin.mic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=20619&lng=&menu=>*

Vsetín je okresním městem uprostřed valašských kopců s rozlohou 6 900 ha a nadmořskou výškou 345 m n/m. Představuje významné hospodářské a kulturní středisko východní Moravy rozprostírající se z velké části v rozšířeném údolí Vsetínské Bečvy a jejích přítoků. První písemná zmínka o Vsetíně pochází z roku 1308, kdy přešel z majetku řádu templářských rytířů do nájmu Voka z Kravař.

Nejvýznamnější dominantou města je objekt původně renesančního zámku z počátku 17. století, který je zároveň i nejstarší historickou budovou města. V současné době zámek představuje významné kulturní a společenské centrum města. Panoráma města dotvářejí objekty kostelů na Horním městě, římskokatolického kostela Nanebevzetí P. Marie a kostel Horního sboru. K dalším kulturním památkám patří barokní budova staré radnice (dnes galerie) a Maštaliska (bývalý panský dvůr).

Město uprostřed valašských kopců je neodlučitelně spojeno rovněž s tradicemi lidové kultury a nastavuje turistům a návštěvníkům vlídnou tvář propojenou s krásou okolní krajiny a prolínající se historií s moderní současností.

5.4.2 Financování MA21 ve Vsetíně

Ve Vsetíně byla situace vždy specifická zejména proto, že město založilo svoji o.p.s. přímo na psaní projektů a administraci MA 21 (Společnost pro komunitní práci Vsetín o.p.s.). Díky tomu jsou projekty financovány více z Evropských fondů. I město Vsetín však též začínalo na dílčích projektech financovaných ministerstvem zdravotnictví a ministerstvem životního prostředí. Jedná se však v tomto případě o zanedbatelné částky. V roce 2003 poskytlo městu Vsetín dotaci Ministerstvo zdravotnictví na projekt Bezpečná komunita Vsetín ve výši přibližně 200 000 Kč. Stejnou částku dostalo město i v roce 2005, kdy bylo poskytovatelem dotace opět Ministerstvo zdravotnictví. V roce 2006 obdrželo město dotaci od MŽP a MZdr v celkové výši přibližně 400 000 Kč.

Pan Kozel Petr, Ing. poskytl autorce seznam projektů, souvisejících s podporou místní Agendy 21 ve městě Vsetín, přičemž platí, že hlavní projekty orientované přímo na podporu MA 21 jsou Aplikace inovativních systémových prvků při zavádění forem udržitelného rozvoje na území města Vsetína (zkráceně – udržitelný Vsetín), projekt C2ENET a projekt Cesta k udržitelnému rozvoji Vsetínska (financovaný z Norských fondů). Podrobné informace o jednotlivých projektech a přehled vynaložených prostředků ze zdrojů EU a národních zdrojů na jednotlivé projekty je uveden v následujícím textu.

Neinvestiční projekty na podporu MA21 ve Vsetíně:

A) Projekty města Vsetín

1) Projekt Cesta k udržitelnému rozvoji Vsetínska

Cílem projektu je pomocí souboru provázaných modulů ukázat na konkrétních případech důležitost a smysluplnost prosazování myšlenek udržitelného rozvoje se zaměřením na strategické plánování. Důvodem pro vypracování komplexního projektu, je rozšíření stávajícího systému řízení o nové aktivity, které budou dále klást jednoznačný důraz na souměrný rozvoj všech tří pilířů (ekonomický, sociální, enviromentální) trvale udržitelného rozvoje Vsetínska.

Projekt "Cesta k udržitelnému rozvoji Vsetínska" byl norským ministerstvem zahraničí schválen v září roku 2008. Vsetínská radnice díky němu získala dotaci ve výši 530 780,- EUR. Tato výše dotace odpovídá 85 % celkových nákladů projektu. Tento projekt je tvořen souborem osmi navzájem logicky provázaných modulů, zaměřených na strategické plánování, který na konkrétních příkladech ukáže důležitost a význam podpory trvale udržitelného rozvoje.

Moduly projektu:

- Modul č. 1: Administrativa projektu a přenos dobré praxe
- Modul č. 2: Udržitelný rozvoj území a dopravy
- Modul č. 3: Udržitelná energetika
- Modul č. 4: Udržitelná místní správa
- Modul č. 5: Ekomapa Valašska
- Modul č. 6: Místní agenda 21
- Modul č. 7: Příprava budoucích projektů
- Modul č. 8: Správa dat udržitelného rozvoje Norské fondy přes Ministerstvo financí

2) Projekt C2ENET (Central Europe Environmental Network)

Projekt, jehož vedoucím partnerem bylo město Vsetín, měl pomoci obcím z nových členských států EU vypořádat se s existujícími problémy v oblasti životního prostředí včetně otázek technických, organizačních a finančních. Hlavním tématem byl udržitelný rozvoj se zaměřením na energetickou účinnost, odpadové hospodářství, vodohospodářství a odpadní vody a také environmentální řízení. V rámci projektu byla provedena analýza příslušné evropské legislativy a série pilotních projektů. Zkušenosti a know-how partnerů byly zprostředkovány dalším městům a obcím.

Projekt byl realizován v rámci programu Evropské unie INTERREG IIIB CADSES a podílely se na něm partnerské organizace z České republiky, Rakouska, Maďarska a Rumunska. Role Společnosti pro komunitní práci Vsetín o.p.s. spočívala především v administraci projektu a realizaci místní Agendy 21, včetně pilotní a inovativní kampaně „Urbanistické studie: Vsetín – obnova města“, která je společně s dalšími osvětovými kampaněmi dále rozvedena v části výroční zprávy věnované zapojování veřejnosti do

rozhodování. SPKP Vsetín o.p.s. také realizovala závěrečnou mezinárodní konferenci projektu C2ENET s názvem „Minulost a budoucnost mezinárodního partnerství“.

Tento projekt byl spolufinancován Evropskou unií částkou 711 118,41 EUR, z toho město Vsetín jako jediný městský partner za ČR obdrželo dotaci 418 858,84 EUR.

B) Vlastní projektová činnost Společnosti pro komunitní práci Vsetín na podporu MA 21

Realizací vlastních projektů Společnost pro komunitní práci Vsetín o.p.s. získává prostředky pro svou činnost. Projekty realizované společností jsou zaměřené na rozvoj neziskového sektoru, udržitelný rozvoj, komunitní plánování, zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti aj.

1) Komunitní plánování sociálních služeb a péče Vsetínska

Období realizace: srpen 2006 – květen 2008

Objem finančních prostředků EU: 2 695 560 Kč

Podíl spolufinancování: 0 Kč

Celkový rozpočet projektu: 2 695 560 Kč

Z toho z národních zdrojů: 673 890 Kč

Projektem Komunitní plánování sociálních služeb a péče Vsetínska vrcholí snahy města Vsetína a okolních obcí o zavádění procesu komunitního plánování v sociální sféře. Od října roku 2006 se schází pracovní skupiny (senioři, osoby se zdravotním postižením, etnické menšiny, ohrožené skupiny, rodina), které pod vedením metodika z Centra komunitní práce z Ústí nad Labem vytvořily komunitní plán sociálních služeb a péče.

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií a státním rozpočtem České republiky.

2) Vstávat, jde se do práce! (Administrativní pracovník)

Období realizace: duben 2006 – únor 2008

Objem finančních prostředků EU: 4 115 544 Kč

Podíl spolufinancování:	24% tzn. 1 026 00 Kč
Celkový rozpočet projektu:	5 141 544 Kč
Z toho z národních zdrojů:	1 028 886 Kč

Hlavním smyslem projektu bylo vytvoření rekvalifikačního kurzu na pozici administrativní pracovník pro absolventy škol z evidence úřadu práce. Po ukončení kurzu bylo vybráno patnáct nejlepších absolventů a ti byli zaměstnání na projektem dotovaných pracovních místech u partnerů na dobu devatenácti měsíců.

Tento projekt byl spolufinancován Evropskou unií a státním rozpočtem České republiky.

3) Správci

Období realizace:	duben 2006 – únor 2008
Objem finančních prostředků EU:	2 233 812 Kč
Podíl spolufinancování:	22% tzn. 486 300 Kč
Celkový rozpočet projektu:	2 720 112 Kč
Z toho z národních zdrojů:	558 453 Kč

Realizace projektu Správci se v roce 2007 omezila pouze na průběh jedné projektové aktivity, která však v porovnání s ostatními aktivitami tvoří nejdůležitější etapu celé realizace spojenou s plněním hlavních cílů celého projektu. Aktivita je nazvána jako Hlavní fáze II – Zaměstnání. Tato fáze však není časově omezena pouze na rok 2007. Její zahájení se datuje od srpna roku 2006, kdy po úspěšně ukončeném rekvalifikačním kurzu na pozici správců školních hřišť a budov dostalo sedm úspěšných absolventů (z celkového počtu 24 absolventů) možnost nastoupit na nově vytvořená pracovní místa u partnerů projektu, pěti vsetínských základních škol a dvou dalších neziskových organizací (Junák - středisko Vsetín a Turistický oddíl mládeže, středisko Vsetín). Těchto sedm osob tak získalo zaměstnání na dobu 19 měsíců, během nichž si mohou v praxi ověřit teoretické poznatky z rekvalifikačního kurzu.

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií a státním rozpočtem České republiky.

4) Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje

Období realizace: září 2006 – listopad 2007

Objem finančních prostředků EU: 808 045 Kč

Celkový rozpočet projektu: 808 045 Kč

Z toho z národních zdrojů: 202 010 Kč

Projekt Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje byl realizován s myšlenkou vytvoření funkčního regionálního rozvojového partnerství, které umožní efektivně využívat finanční zdroje poskytované Evropskou unií. Společnost pro komunitní práci Vsetín o.p.s. byla v tomto projektu partnerem Zlínského kraje pro neziskový sektor okresu Vsetín a vystupovala především jako „spojka“ mezi Krajským úřadem Zlínského kraje a neziskovými organizacemi (NNO) působícími v okrese Vsetín.

V rámci projektu byla vydána publikace Příklady dobré praxe z neziskového sektoru – Vsetínsko, která rekapituluje výsledky analýzy neziskového sektoru v okrese Vsetín a ukazuje úspěšně realizované projekty neziskových organizací spolufinancované Evropskou unií. Během projektu bylo uspořádáno 31 akcí, které navštívilo bezmála 500 osob ze 147 různých neziskových organizací.

Tento projekt byl spolufinancován Evropskou unií.

5) Aplikace inovativních systémových prvků při zavádění forem udržitelného rozvoje na území města Vsetína

Období realizace: říjen 2008 – září 2010

Rozpočet celkem: 2 203 004 Kč

z toho z národních zdrojů: 1 982 703 Kč (dotace z revolvingového fondu MŽP ČR)

Financování: Revolvingový fond Ministerstva životního prostředí ČR

Cílem projektu jsou inovace procesu místní Agendy 21 ve Vsetíně. Díky složitosti a širokému záběru aktivit se projekt skládá ze tří oblastí realizace. V první oblasti se jednalo o práci na studiích udržitelného rozvoje území města Vsetína dle

jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje ve spolupráci se zástupci akademického sektoru. Na základě analytických studií byl uskutečněn návrh sady indikátorů a doporučení pro udržitelné chování v území. Ve druhé oblasti se jednalo o hledání nových forem při zapojování veřejnosti do plánování a cílenou osvětu v kampaních. Třetí oblast aktivit byla zaměřena na vytvoření místního partnerství ve vybrané lokalitě ve městě. Občané měli možnost sami participovat za přítomnosti zahradního architekta na tvorbě životního prostředí v daném místě.

Konkrétní výstupy:

- Expertní materiál k pokroku města směrem k udržitelnému rozvoji
- Inovovaná veřejná projednávání plánů města
- Nové kampaně: udržitelná doprava, udržitelná energetika, udržitelná spotřeba
- Vytvoření místního partnerství na sídlišti na platformě komunitní studie úpravy sídlištního prostoru na základě požadavků místních obyvatel.

6) Správným směrem ke kvalitě v sociálních službách – vzdělávání managementu sociálních organizací

Období realizace: červen 2009 – prosinec 2010

Rozpočet celkem: 2 170 735 Kč

z toho příspěvek EU: 1 845 125 Kč

z toho národní veřejné prostředky: 325 610 Kč

Projekt si kladl za cíl zkvalitnit služby poskytovatelů sociálních služeb ve Vsetíně prostřednictvím vzdělávání jejich manažerů a s podporou manažerské supervize zefektivnit řídicí procesy probíhající uvnitř organizací.

Financování: Evropský sociální fond, státní rozpočet České republiky

7) Rozvoj sítě environmentálních vzdělávacích, poradenských a informačních center ve Zlínském kraji

Období realizace: duben 2009 – duben 2011

Rozpočet projektu: 7 370 770 Kč (podíl společnosti 764 950 Kč)

z toho SFŽP ČR: 5 458 tis. Kč

Financování: Státní fond životního prostředí ČR

Smyslem projektu je zvýšit informovanost občanů Zlínského kraje o životním prostředí a posílit aktivní účast veřejnosti na jeho ochraně. Nositelem projektu je Líška – občanské sdružení po environmentální výchovu vzdělávání, výchovu a osvětu ve Zlínském kraji, které jej realizuje společně s 9 partnerskými organizacemi.

Hlavní oblasti aktivit jsou:

- Rozvoj sítě a partnerské spolupráce
- Environmentální poradenství
- Vzdělávací programy
- Osvěta a informování veřejnosti

8) Rovné příležitosti žen a mužů v komunitní knihovně Vsetín – partnerství – celoživotní vzdělávání – prosperita

Období realizace: červenec 2009 – červen 2011

Rozpočet celkem: 5 038 345 Kč

z toho příspěvek EU: 4 282 593 Kč

z toho národní veřejné prostředky: 755 752 Kč

Financování: ESF, státní rozpočet ČR

Projekt je zaměřen na podporu rovných příležitostí na trhu práce a vytváření podmínek pro soulad rodinného a pracovního života.

Hlavní okruhy aktivit:

- Vzdělávání dlouhodobě nezaměstnaných
- Motivace zaměstnavatelů a prosazování prorodinné politiky v regionu
- Prosazování problematiky sladování profesního a rodinného života v povědomí veřejnosti a místní komunity – kampaně, workshopy
- Doprovodná opatření – hlídání dětí, aj.

Partnerská role společnosti spočívá především v koordinaci přípravy kampaně a působení na veřejnost v oblasti rovných příležitostí.

9) Sociální facilitace – úřady bez hranic

Období realizace:	červenec 2010 – červen 2012
Rozpočet celkem:	3 118 740 Kč
z toho příspěvek EU:	2 650 929 Kč
z toho národní veřejné prostředky:	467 811 Kč
Financování:	ESF, státní rozpočet ČR

Cílem projektu je snaha přispět ke zkvalitnění komunikace úřadů vůči zdravotně postiženým osobám. Cílovou skupinou projektu jsou zájemci o zaměstnání, kteří v počtu 15 osob absolvují vzdělávací program zaměřený na komunikaci s osobami s různými typy zdravotního postižení a budou k dispozici na MěÚ pro potřeby handicapovaných osob při řešení jejich konkrétních úředních záležitostí.

Dílčí aktivity:

- Vzdělávací program pro 15 osob z cílové skupiny zájemců o zaměstnání
- Tvorba a existence 5 nových pracovních míst na MěÚ Vsetín

Tabulka 16: Projekty související s místní Agendou 21 a financované ze zdrojů EU a z národních zdrojů v letech 2005-2010

Rok	Název projektu	Rozpočet celkem [v Kč]	Příspěvek EU [v Kč]	Národní zdroje [v Kč]	Financování
2005	Projekt C2ENET (Central Europe Environmental Network)	neuvedeno	1 129 977,25 EUR	neuvedeno	-
	Zdravé město Vsetín	cca 200 000	-	cca 200 000	MZdr ČR
2006	Bezpečná komunita Vsetín	cca 200 000	-	cca 200 000	MZdr ČR
	MA21 Vsetín	cca 200 000	-	cca 200 000	MŽP ČR
	Komunitní plánování sociálních služeb a péče Vsetínska	2 695 560	2 695 560	673 890	EU + SR ČR
	Vstávat, jde se do práce! (Administrativní pracovník)	5 141 544	4 115 544	1 028 886	EU + SR ČR
	Správci	2 720 112	2 234 812	558 453	EU + SR ČR
	Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje	808 045	808 045	202 010	EU + SR ČR
2008	Aplikace inovativních systémových prvků při zavádění forem udržitelného rozvoje na území města Vsetína	2 203 004	-	1 982 703	RF MŽP
	Projekt Cesta k udržitelnému rozvoji Vsetínska	624 447 EUR	530 780 EUR	neuvedeno	-
2009	Správným směrem ke kvalitě v sociálních službách – vzdělávání managementu sociálních organizací	2 170 735	1 845 125	325 610	ESF + SR ČR
	Rozvoj sítě environmentálních vzdělávacích, poradenských a informačních center ve Zlínském kraji	7 370 770	-	764 950	SFŽP ČR (MŽP)
	Rovné příležitosti žen a mužů v komunitní knihovně Vsetín – partnerství – celoživotní vzdělávání – prosperita	5 038 345	4 283 593	756 328	ESF + SR ČR
2010	Sociální facilitace – úřady bez hranic	3 118 740	2 650 929	467 811	ESF + SR ČR

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátorem MA21 a projektu Zdravé město Vsetín, p. Petrem Kozlem, Ing.

V tabulce 16 lze vidět shrnutí výše uvedených projektů, přičemž červeně označené představují projekty orientované výhradně na podporu místní Agendy 21. Ve srovnání s městy Chrudim, Litoměřice a Kopřivnice nelze v případě města Vsetín uvést obdobný seznam projektů a oblastí podpory týkající se MA21 z ministerstev ČR, neboť ve velké míře získával finance ze zdrojů strukturálních fondů EU. Údaje o financování osvětových kampaní, sledování indikátoru Spokojenosti občanů s místním společenstvím (A.1.) apod. jsou komplexně řešeny v rámci tří projektů, a to C2ENET, Cesta k udržitelnému rozvoji Vsetínska a Aplikace inovativních systémových prvků při zavádění forem udržitelného rozvoje na území města Vsetína.

Co se týče soutěží a ocenění, v celostátní soutěži Obec přátelská rodině se Vsetín umístil jednou na druhém místě a podruhé na třetím. Ocenění má též ze soutěže O lidech s lidmi.

5.5 MA21 v Praze Libuši

5.5.1 Městská část Praha – Libuš

Obrázek 9: Městská část Praha-Libuš

Váš rodokmen. Rodokmen [online]. 2008 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://rodokmen.blog.cz/>

Libuš je katastrální území nacházející se na jižním okraji Prahy. Zahrnuje dvě úplná katastrální území, Libuš a Písnice. Působnost pověřeného úřadu pro městskou část Praha-Libuš vykonává městská část Praha 12.

Libuš byla poprvé připojena k Praze roku 1968 jako průmyslově-zemědělská vesnice. Po připojení si zachovala vlastní místní národní výbor, který byl podřízen obvodnímu národnímu výboru Prahy 4.

Jedná se o poměrně klidnou městskou část s převahou rodinných domků, bytových domů a vyznačující se zahrádkářskou osadou. Na území pramení Libušský potok, který stéká spolu s Písnickým potokem na hranici Libuše a Modřan.²⁹

²⁹ Praha - Libuš. *Praha.eu* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/home/mestske_casti/libus/index.html

5.5.2 Financování MA21 v Praze Libuši

Bohužel se autorce nepodařilo získat údaje o financování místní Agendy 21, a to z důvodu, že paní Jana Martínková, koordinátorka MA21 v Praze Libuši, nereagovala na opakované emaily s prosbou o zaslání potřebných údajů v rámci diplomové práce.

Pro potřeby práce byly alespoň v závěrečných zprávách Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 městské části Praha – Libuš vyhledány údaje o výši finančních prostředků plynoucích na MA21 z revolvingového fondu MŽP. V rámci první výzvy uspěla MČ Praha – Libuš s projektem „Strategický rozvoj MČ Praha-Libuš s principy udržitelnost/udržitelného rozvoje“, na jehož realizaci přispělo MŽP částkou 700 000 Kč. Přičemž realizace projektu byla stanovena na období září 2008 – duben 2010. Hlavními cíli projektu byly:

1. Zavedení, sledování a vyhodnocování místních a mezinárodně standardizovaných indikátorů udržitelného rozvoje.
2. Vytvoření strategického plánu rozvoje MČ v kvalitě místní Agendy 21.
3. Posouzení a vyhodnocení strategického plánu z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (SEA).
4. Zapojení veřejnosti do projednávání dílčích výstupů strategického plánu v rámci vytvoření pracovních skupin, komise strategického týmu.
5. Pořádání kulatých stolů, veřejných projednávání a závěrečného semináře pro všechny městské části.

V rámci 4. výzvy v roce 2010 pak Praha-Libuš opět uspěla. Tentokrát se svým projektem „Environmentálně příznivé chování institucí MČ Praha-Libuš – praktická cesta k udržitelnosti“. Projekt má být realizován dva roky, a to od listopadu 2010 do konce října 2012 a hospodaří s částkou 1 168 982 Kč.

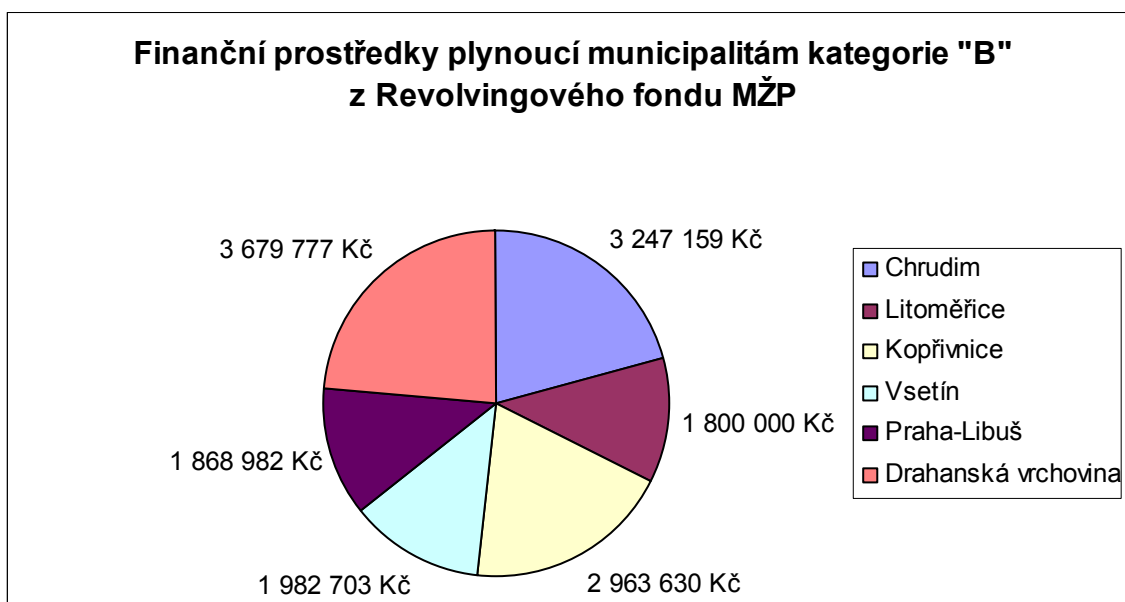
5.6 Shrnutí finanční podpory MA21 ve zkoumaných městech z revolvingového fondu Ministerstva životního prostředí

Jak už bylo řečeno dříve, téma místní Agendy 21 bylo v seznamu témat podporovaných z revolvingového fondu MŽP vypsáno celkem třikrát. Projektům zaměřeným na místní Agendu 21 plynulo z RF 41 799 971 Kč³⁰. Municipality kategorie „B“ získaly celkem 15,5 mil. Kč v rámci všech výzev zaměřených na MA21. Výše podpory přidělená každé z těchto municipalit je následující:

³⁰ Vypočteno na základě údajů v tabulkách 9-11.

1. Chrudim: 3 247 159 Kč
2. Litoměřice: 1 800 000 Kč
3. Kopřivnice: 2 963 630 Kč
4. Vsetín: 1 982 703 Kč
5. Praha-Libuš: 1 868 982 Kč
6. mikroregion Drahanská vrchovina: 3 679 777 Kč

Obrázek 10 Financování zkoumaných měst z RF MŽP

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel na základě údajů obsažených v této diplomové práci

Obrázek 10 ukazuje, že největší podíl finančních prostředků získal mikroregion Drahanská vrchovina, a to 3,7 mil. Kč. Města Kopřivnice a Chrudim byla podpořena částkami 3,2 mil. Kč a 3,0 mil. Kč. Nejméně byly z revolvingového fondu podpořeny místní Agendy ve Vsetíně, Praze-Libuši a Litoměřicích, kde celková výše podpory nepřesáhla 2 mil. Kč.

6 INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

6.1 Hodnoty znečištění prostředí atmosférickými polutanty (PM₁₀/rok a NO₂/rok)

Prachové částice PM₁₀ i oxid dusičitý NO₂ představují stěžejní hodnoty znečištění ovzduší, které ovlivňují lidské zdraví a kvalitu života.

Následující dvě tabulky obsahují údaje měření ve městech Kladno, Litoměřice, Hradec Králové, Vsetín a v městské části Praha – Libuš. Bohužel v okrese Chrudim jsou měřicí zařízení umístěna pouze v obcích Svratouch a Hošťákovice, které se nenacházejí v blízkosti města Chrudim. Stejně je tomu v případě Kopřivnice. Proto tato dvě města z hlediska koncentrace NO₂ a PM₁₀ zkoumána nejsou.

Oxid dusičitý NO₂ uniká do ovzduší při některých výroбах a při činnosti spalovacích motorů. Jeho přítomnost v ovzduší působí škodlivě na organismy. Je jedovatý a má leptavé účinky. Proto se v ohrožených oblastech sleduje jeho množství ve vzduchu. Při zvýšení jeho množství v ovzduší nad únosnou míru (imisní limit pro průměrnou roční koncentraci NO₂ je 40 µg/m³) je nutné podnikat ochranná opatření, např. omezit provoz motorových vozidel a průmyslovou výrobu.

Prachové částice o velikosti 10 µm (PM₁₀) a větší se zachycují na chloupkách v nose a nezpůsobují větší potíže. Inhalace PM₁₀ poškozuje hlavně kardiovaskulární a plicní systém. Dlouhodobá expozice snižuje délku dožití a zvyšuje kojeneckou úmrtnost. Může způsobovat chronickou bronchitidu a chronické plicní choroby. Toxicitu PM₁₀ způsobují hlavně chemické látky obsažené v aerosolu. Některé organické látky mohou být karcinogenní. Prachové částice v ovzduší přinášejí především zdravotní rizika pro člověka a ostatní živé organismy.

Účinky krátkodobě zvýšené denní koncentrace částic PM₁₀:

- nárůst celkové nemocnosti i úmrtnosti
- nárůst onemocnění srdce a cév
- zvýšení kojenecké úmrtnosti
- zvýšení výskytu kašle a ztíženého dýchání, zejména u astmatiků

Účinky dlouhodobě zvýšených koncentrací PM₁₀:

- snížení plicních funkcí u dětí i dospělých

- zvýšení nemocnosti na onemocnění dýchacího ústrojí a výskytu symptomů chronického zánětu průdušek
- zkrácení délky života hlavně z důvodu vyšší úmrtnosti na choroby srdce a cév a pravděpodobně i na rakovinu plic

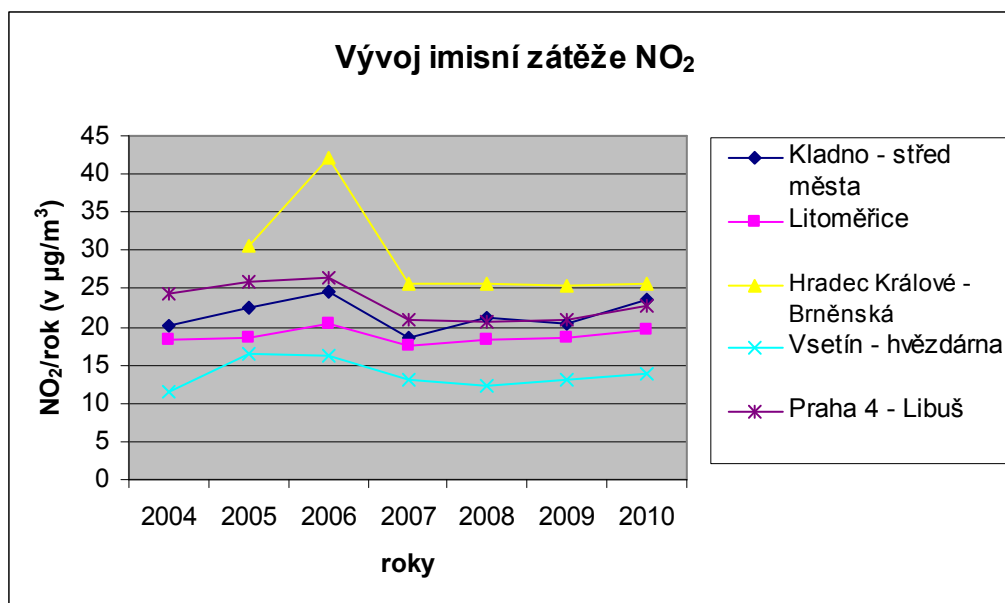
Tyto účinky suspendovaných částic frakce PM₁₀ bývají uváděny i při průměrných ročních koncentracích nižších než 30 µg/m³.

Tabulka 17: Vývoj imisní zátěže NO₂ v µg/m³ na stanicích automatizovaného imisního monitoringu (AIM) v letech 2004-2010

Stanice AIM / rok ³¹	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kladno – střed města	20,1	22,6	24,5	18,5	21,2	20,5	23,5
Litoměřice	18,2	18,6	20,3	17,6	18,4	18,5	19,6
Hradec Králové – Brněnská	x	30,6	42,2	25,7	25,6	25,5	25,7
Vsetín – hvězdárna	11,5	16,5	16,1	13,0	12,3	13,0	13,9
Praha 4 – Libuš	24,3	25,8	26,3	20,9	20,7	20,9	22,7

Úsek ochrany čistoty ovzduší, Tabelární ročenky. Český hydrometeorologický ústav [online]. 2011 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

Obrázek 11: Vývoj imisní zátěže NO₂ v letech 2004-2010

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 17

Z tabulky 17 a obrázku 11 je patrný průběh úrovně koncentrací NO₂. Dlouhodobě nejnižší koncentraci NO₂ mezi zkoumanými městy lze pozorovat ve Vsetíně, naopak nejvyšší

³¹ Měření v Kladně, Litoměřicích, Hradci Králové a Praze 4 – Libuš probíhá automatizovaným měřicím programem metodou CHLM. Měření ve Vsetíně zajišťuje manuální měřicí program za použití metody GUAJA.

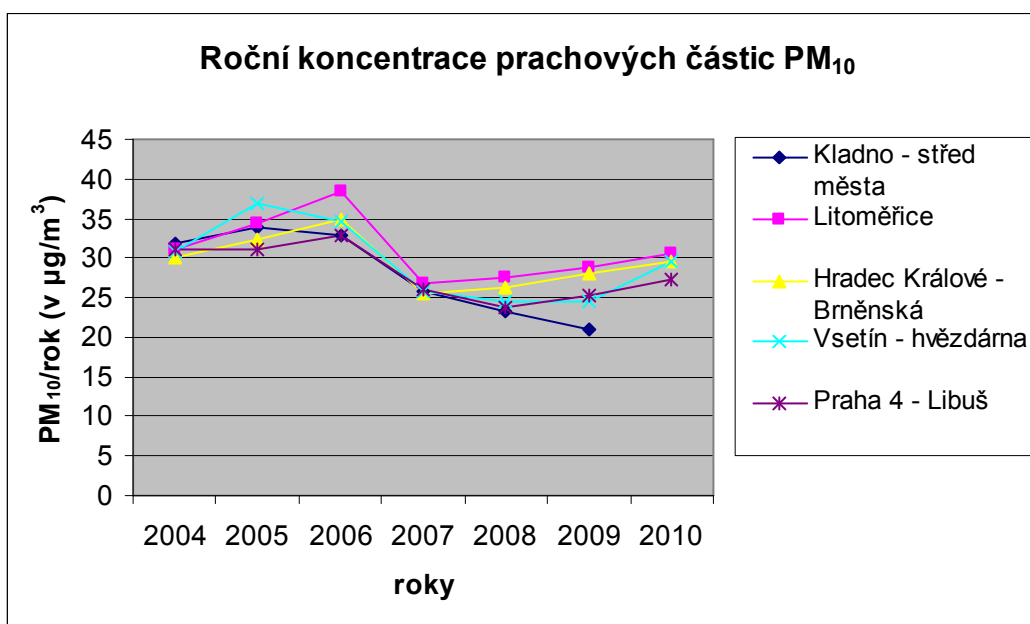
koncentrace je zřetelná ve městě Hradec Králové. V roce 2006 dosahovala průměrná roční hodnota NO₂ nejvyšších hodnot v Kladně, Litoměřicích, Hradci Králové a městské části Praha-Libuš. O rok dříve tomu tak bylo ve Vsetíně. Vyjma Hradce Králové lze pak od roku 2007 lze v ostatních městech pozorovat mírný nárůst

Tabulka 18: Průměrné roční koncentrace prachových částic PM₁₀ v µg/m³ v letech 2004-2010³²

Stanice AIM / rok ³³	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kladno – střed města	31,8	33,8	32,8	25,9	23,3	21,1	x
Litoměřice	31,1	34,3	38,4	26,9	27,6	28,9	30,7
Hradec Králové – Brněnská	30,1	32,3	34,9	25,5	26,2	28,0	29,5
Vsetín – hvězdárna	30,8	36,9	34,7	25,8	24,5	24,6	29,7
Praha 4 – Libuš	31,2	31,0	32,9	26,1	23,7	25,4	27,4

Úsek ochrany čistoty ovzduší, Tabelární ročenky. Český hydrometeorologický ústav [online]. 2011 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

Obrázek 12 Vývoj průměrné roční koncentrace prachových částic PM₁₀ v letech 2004-2010

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 18

³² Roční aritmetický průměr

³³ Měření v Kladně, Litoměřicích, Hradci Králové a Praze 4 – Libuš probíhá automatizovaným měřicím programem metodou RADIO. Měření ve Vsetíně zajišťuje manuální měřicí program za použití metody GRV.

Tabulka 18 a obrázek 12 ukazují dlouhodobě nejvyšší koncentraci prachových částic ve městě Litoměřice. Od roku 2007 je pak evidentní nárůst PM₁₀ ve všech městech kromě Kladna, které v roce 2009 dosáhlo nižší hodnoty (21,1 µg/m³).

6.2 Emise základních znečišťujících látek (REZZO³⁴ 1-3)

Výsledky měření emisí základních znečišťujících látek (SO₂, NO_x a CO) do ovzduší ve městech Chrudim, Litoměřice, Vsetín, Hradec Králové a Kladno jsou zobrazeny v tabulkách 14 – 16 a v grafech 3 – 5. Zaznamenané údaje byly nalezeny na internetových stránkách Českého statistického úřadu. Bohužel na uvedených stránkách nebyl k dohledání stav emise základních znečišťujících látek ve městě Kopřivnice a v městské části Praha – Libuš. Tyto municipality jsou tak z této komparace vyloučeny.

6.2.1 Emise oxidu siřičitého SO₂

Oxid siřičitý SO₂ je bezbarvá, plynná, ostře zapáchající látka, která dráždí ke kašli a je jedovatá. Vzniká při hoření síry ve vzduchu. Do ovzduší se dostává jako nežádoucí složka při hoření paliv, která obsahují sloučeniny síry (jde zejména o méně kvalitní hnědé uhlí, ale i o naftu a některé topné oleje). Únik oxidu siřičitého do ovzduší lze omezit odstraňováním sloučenin síry z paliv a zachycováním oxidu siřičitého v produktech hoření. Obojí je nákladné, ale z hlediska ochrany životního prostředí nezbytné. V průmyslu se oxid siřičitý využívá při výrobě celulózy a papíru ze dřeva, k bělení (vlny, bavlny, slámy), k dezinfekci (síření) sudů, sklepních prostor, včelích úlů. Je meziproduktem při výrobě jedné z nejvýznamnějších látek v průmyslu – kyseliny sírové.³⁵

Tabulka 19: Emise oxidu siřičitého SO₂ ve zkoumaných městech v letech 2004 – 2009 (v tunách/km²)

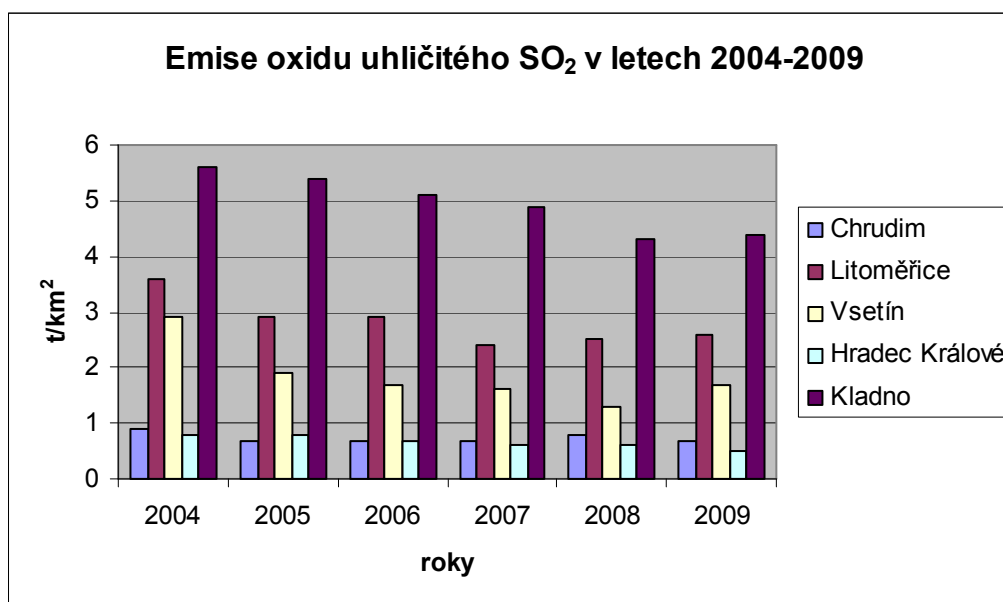
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Chrudim	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
Litoměřice	3,6	2,9	2,9	2,4	2,5	2,6
Vsetín	2,9	1,9	1,7	1,6	1,3	1,7
Hradec Králové	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5
Kladno	5,6	5,4	5,1	4,9	4,3	4,4

Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3). Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=ZPR5012PU_OK&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp&cas_1_103=2006

³⁴ REZZO = registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší

³⁵ *Základy chemie 1. díl.* 2. vyd. Olomouc: FORTUNA, 1996, 143 s. ISBN 80-7168-324-8. str. 86.

Obrázek 13 Vývoj emise SO₂ v letech 2004-2009

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 19

Dlouhodobě klesající a nejnižší emise SO₂ do ovzduší je patrná v Hradci Králové. V Chrudimi se hodnota drží od roku 2005 víceméně na stejné úrovni (0,7 t/km²). Litoměřice se řadí na druhé místo, hned za Kladno, kde je vylučováno nejvíce SO₂. Z grafu 3 a tabulky 14 lze usuzovat na pozitivní vývoj. V Litoměřicích klesla od roku 2005 průměrná roční emise SO₂ o 1 t/km² a ve městech Kladno a Vsetín dokonce o 1,2 t/km².

6.2.2 Emise oxidů dusíku NO_x

Emise oxidů dusíku jsou dnes velmi závažným problémem hlavně díky tomu, že jsou spojeny se spalováním i ušlechtilých paliv (plyn, nafta) a biomasy. Emise oxidů dusíku mají navíc v dnešní době rostoucí charakter. Primárním zdrojem jsou i přes využívání katalyzátorů motorová vozidla. Při spalování ušlechtilých paliv v motorových vozidlech je dosahováno vysoké teploty hoření, a proto zde dochází k oxidaci vzdušného dusíku (N₂) na tzv. vysokoteplotní NO_x. Mezi další možné antropogenní zdroje úniků oxidů dusíku je nutné zařadit veškeré chemické procesy, kde jsou tyto oxidy přítomny, a kde může k jejich úniku dojít, např. výroba kyseliny dusičné. Takové výroby jsou však dnes vybaveny účinným zařízením na odstranění oxid dusíku z odpadních plynů. Dále lze zmínit i zdroje přírodní jako jsou například biologické procesy v půdách, kde mikroorganismy v rámci svého životního cyklu produkují oxid dusný (N₂O) a dusík (N₂). Dále můžeme zmínit vznik oxidů dusíku oxidací vzdušného dusíku během výbojů v atmosféře (blesků).

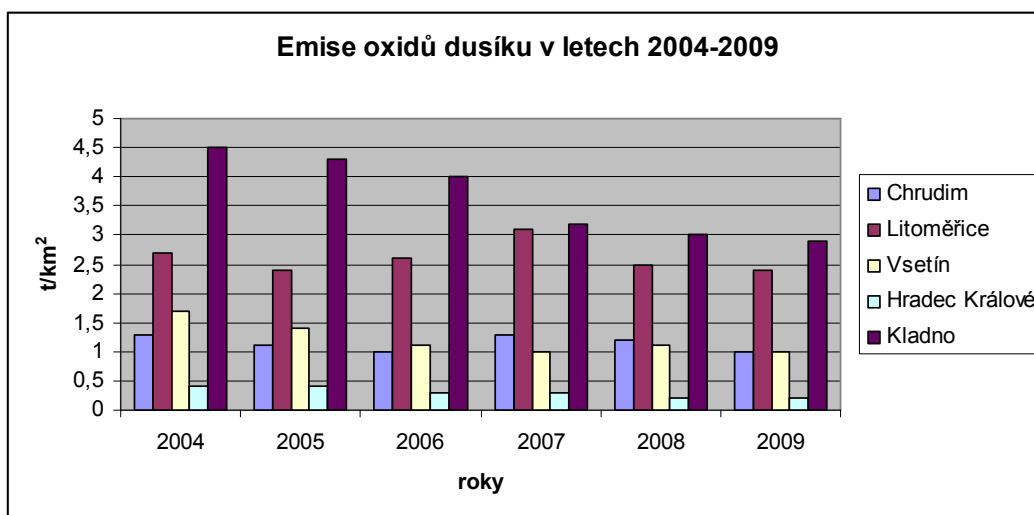
Oxidy dusíku mohou negativně působit na zdraví člověka především ve vyšších koncentracích, které se ovšem běžně v ovzduší nevyskytují. Vdechování vysokých koncentrací, nebo dokonce čistých plynů, ovšem vede k závažným zdravotním potížím a může způsobit i smrt. Oxidy dusíku společně s oxidy síry tvoří kyselé deště, které poškozují živé rostliny a půdu. Jsou to látky s širokým spektrem negativních dopadů jak zdravotních, tak především dopadů na globální ekosystém.³⁶

Tabulka 20: Emise oxidů dusíku NO_x ve zkoumaných městech v letech 2004-2009 (v tunách/km²)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Chrudim	1,3	1,1	1,0	1,3	1,2	1,0
Litoměřice	2,7	2,4	2,6	3,1	2,5	2,4
Vsetín	1,7	1,4	1,1	1,0	1,1	1,0
Hradec Králové	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Kladno	4,5	4,3	4,0	3,2	3,0	2,9

Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3). Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrđ=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=ZPR5012PU_OK&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp&cas_1_103=2006

Obrázek 14 Vývoj emise NO_x v letech 2004-2009

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 20

Na obrázku 14 lze jasně vidět výrazný pokles emise oxidů dusíku ve městě Kladno, a to od roku 2005 o 1,6 t/km². Pokles je evidentní i ve městech Chrudim, Hradec Králové

³⁶ Oxidy dusíku (NO_x,NO₂). *Integrovaný registr znečišťování* [online]. 2010 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: http://www.irz.cz/repository/latky/oxidy_dusiku.pdf

a Vsetín. Pouze v Litoměřicích hodnota stále kolísá. Nejlepší výsledky jsou dlouhodobě měřeny v Hradci Králové, kde emise dosahuje v průměru za uvedené roky pouhých 0,3 t/km².

6.2.3 Emise oxidu uhelnatého CO

Oxid uhelnatý CO je bezbarvá, velice jedovatá plynná látka. Vzniká hořením uhlíkatých látek při nedostatku kyslíku nebo reakcí oxidu uhličitýho s uhlíkem. Oxid uhelnatý představuje důležitou složku plynných paliv vyráběných z uhlí, jako je např. svítiplyn. Při hoření oxidu uhelnatého vzniká oxid uhličitý a uvolňuje se teplo. Oxid uhelnatý je jedovatou složkou kouřových plynů různých topenišť, výfukových plynů automobilů, cigaretového kouře aj. Jeho jedovatost spočívá v tom, že se pevně váže na červené krevní barvivo, které tak ztrácí schopnost přenášet v organismu kyslík.³⁷

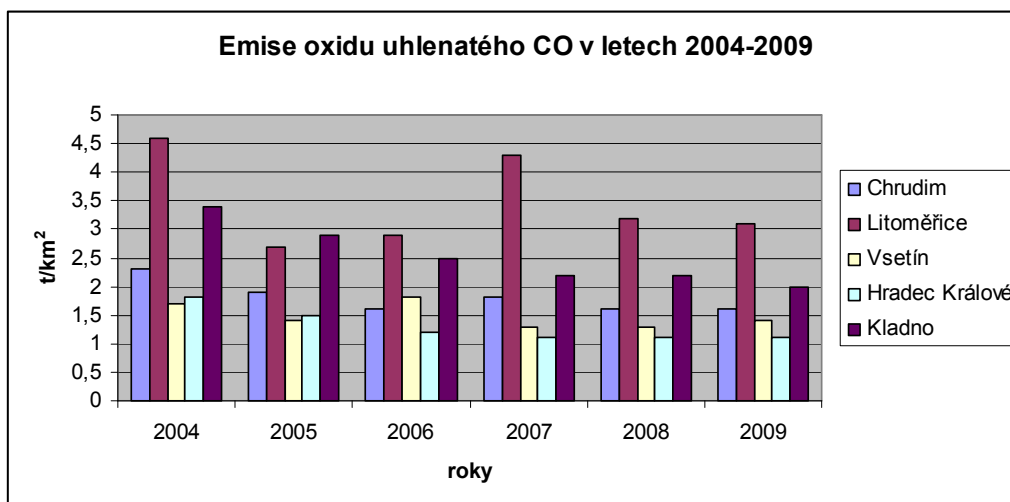
Tabulka 21: Emise oxidu uhelnatého CO ve zkoumaných městech v letech 2004 – 2009 (v tunách/km²)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Chrudim	2,3	1,9	1,6	1,8	1,6	1,6
Litoměřice	4,6	2,7	2,9	4,3	3,2	3,1
Vsetín	1,7	1,4	1,8	1,3	1,3	1,4
Hradec Králové	1,8	1,5	1,2	1,1	1,1	1,1
Kladno	3,4	2,9	2,5	2,2	2,2	2,0

Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3). Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=ZPR5012PU_OK&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp&cas_1_103=2006

³⁷ *Základy chemie 1. díl. 2. vyd. Olomouc: FORTUNA, 1996, 143 s. ISBN 80-7168-324-8. str. 86.*

Obrázek 15: Vývoj emise CO v letech 2004-2009

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 21

Stejně jako u ukazatele vývoje emise oxidů dusíku je i v případě emise oxidu uhelnatého evidentní klesající tendence v Kladně i v Hradci Králové. Kolísavý resp. rostoucí průběh lze pozorovat v Litoměřicích, kde nejnižší hodnota byla naměřena v roce 2005 ($2,7 \text{ t/km}^2$) a od té doby vzrostla na $3,1 \text{ t/km}^2$. V případě města Chrudim se hodnota drží od roku 2004 přibližně na stejné hodnotě $1,6 \text{ t/km}^2$. Ve Vsetíně též nedošlo od roku 2005 k žádné změně.

6.3 Kriminalita a dopravní nehodovost

Tabulka 22: Vývoj kriminality ve zkoumaných městech v letech 2005-2010³⁸

		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Chrudim	Počet obyvatel	23 442	23 374	23 371	23 377	23 349	23 282
	Počet zjištěných trestných činů	1 796	1 678	1 819	1 801	1 712	1 664
	Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel	76,6	71,8	77,8	77,0	73,3	71,5
Litoměřice	Počet obyvatel	24 149	23 500	23 430	23 796	23 726	23 546
	Počet zjištěných trestných činů	4 030	3 858	4 201	4 108	3 677	3 828
	Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel	166,9	164,2	179,3	172,6	155,0	162,6
Vsetín	Počet obyvatel	28 306	28 168	28 019	27 861	27 659	27 427
	Počet zjištěných trestných činů	2 816	2 595	2 863	3 008	2 638	2 656
	Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel	99,5	92,1	102,2	108,0	95,4	96,8
Hradec Králové	Počet obyvatel	94 563	94 343	94 254	94 375	94 495	94 406
	Počet zjištěných trestných činů	3 431	3 464	4 007	3 202	3 028	3 237
	Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel	36,3	36,7	42,5	33,9	32,0	34,3
Kladno	Počet obyvatel	69 342	69 303	69 476	69 791	69 922	70 302
	Počet zjištěných trestných činů	5 024	5 537	5 624	4 610	4 237	3 878
	Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel	72,5	79,9	80,9	66,1	60,6	55,2

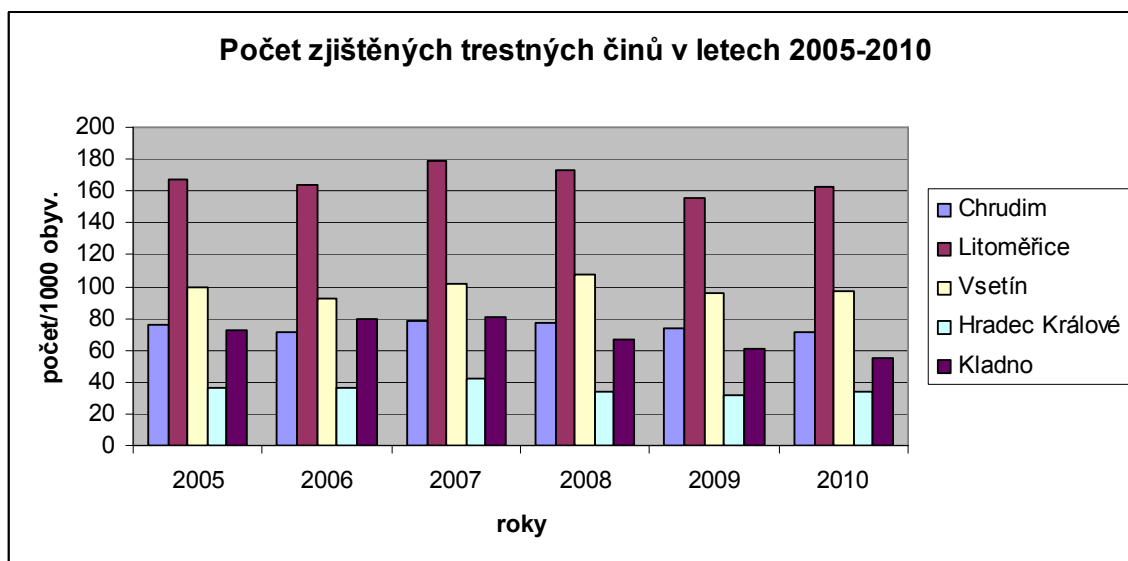
Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm a Kriminalita - zjištěné trestné činy. Český statistický úřad [online]. 2012 [cit. 2012-03-29].

Dostupné z:

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=KRI5012PU_OK&vo=null&voa=tabulka&cas_1_99=2005&str=tabdetail.jsp

Obrázek 16: Počet zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 22

³⁸ Počet obyvatel je vypočítán jako aritmetický průměr hodnot počtu obyvatel k 1.1. a 31.12. daného roku na základě údajů uvedených na stránkách Českého statistického úřadu

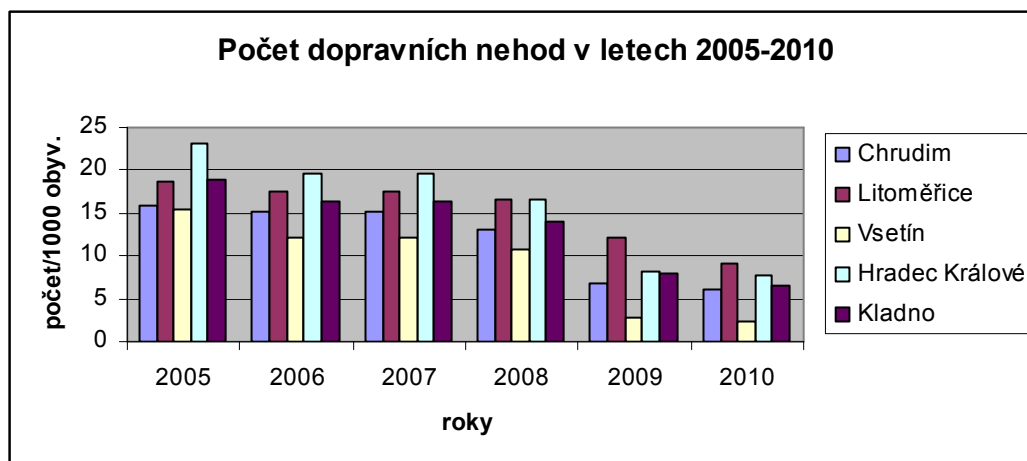
Z tabulky 22 a obrázku 16 lze vyčíst, že kriminalita, z hlediska počtu zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel, představuje největší problém pro Litoměřice. Druhým nejméně bezpečným městem je Vsetín. Kriminalita se v těchto městech udržuje v letech 2005-2010 zhruba na stejné úrovni. V případě Chrudimi také není evidentní pokles trestných činů, ale míra kriminality je zde zhruba na dvakrát nižší úrovni než v případě Litoměřic. Nejbezpečnějším městem je Hradec Králové, ale ani v tomto městě není zřetelný klesající trend kriminálních činů. Od roku 2007 lze vidět pokles počtu trestných činů na 1000 obyvatel pouze v Kladně.

Tabulka 23: Vývoj dopravní nehodovosti ve zkoumaných městech v letech 2005-2010 (počet dopravních nehod na 1000 obyvatel)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Chrudim	15,8	15,1	15,1	13,2	6,7	6,0
Litoměřice	18,6	17,5	17,5	16,6	12,1	9,2
Vsetín	15,5	12,1	12,1	10,7	2,7	2,4
Hradec Králové	23,1	19,7	19,7	16,5	8,1	7,8
Kladno	18,9	16,4	16,4	14,0	7,9	6,5

Nehody v silniční dopravě. http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?&vo=null&cislotab=DOP5032PU_OK&str=tabdetail.jsp&voa=tabulka [online]. 2012 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?&vo=null&cislotab=DOP5032PU_OK&str=tabdetail.jsp&voa=tabulka

Obrázek 17 Počet dopravních nehod na 1000 obyvatel

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 23

Z hlediska dopravní nehodovosti lze v rámci všech zkoumaných měst mluvit o jejich pozitivním vývoji. Nejvíce poklesla nehodovost ve Vsetíně, a to z 15,5 v roce 2005 na 2,4 v roce 2010 dopravních nehod na 1000 obyvatel. Naopak k nejmenšímu poklesu nehodovosti došlo v Litoměřicích (o 50,5 %). K nejnižšímu počtu dopravních nehod dochází ve Vsetíně,

naopak nejhorší je situace v Litoměřicích, kde bylo za rok 2010 zjištěno 9,2 kriminálních činů na 1000 obyvatel. 3.-5. místo patří Chrudimi, Hradci Králové a Kladnu.

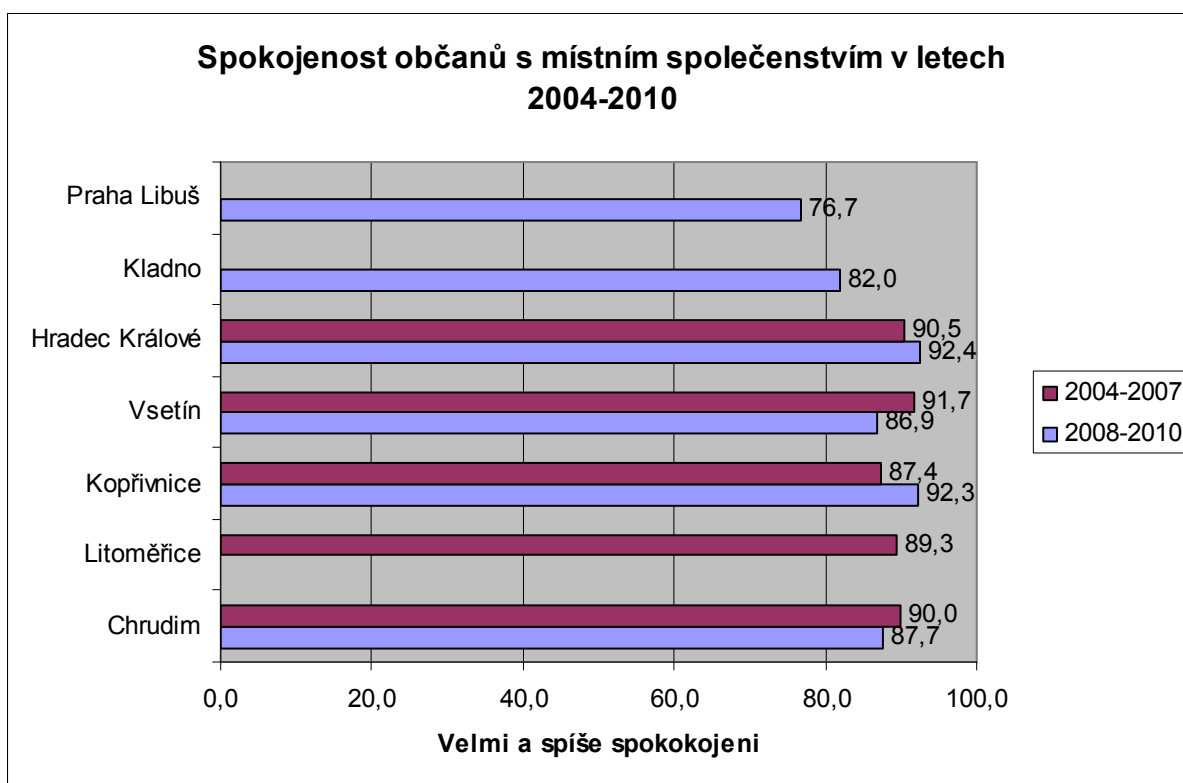
6.4 Indikátor A1 – Spokojenost občanů s místním společenstvím

Tabulka 24: Vývoj spokojenosti občanů s místním společenstvím v letech 2004-2010

		Velmi a spíše spokojen	Velmi a spíše nespokojen		Velmi a spíše spokojen	Velmi a spíše nespokojen
Chrudim	2004-2007	90 % (2004)	10 % (2004)	2008-2010	87,7 % (2010)	12,3 % (2010)
Litoměřice		89,3 % (2007)	10,7 % (2007)		-	-
Kopřivnice		87,4 % (2005)	12,6 % (2005)		92,3 % (2008)	7,7 % (2008)
Vsetín		91,7 % (2006)	8,3 % (2006)		86,9 % (2010)	13,1 % (2010)
Hradec Králové		90,5 % (2005)	9,5 % (2005)		92,4 % (2009)	7,6 % (2009)
Kladno		-	-		82 % (2010)	18 % (2010)
Praha Libuš		-	-		76,7% (2009)	23,3 % (2009)

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátory MA21 a projektu Zdravé město Vsetín, Chrudim, Kopřivnice, Chrudim a dle údajů zveřejněných na webových stránkách měst Kladno, Hradec Králové a městské části Praha-Libuš.

Obrázek 18: Vývoj spokojenosti občanů s místním společenstvím

Zdroj: Graf vytvořen pomocí programu Excel z tabulky 24

Výsledky Společného evropského indikátoru Spokojenost občanů s místním společenstvím ve městech Kladno, Hradec Králové, Vsetín, Kopřivnice, Litoměřice, Chrudim a v městské části Praha Libuš ukazuje obrázek 18 a tabulka 24. V Praze Libuši, Kladně

a Litoměřicích bylo v uvedených letech měření provedeno pouze jedenkrát, proto není možné provést srovnání, zda se spokojenost občanů z životem ve městě zlepšila či zhoršila.

Měření v letech 2004-2007 ukazuje, že největší spokojenosti bylo dosaženo ve Vsetíně a v Hradci Králové. Přičemž Hradec Králové je městem, jež není v Národní síti Zdravých měst, a i přesto, že zde místní Agenda 21 funguje, není o něm v souvislosti s ní slyšet. 90 % obyvatel Chrudimi bylo též v uvedených letech velmi a spíše spokojeno. Vysoké procento spokojených občanů bylo též změřeno i v Litoměřicích.

V letech 2008-2010 se situace zlepšila v Hradci Králové a v Kopřivnici. Naopak v Chrudimi a ve Vsetíně došlo k úbytku spokojených a spíše spokojených občanů. Pořadí od nejúspěšnějších municipalit k nejméně úspěšným z hlediska výsledků měření indikátoru A.1 v letech 2008-2010 (v případě Litoměřic v roce 2007) je následující:

1. Hradec Králové
2. Kopřivnice
3. Litoměřice (na základě výsledků měření z roku 2007)
4. Chrudim
5. Vsetín
6. Kladno
7. Praha – Libuš.

6.5 Shrnutí

V rámci kapitoly 6, jež zkoumá zejména environmentální indikátory ve zkoumaných městech, je vidět nikoli klesající trend emise škodlivých látek do ovzduší, nýbrž spíše její stagnaci. Následující tabulka shrnuje veškeré výše zkoumané indikátory a umožňuje odhalit, která města jsou nejvíce znečištěná, a která naopak mají nejnižší hodnoty emise škodlivých látek. Dále pak tabulka zahrnuje i ukazatele kriminality dle počtu zjištěných trestných činů na 1000 obyvatel a dopravní nehodovosti z hlediska počtu dopravních nehod na 1000 obyvatel.

Tabulka 25 Porovnání výše uvedených indikátorů v obcích Litoměřice, Hradec Králové, Vsetín, Kladno, Chrudim a Praha-Libuš v letech 2004-2010³⁹

Indikátor	Rok	Nejlepší stav	Nejhorší stav
SO ₂	2004	Hradec Králové	Kladno
	2009	Hradec Králové	Kladno
NO _x	2004	Hradec Králové	Kladno
	2009	Hradec Králové	Kladno
CO	2004	Vsetín	Litoměřice
	2009	Hradec Králové	Litoměřice
NO ₂	2005	Vsetín	Hradec Králové
	2010	Vsetín	Hradec Králové
PM ₁₀	2005	Praha-Libuš	Litoměřice
	2010	Praha-Libuš	Litoměřice
Kriminalita	2005	Hradec Králové	Litoměřice
	2010	Hradec Králové	Litoměřice
Dopravní nehody	2005	Vsetín	Hradec Králové
	2010	Vsetín	Litoměřice

Vlastní zpracování dle tabulek 17-23.

Na základě shrnutí zkoumaných indikátorů v tabulce 25 je vidět, že nejlepší stav ovzduší je v letech 2004-2010 pozorován v Hradci Králové, kde naměřené hodnoty oxidu siřičitého SO₂, oxidů dusíku NO_x a oxidu uhelnatého CO dosahovaly v uvedených letech nejnižších hodnot. Naopak nejhorší situace z hlediska emise škodlivých látek je patrná v Litoměřicích a v Kladně. Největší bezpečnosti občanů dle počtu zjištěných trestných činů v letech 2005-2010 bylo dosaženo opět v Hradci Králové a naopak nejméně bezpečné se dlouhodobě jeví město Litoměřice. Nejnižší úroveň dopravní nehodovosti má Vsetín, naopak nejvíce dopravních nehod na 1000 obyvatel je pro rok 2010 zaznamenáno v Litoměřicích. Ty nahradily Hradec Králové, který měl status nejméně bezpečné dopravy v roce 2005.

³⁹ V Případě indikátorů SO₂, NO_x, CO, kriminalita a dopravní nehody jsou porovnávána města Litoměřice, Hradec Králové, Vsetín, Kladno a Chrudim. U indikátorů NO₂ a PM₁₀ je Chrudim nahrazena městskou částí Praha-Libuš.

7 PROBLÉMY ZKOUMANÝCH MUNICIPALIT

7.1 Město Chrudim

7.1.1 Desatero problémů

Chrudim, stejně jako mnoho dalších měst, provádí průzkum desatera největších problémů města.

Pro porovnání z hlediska časového vývoje ukazuje práce desatera problémů sestavená v letech 2008 a 2012.

10 P v roce 2008

1. Tranzit (vysoké zatížení města dopravou)
2. Zachovat nemocnici v původním stavu
3. Budování cyklotras
4. Zachovat původní komunikaci kolem kostela
5. Kvalitní koncepce urbanismu s širokým zapojením veřejnosti
6. Optimalizace hracích míst
7. Kvalitní komunikace, město – veřejnost
8. Zkvalitnit systém úklidu veřejných prostranství
9. Lokalizace ohrožení podzemních vod
10. Bezpečná cesta do školy

10 P v roce 2012

1. Vybudovat obchvat Chrudimi v celé délce až za Slatiňany
2. Udržet rozsah péče a zdravotních služeb akutní péče Nemocnice Chrudim včetně rekonstrukce centrální sterilizace
3. Vypracovat koncepci sítě cyklostezek s propojením důležitých míst, včetně možností pro in-line brusle
4. Udržovat čistotu chodníků ve městě a místních částech, řešit jejich opravu a výstavbu nových
5. Podporovat udržení sítě sociálních služeb péče i prevence pro všechny cílové skupiny
6. Zajistit lepší údržbu keřů a omezit kácení stromů na území města, zvětšit parkové plochy ve městě

7. Připravit osvětovou kampaň pro veřejnost zaměřenou na bezdomovce z hlediska jejich finančního nepodporování
8. Podporovat vznik pohotovostní lékárny do 24 hodin, podporovat vznik žurnálních služeb praktických lékařů v pracovních dnech
9. Provozovat MHD i v nočních hodinách (hlavně pá, so)
10. Rekonstruovat zámek v Medlešicích

Už na první pohled je zřetelné, že hlavní body desatera se za uvedené čtyři roky nezměnily. Největším problémem města je stále doprava, neboť na stavbu obchvatu městu stále nebyla schválena dotaci. Dále jsou kladeny požadavky na zachování nemocnice, budování cyklostezek a zajištění udržování čistoty ve městě.

Desatero problémů pro rok 2012 bylo stanoveno na společném veřejném konsenzu dne 19. března 2012. Občané zde mohli přijít diskutovat o problémech a možnostech jejich řešení se starostou Petrem Řezníčkem, zastupiteli města a zaměstnanci Městského úřadu Chrudim. Sešlo se přibližně 160 účastníků, tj. o 40 více než loni. Po zahájení programu starostou města následovala práce v týmech, kde jednotlivé skupiny, zaměřené na všechny oblasti rozvoje města (veřejná správa – rozvoj města – urbanismus – hospodářský rozvoj – podnikání; doprava, životní prostředí, sport – volný čas; kultura; výchova – vzdělávání; sociální věci; zdravotní služby – zdravý životní styl a prevence kriminality) určily dva největší problémy. V průběhu společných diskuzí byly také zaznamenány připomínky obyvatel, které přejdou dle možností do řešení příslušným odborům.

V rámci diskuze k článku s názvem „Chrudim má desatero velkých problémů. Tím největším je ale obchvat.“ je na stránkách <http://chrudimsky.denik.cz/diskuse/chrudim-ma-desatero-velkych-problemu-tim-nejvetsim-je-ale-obchvat.html> uveden i názor jednoho z účastníků akce. Mimo jiné zde píše, že: „organizace probíhala tak, že nebylo v silách kteréhokoliv účastníka z řad občanů projednat problémy více jak v jedné nebo dvou sekcích. Navíc zástupci města korigovali problémy, s nimiž občané přišli a prosazovali problémy z pohledu radnice. Dokonce v sekci ohledně školství zástupce radnice, když nemohl prosadit svůj pohled, našťvaně sekci opustil.“

7.1.2 Problém obchvatu města Chrudim

V chrudimském deníku ze dne 14.9.2007 je uveden článek s názvem „**Vadí vám dopravní situace v Chrudimi?**“⁴⁰ Z 15-ti dotazovaných občanů města Chrudim se k dopravní situaci ve městě vyjádřilo negativně 14 z nich. Stěžují si především na téměř neustále ucpanou hlavní silnici, zpomalení dopravy kruhovými objezdy, zničené silnice od kamionů a na nedostatek parkovacích míst. A co se od roku 2007 změnilo? Zlepšila se situace? Nikoli – neprůjezdnost, kruhové objezdy a kamiony nadále trápi obyvatele Chrudimi. Jediným řešením je vybudování obchvatu, ale o tom už několik let nezbývá občanům než snít.

Titulek z Chrudimského deníku ze dne 26.9.2008 s optimistickým názvem „**Obchvat Chrudimě se začne stavět už příští rok**“⁴¹ je jen dalším planým slibem z Ministerstva dopravy. Článek cituje pana poslance Ladislava Libého: „Mohu s potěšením oznámit, že peníze na obchvat budou. Plním tak svůj slib. Se starostou se nám podařilo pana ministra přesvědčit. Už nyní se ví, že vznikne na ministerstvu přebytek, ale nešlo ho zapojit teď. Finanční prostředky budou uvolněny formou vládního usnesení.“ V článku se dále píše, že průlomové jednání starosty Jana Čechlovského a poslance Ladislava Libého s ministrem dopravy Alešem Řebíčkem má jednoznačný výstup: obchvat města Chrudim bude zahájen v původním termínu, tedy na konci roku 2009. K prodlevě tedy nedochází.

Další titulek z ledna 2010 zní „**Obchvat Chrudimi: nejprve bude archeologický průzkum**“⁴². 3.9. 2011 pak Chrudimský deník shrnuje odpověď ministra dopravy Pavla Dobeše starostovi Chrudimě Petru Řezníčkovi slovy nic se nemění, peníze nejsou. Podle ministra dopravy Pavla Dobeše není obchvat města reálný až do roku 2014. Už zahájený archeologický průzkum území stát zaplatí, a tím pokládá pro další tři roky věc za uzavřenou. Toto stanovisko bylo upevněno koncem září roku 2011 na zasedání Vlády, která sice schválila navýšení rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury o čtyři miliardy korun, ale na obchvat Chrudimi se již peníze nenašly.

Jaké jsou následky tohoto chrudimského trápení? Nejsou to pouze věčné dopravní zácpy, ale také nízká bezpečnost silnic. Kruhový objezd u Bídy dlouhodobě aspiruje na místo

⁴⁰ Vadí vám dopravní situace v Chrudimi?. *CHRUDIMSKÝ deník.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://chrudimsky.denik.cz/ankety/doprava20070914.html>

⁴¹ Obchvat Chrudimě se začne stavět už příští rok. *CHRUDIMSKÝ deník.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://chrudimsky.denik.cz/zpravy_region/obchvat-aktualne-obchvat-chrudime-bude-rebicek-se.html

⁴² Obchvat Chrudimi: nejprve bude archeologický průzkum. *CHRUDIMSKÝ deník.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://chrudimsky.denik.cz/zpravy_region/obchvat-chrudimi-kaas20100126.html

s nejvyšším počtem dopravních nehod ve městě. Česká pojišťovna navíc monitoruje 13 krajských a 59 okresních měst ČR od roku 2004 a na základě údajů z policejních statistik o počtech nehod s vážným nebo smrtelným zraněním dvakrát ročně sestavuje jejich žebříček bezpečnosti. Výsledky tohoto průzkumu v letech 2010 a 2011 ukazuje obrázek 5.

Obrázek 19: Pořadí okresních a krajských měst z hlediska bezpečnosti

POŘADÍ OKRESNÍCH MĚST POŘADÍ KRAJSKÝCH MĚST

Pořadí 2011	Město	Pořadí 2010	Pořadí 2011	Město	Pořadí 2010
1.-3.	Benešov	21.	1.	Pízeň	2.
1.-3.	Rokycany	56.	2.	Pardubice	9.
1.-3.	Tachov	8.	3.	Jihlava	1.
4.	Most	1.-3.	4.	Olomouc	3.
9.	Svitavy	26.	5.	Liberec	11.
18.	Trutnov	41.	6.	Brno	10.
40.	Rychnov n. Kn.	1.-3.	7.	Praha	7.
47.	Chrudim	36.	8.	Hradec Králové	6.
48.	Ústí nad Orlicí	7.	9.	České Budějovice	8.
49.	Jičín	28.	10.	Ostrava	12.
57.	Náchod	23.	11.	Karlovy Vary	5.
58.	Domažlice	1.-3.	12.	Zlín	13.
59.	Břeclav	58.	13.	Ústí nad Labem	4.

Zdroj: <http://chrudimsky.denik.cz/z-regionu/mesta-regionu-propadla-v-bezpecnosti-silnic-20120411.html>

Na obrázku 19 je vidět, že Chrudim poklesla mezi ostatními okresními městy ČR z 36. místa v roce 2010 na 47. místo v roce 2011.

Je pravda, že Chrudimští starostové usilují už několik let o prosazení obchvatu, ale ne jejich vinou stále finanční prostředky na jeho výstavbu nesměřují. Otázkou ale zůstává, zda si Chrudim zaslouží být městem oceňovaným a podporovaným jako Zdravé město s jednou z nejlepších místních Agend 21 v ČR.

7.2 Město Litoměřice

V rámci této podkapitoly jsou uvedeny tři hlavní problémy města Litoměřic, a sice znečištěné ovzduší, vysoká kriminalita a vandalismus. U každého problému je shrnut relativně aktuální novinový článek (z ledna 2012), přičemž každý z nich má poukázat na to, zda se situace v Litoměřicích mění k lepšímu a daří se tyto dlouhodobě největší problémy města řešit.

7.2.1 Nárůst alergiků⁴³

Dne 13.1.2012 byl v Litoměřickém deníku zveřejněn článek s názvem „**Imunologové jsou zděšení. Alergických dětí je stále více.**“ Stručný obsah článku je uveden v následujícím textu.

Na Litoměřicku byly u dětí ve věku 9 – 12 let diagnostikovány alergie s enormním nárůstem oproti období před třemi lety. Studie byla provedena v Libochovicích na Litoměřicku. Bylo vyšetřeno sto dětí v roce 2005 a o tři roky se vyšetření u dětí stejného věku zopakovalo. Nárůst je obrovský, dosahuje 15 %, což je alarmující číslo, jak konstatuje Josef Richter z centra imunologie a mikrobiologie ústeckého Zdravotního ústavu.

Lékař upozorňuje zejména na to, že špatné životní prostředí decimuje imunitní systém u nejmladší generace. „Dýchací cesty dítěte se vytváří do 10 let věku. Když je zatížíte, je postižen jejich vývoj. U alergika tak během let může dojít ke komplikacím a astmatického onemocnění,“ připomíná Richter. Je tedy nutné, aby děti měly pro vývoj imunity dostatečný přísun vitamínů. „Dětem se přestal ve školách dávat vitamín C, přitom vitaminizace jedinců ohrožených nepříznivými vlivy životního prostředí byla vynálezem českých lékařů.“

Podle Josefa Richtera, když už dítě žije ve špatném životním prostředí, jeho tělo se potřebuje nějakým způsobem bránit. Každý člověk by měl dbát na přísun vitamínů, a to díky ovoci a zelenině. „Každý den by člověk měl sníst 600 g zeleniny a 250 g ovoce,“ nabízí jedno z řešení, jak posilovat imunitní systém.

Zabijákem je prach. P. Richter se snaží mobilizovat veřejnost a politiky tím, že upozorňuje na ničující účinky prachových částic. „Teprve v posledních letech se začaly měřit prachové částice menší než PM 10. Částice o velikosti PM 10 se z větší části zachytí v nose,

⁴³ Imunologové jsou zděšení. Alergických dětí je stále více. *LITOMĚŘICKÝ deník.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/imunologove-alergie-deti20120112.html?reakce=1203846

nebo řasinkami v horních dýchacích cestách. Největší poškození zdraví představují ultrajemné částice PM 2,5 a menší. Ty se u nás neměří vůbec. Dostanou se až do plicních sklípků a navázané toxické látky se dostanou do těla a putují v něm,“ nastiňuje imunolog Richter. To vše pak má za následek, že vzniká zánětlivý proces. „Jsou to kromě alergií, astmatu a nemocí dýchacích cest především kardiovaskulární choroby, mrtvice, vzrůstá i počet dalších onemocnění.“

Imunolog jako viníky znečištěného ovzduší vnímá tři – vedle automobilů a lokálních topenišť, především vysokou koncentraci továren. Například stále vznikají nové spalovny a do kraje se vozí k pálení i nebezpečné odpady. Úřady jen přihlížejí a politici se vymlouvají, že s tím nedokážou nic dělat.

Šokující výsledky výzkumu na Litoměřicku:

Imunolog se v současné době zabývá šokujícím výsledkem výzkumu na Litoměřicku. „Ten výskyt alergií je pro nás záhadou. Doktor Jan Balcar již před mnoha léty zjistil, že u dětí je snížena jedna složka krve, zodpovědná za kvalitní ochranu. V Litoměřicích je to třikrát častější než jinde v kraji a pětkrát více než v republice. Nevíme, proč tomu tak je, co to konkrétně způsobuje. Říkáme tomu Litoměřický syndrom. Předpokládali jsme, že oblast Zahrady Čech bude mít nejméně alergií. Je to nemilé překvapení,“ dodává imunolog ze Zdravotního ústavu.

Litoměřicko je stejně zatížená oblast jako jsou pánevní oblasti kraje.

7.2.2 Vysoká kriminalita⁴⁴

Další oblastí související s místní Agendou 21 je kriminalita. Tabulka 17 a graf 6 jasně ukazují, že největší kriminalita je dlouhodobě zaznamenávána v Litoměřicích a určitě nelze říci, že dochází k jejímu poklesu. Přitom v rámci programu Prevence kriminality plynulo městu Litoměřice v letech 2006-2010 535 tis. Kč, jak je vidět v tabulce 12.

Na internetových stránkách www.ceskatelevize.cz byl dne 27.1.2012 zveřejněn článek s názvem „**Ústecký kraj je z hlediska kriminality nejrizikovějším v ČR**“. V článku je uvedeno, že z hlediska kriminality je v ČR nejrizikovějším regionem Ústecký kraj, kde je asi 65 vyloučených lokalit. Rizikovost regionů se posuzuje z hlediska kriminality,

⁴⁴ Ústecký kraj je z hlediska kriminality nejrizikovějším v ČR. ČT24: *Nejdůvěryhodnější zpravodajství na českém internetu* [online]. 1996-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/162230-ustecky-kraj-je-z-hlediska-kriminality-nejrizikovejsim-v-cr/>

nezaměstnanosti, počtu vyplacených sociálních dávek, vzdělanosti. Zástupce krajského policejního ředitele Jiří Šenkýř uvedl, že: „Ústecký kraj na tom není ve srovnání s republikou dobře. Okresy Most, Ústí nad Labem, Teplice, Chomutov, Děčín, Louny i Litoměřice obsadí v tabulce rizikovosti do 22. místa celkem 85 okresů.“

7.2.3 Vandalismus⁴⁵

Poslední den v lednu roku 2012 vydal Litoměřický deník článek o vandalech „řádících“ na litoměřickém hřbitově dostupný na stránkách http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/hroby20120130.html. Název článku zní „**Ani dnes nemají mrtví klid. Zloději hřbitovy stále vykrádají.**“ Sotva Policie ČR dopadla pachatele vykradených hrobů na Litoměřicku i Ústecku, zažívají pracovníci litoměřického hřbitova další nepříjemnosti. V sobotu 28.1.2012 zde pachatel za sebou zanechal čtyři poničené hrobky a škodu v hodnotě deseti tisíc korun. Hlavním terčem zlodějů jsou kovová příslušenství hrobů či rodinných hrobek. Pachatelé při odcizení litinových ozdob poničí, co mohou. I přes snahu správy objektu není možné všechnu trestnou činnost uhlídat. Městská policie Litoměřice se tak snaží vypomoci pochůzkami hřbitova dvakrát až třikrát denně.

7.3 Město Kopřivnice

„Bezproblémová“ není ani Kopřivnice, další z míst s nejlépe fungující místní Agendou 21. Na stránkách MO ČSSD KOPŘIVNICE, dostupné na internetových stránkách <http://cssdkopr.webnode.cz/>, je v záložce „MODRÉ KAUZY“ uvedeno osm kauz popisujících různé skandály související se starostou města, Josefem Jalůvkou, a radními. Některé z nich jsou uvedeny v rámci této podkapitoly a ukazují na existenci úplatkářství na kopřivnické radnici.

7.3.1 Skandál v Kopřivnici: Městská budova slouží ODS k volební agitaci!⁴⁶

Kauza z října 2010 popisuje situaci na kopřivnické radnici, kde vládne ODS a s tím související průběh její předvolební kampaně. Na budově městského kulturního zařízení, která je obecním majetkem, totiž několik dní visel obří billboard jejího kandidáta do Senátu. Kulturní dům je pronajímán soukromé osobě, ale za účelem provozování kultury. Zneužití veřejného zařízení k volební agitaci je v rozporu s nájemní smlouvou. Radní Kopřivnice

⁴⁵ Ani dnes nemají mrtví klid. Zloději hřbitovy stále vykrádají. *LITOMĚŘICKÝ deník.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/hroby20120130.html

⁴⁶ Modré kauzy: Bureš na kulturáku. *MO ČSSD Kopřivnice* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://cssdkopr.webnode.cz/modre-kauzy/bures-na-kulturaku2/>

Oldřich Jašek (SPO Zemanovi) uvádí, že vedení radnice na tuto podpisovou upozornil, ale pan starosta to mlčky přešel. K tomu ještě dodává: „Je mi jasné proč. Přece si člen ODS nebude kálet o vlastního hnízda.“

Ve vyjádření radnice se uvádí, že nájemce kulturního domu Jaromír Naleraj byl už před instalací poutače upozorněn, že s tím město nesouhlasí, přesto však billboard vyvěsil. Ale je zvláštní, že nikdo z úřadu dosud nezasáhl.

Závěr článku: Není se čemu divit, jelikož má Bureš v obecním kulturáku pronajatu senátorskou kancelář.

7.3.2 Červený kámen⁴⁷

Další zajímavá kauza pojednává o projektu, jež spočívá ve vybudování sportovně-rekreačního areálu „Pod Červeným kamenem“ k celoročnímu provozování. Kauza ukazuje, jak snadno lze neefektivně hospodařit.

Hlavním cílem projektu bylo vybudování a provozování uceleného areálu pro celoroční provoz, který je možné využít jak pro sportovce, tak pro volný čas a rekreaci turistů i místních obyvatel

Jalůvkův výsledek:

1. zadání studie za 1,3 mil. Kč
2. zaplacení studie v částce 1,3 mil. Kč
3. zřeknutí se megalománského projektu „Sportovně-rekreační areál Pod Červeným kamenem“
4. v městské kase chybí 1,3 mil. Kč

7.3.3 Logo⁴⁸

I další kauza souvisí s neefektivností hospodaření úřadu. Nové logo Kopřivnice vyšlo město na 262 tisíc Kč a občané jsou s ním nespokojeni.

⁴⁷ Modré kauzy: Červený kámen. *MO ČSSD Kopřivnice* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://cssdkopr.webnode.cz/modre-kauly/cervený-kamen/>

⁴⁸ Modré kauzy: Logo. *MO ČSSD Kopřivnice* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://cssdkopr.webnode.cz/modre-kauly/logo/>

Původně mělo logo vzniknout v rámci výběrového řízení, kterého se zúčastnily čtyři firmy. Komise, která měla vybrat nejlepší, byla kromě komunálních politiků a zaměstnanců radnice tvořena i lidmi z odborné veřejnosti, zasedl v ní například designér a autor několika tatrováckých log Jiří Španihel nebo malíř a grafik Zdeněk Babinec. „Komise se bohužel na žádném návrhu jednoznačně neshodla a dostala se do patové situace. Nakonec bylo výběrové řízení zrušeno a firmu vybírala rada města,“ vysvětluje vedoucí odboru vnějších vztahů a vzdělávání Lenka Heráková. Rada nakonec vybrala firmu pana Schollera, jejíž nabídka byla výrazně vyšší a pan Scholler je údajně kamarád starosty.

Reakce lidí z řad veřejnosti na oficiálním diskuzním fóru města Kopřivnice

- „vyhrál ten NEJ, NEJ, NEJ, nejhorší možný návrh“
- „jsem naprosto zděšen“
- „tak za ty peníze je to opravdu dobrý vtíp, tolik základních typografických chyb se v logu vidí jen málokdy“
- „Domnívám se, že to probíhá takto: zadáme návrh loga svému kamarádovi za dobrý peníz, on nám pak do stranické pokladny pošle sponzorský dar a strana mi pak dá odměnu“⁴⁹

7.3.4 Merendovi versus Vítovec⁵⁰

V následujícím textu autorka cituje reakce zastupitele města Kopřivnice, Ing. Jaroslava Šulu, na téma dlužníka Vítovce, který i přesto, že dluží městu statisícové částky za nájem nebytových prostor v restauraci Kavárna, nejen že dostane výhodný splátkový kalendář, ale zároveň dostane navíc do nájmu ještě další restauraci, aby nebyl tak ztratný. Sice se to zdá být neuvěřitelné, ale v případě kamarádů městských modrých kopřivnických radních platí jiný metr.

„Postoj Rady města Kopřivnice k pronájmu restaurace v Kulturním domě v místní části Mniší je nepochopitelný, když opakovaně upřednostňuje stávajícího dlužníka pana Vítovce před novými lidmi, ochotnými složit nájem i několik měsíců dopředu.

Již také na posledním zářijovém jednání Zastupitelstva města Kopřivnice byla rada na tuto skutečnost upozorněna, bylo kritizováno nevhodné jednání úředníků města s novými

⁴⁹ Nové Logo města Kopřivnice. *Město Kopřivnice: Oficiální diskuzní fórum města Kopřivnice* [online]. 2009 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z:

<http://www.koprivnice.org/forumnew/viewtopic.php?f=1&t=520&p=3287&hilit=Logo#p3287>

⁵⁰ Modré kauzy: Merendovi versus Vítovec. *MO ČSSD Kopřivnice* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://cssdkopr.webnode.cz/modre-kauzy/merendovi-v-vitovec/>

zájemci o pronájem restaurace, manžely Merendovými, a zejména, že jimi podaný konkrétní návrh více než 3krát zvýšit nájemné oproti stávajícímu výměru byl neuvěřitelně zmanipulován ve prospěch stávajícího nájemce, který byl ve výpovědní lhůtě z důvodu neplacení. Rada pak své původní usnesení o ponechání nájemce stáhla.

Posléze byla vysána nová možnost ucházet se o pronájem restaurace v Mniší. Manželé Merendovi byli zjevně chováním radnice poškozeni, přesto s jistou nadějí požádali písemně o pronájem znovu. Dva dny nato se přihlásil ještě jeden zájemce, pan Vítovec.

Jak je vidno, nic není nemožné! Rada na svém zasedání 3. listopadu 2009 opakovaně vybrala nájemce - hostinského, který dluží městu na neuhrazených nájmech statisícové částky. Tento chronický dlužník po několik let neodváděl městu nájemné i za další nebytové prostory, na což se přišlo až v polovině tohoto roku s odhalením, že celý systém pronájmů nebytových prostor ve správě města nefunguje. Krok rady města je takto ještě více nepochopitelný a nadále alarmující. Můžeme si myslet cokoliv.

Veškeré hodnoty se nedají poměřovat penězi, v globálním chování radnice se nesmí ztrácet elementární slušnost při jednání s konkrétními lidmi. Na této kvalitě musí být postavena úroveň veškeré veřejné správy a přál bych si, aby i kopřivnické radnice.“

7.4 Město Vsetín

7.4.1 Hluková a emisní zátěž z dopravy

V lednu 2007 nechala vsetínská radnice vypracovat podrobnou hlukovou mapu. Reagovala tak na požadavky občanů zabývat se zvýšenou hlukovou hladinou v některých částech Vsetína. Mapa, jejíž součástí je i návrh a modelace protihlukových opatření a jejich dopad na okolí, je tak prvním důležitým krokem k řešení tohoto problému.

Hluková studie ukázala, že většina stížností je oprávněná. Nejvíce jsou zatíženi lidé v Rokytnici, v okolí nadezdu, na ulici Mostecké a v blízkosti křižovatky u Růžičků. Dále je ve studii uvedeno, že jediným reálným řešením, jak hlukovou zátěž v objektech snížit pod limitní hodnoty, je instalace protihlukových oken. Výstavba protihlukových stěn je technicky nerealizovatelná, neboť stávající prostorové poměry neumožňují vybudovat mezi objekty a komunikací protihlukovou stěnu tak, aby nedošlo k zastínění budov a znemožnění příjezdu k nim.

„**Ve Vsetíně si lidé stěžují na hluk ze silnice**“, to je název dalšího novinového článku, tentokrát z roku 2009. Konkrétně jde o obyvatele Vsetína-Rokytnice. Kritizují špatnou dopravní situaci na výpadovce směrem na Zlín, kde denně projedou tisíce kamionů. Ty obtěžují hlukem a prachem obyvatele domů, které stojí u cesty. Situace je kritická, lidé zde mají problém vůbec přejít přes silnici a stěžují si i na bezohlednost řidičů. Podle silničářů se dá hluk z cesty omezit jedině výměnou oken v rodinných domech, které bezprostředně sousedí s uvedenou komunikací.⁵¹

Na závěr autorka cituje úryvek z diskusního fóra na oficiálním webu města Vsetín ze dne 14.2.2012. Konkrétně jde o dotaz p. Zdeňka Valcháře, obyvatele Rokytnice, směřovaný na starostku Vsetína, Ivetu Táborskou. Pan Valchář se zoufale táže mj. na to, kdy už konečně město zajistí minoritě cca 300 svých občanů, přežívající dosud u silnice na Zlín, aspoň trochu lidské podmínky k životu. Na lidi není brán žádný ohled, nákladní automobily projíždějí kolem domů rychlostí trvale a zřejmě zásadně překračující zákonem danou maximální povolenou rychlost 50km/h. To má za následek nejen zvýšený hluk a vibrace, ale i vyšší kontaminaci ovzduší a všech přilehlých pozemků. Starostka se ospravedlňuje tím, že byl v této problémové oblasti instalován ukazatel rychlosti, jsou zde prováděna častější měření rychlosti Policií ČR a ŘSD na základě měření hluku nechalo vyměnit okna u domů, která nevyhověla hlukovým normám. Je tedy evidentní, že tato učiněná opatření situaci moc nezlepšila.⁵²

Z uvedených údajů vyplývá, že v roce 2007 si město Vsetín na nátlak svých obyvatel nechalo vypracovat hlukovou mapu, kterou stoprocentně zafinancovalo Ministerstvo dopravy. Mapa ukázala, že situace v Rokytnici a dalších částech Vsetína je skutečně neúnosná. Článek z roku 2009 opět postihuje špatnou situaci v Rokytnici. Na závěr komentář občana žijícího v této lokalitě poukazuje na to, že pouhá výměna oken a instalace ukazatele rychlosti ke zkvalitnění života v této části Vsetína nepomohly.

⁵¹ Ve Vsetíně si lidé stěžují na hluk ze silnice. *Česká televize* [online]. 1996-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostrava/zpravy/149449-ve-vsetine-si-lide-stezuji-na-hluk-ze-silnice/?mobileRedirect=off>

⁵² Diskuzní fórum. *VSETÍN: Oficiální web města* [online]. 2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.vsetin.eu/diskuze/index.asp?r=1147>

7.4.2 Problémy s nepláči nájemného

Město Vsetín se dlouhodobě potýká s problémem úhrady nájemného, služeb spojených s bydlením a místních poplatků. Výše dluhů na nájemném často narůstá s vlekokými se soudními řízeními o vyklizení bytu. To je jeden z důvodů, proč romské rodiny odjíždějí do Anglie ve snaze vydělat si peníze na své dluhy.

Ke dni 27.5.2011 eviduje vsetínská radnice dluh na nájemném v obecních bytech ve výši 13 milionů korun. Z toho je podle vedení města 10 mil. Kč nedobytných. Boj o zbývající 3 mil. Kč ale radnice nevzdává a stanoví, že kdo bude chtít dál bydlet v městském bytě, bude muset projevít snahu splácet. V opačném případě čeká nájemníky vystěhování.

Na stránkách iDNES.cz / Zlínský kraj je ke dni 25.1.2012 zveřejněn článek s názvem „**Vsetín nechá soudně vystěhovat rodiny, které dluží za nájemné.**“⁵³ Obyvatele městských bytů, kteří nezaplatili dluhy za nájemné, nechá radnice ve Vsetíně soudně vystěhovat. Byty už opustilo šest z dvanácti rodin, kterých se problémy s dluhy týkaly. Situaci komplikuje to, že někteří z nájemníků odjeli za prací do Anglie. Do 5. ledna přitom měli dlužníci odevzdat klíče. Z celkem devíti bytů je nyní předaných šest, kvůli zbývajícím pohledávkám se radnice obrátila na soud. Problém se týká celkem dvanácti rodin, které dlužily ještě v prosinci asi 200 tis. Kč. Tři z nich sice do konce roku dluhy uhradily, opět ale po termínu. O své byty ovšem nepřijdou, radnice jim dala novou šanci a smlouvy prodloužila na dalších šest měsíců.

7.5 Městská část Praha-Libuš

7.5.1 Problém s vietnamskou komunitou⁵⁴

V časopisu Bulletin z prosince 2010 je na internetových stránkách <http://www.inbaze.cz/data/bulletin1.pdf> zveřejněn článek s názvem „**Pohřbená integrace – kauza výboru pro multikulturní soužití MČ Praha Libuš**“. Článek pojednává o tom, že z důvodu, že čtvrtinu obyvatel městské části Praha Libuš představují cizinci (v Libuši se nachází vietnamská velkotržnice SAPA), zastupitelé městské části Praha Libuš ohlásili v dubnu 2009 záměr minimalizovat vzájemné rozpory mezi obyvateli různých národností ve

⁵³ Vsetín nechá soudně vystěhovat rodiny, které dluží za nájemné. *IDNES.cz/Zlínský kraj* [online]. 1999-2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostava/zpravy/149449-ve-vsetine-si-lide-stezuji-na-hluk-ze-silnice/?mobileRedirect=off>

⁵⁴ Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR. *Bulletin* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: p-p-i.cz/fileadmin/pub/img/Praha_dokumenty/BULLETIN_1_2010.pdf

své čtvrti a založili Výbor pro multikulturní soužití, který se však postupem času začal chovat antiintegračně.

Obtíže v občanském soužití byly představiteli výboru v médiích prezentovány jako problém celé vietnamské komunity a jako celostátní bezpečnostní riziko. Za krach integračních pokusů v Libuši nese odpovědnost i magistrát hl. m. Prahy, neboť jak sami řekli hlavní aktéři celé kazy „Libuš“, předsedkyně výboru Pavla Jedličková a bývalý starosta Petr Mráz, medializace problémů s integrací měla hlavní cíl – obrátit pozornost magistrátu a státních orgánů na potřeby této malé městské části. Stalo se tak ale za příliš velkou cenu veřejné kriminalizace vietnamské komunity.

Výbor pro multikulturní soužití byl zřízen dne 29.4.2009 k řešení problematiky soužití různých etnik na území MČ. Začátkem srpna p. Pavla Jedličková, předsedkyně výboru, informuje o navázání spolupráce se Svazem vietnamských studentů a mládeže a o grantu ministerstva vnitra ČR na integraci dětí – cizinců v Libuši. V říjnu už je pořádána beseda o životě vietnamské komunity v ČR určená obyvatelům Libuše a v prostorách tržnice SAPA výbor plánuje předvánoční posezení pro české seniory. O měsíc později pak Výbor informuje o kurzu češtiny pro Vietnamce a ohlašuje předvánoční společenskou akci ve spolupráci se členy vietnamské komunity. Ještě koncem ledna jsou Výborem, Svazem Vietnamců v ČR a Svazem vietnamských studentů zváni občané MČ Praha-Libuš na oslavu vietnamského lunárního nového roku v areálu SAPA. Zhruba rok od svého vzniku byl tak Výbor shledáván jako dobrý nápad, díky němuž se zlepšil soužití českých a vietnamských občanů městské části Praha Libuš.

Začátkem května se však situace mění. Podle Štancla, člena výboru, se vietnamská komunita začlenit nechce, pouze se snaží využít našich zákonů a vytvořit si vlastní uzavřenou komunitu. Po vystoupení Petra Mráze a Pavly Jedličkové v médiích s ostrým apelem, ve kterém prezentovali problémy v soužití mezi nájemníky v některých domech jako celostátní bezpečnostní riziko, dané přítomností velké vietnamské komunity v Libuši, se vztahy s vietnamskou komunitou prudce zhoršily. Paní Jedličková dokonce vybízí české obyvatele Libuše, aby si nenechávali problémy s cizineckými komunitami pro sebe a podporuje majitele místní cukrárny, který po špatných předchozích zkušenostech s Vietnamci zakázal personálu cukrárny Vietnamce obsluhovat. 5. zasedání výboru v září 2010 pokračuje ve stejném, nepřátelském tónu a v listopadu téhož roku bylo rozhodnuto o ukončení činnosti výboru.

ZÁVĚR

V teoretické části se práce věnuje jednak samotné charakteristice místní Agendy 21, problematice jejího financování a kritériím, na jejichž základě jsou municipalities, členové Národní sítě zdravých měst ČR s fungující MA21, rozřazeny do pěti skupin, a to Zájemci, Start (kategorie D), Stabilizace (kategorie C), Systém řízení (kategorie B) a Dlouhodobý proces (kategorie A). Právě k poslední zmíněné však nebyly doposud přesné návody a postupy, jak ji změřit. Nejúspěšnější municipalities v ČR tak prozatím spadají do kategorie „B“. Konkrétně jde o města Litoměřice, Chrudim, Vsetín, Kopřivnice, městskou část Praha-Libuš a mikroregion Dražanská vrchovina. Autorka v rámci této problematiky poukazuje na článek, jež se objevil v březnu roku 2012 na internetových stránkách NSZM ČR. Název článku zní: „Jak poznat, že je město udržitelné? Metodika je na světě“. Přehled témat a oblastí zkoumaných v Auditě udržitelného rozvoje obsahuje příloha 2. Metodika má poskytnout metodický podklad pro hodnocení kategorie A v realizaci místní Agendy 21 v ČR. Proces hodnocení kategorie „A“ MA21 by měl napomoci systematizaci sledování stavu a vývoje UR na místní úrovni v podmínkách ČR. Zkušební hodnocení ve městech i samotné sestavení metodiky probíhá v rámci projektu NSZM ČR s názvem „A-test“, podpořeného z Revolvingového fondu MŽP. Do kategorie „A“ mají nakročena v nejbližší době pouze města Litoměřice a Chrudim, která jsou v procesu MA21 prezentována jako nejlepší.

Z hlediska financování místní Agendy 21 práce poukazuje především na Revolvingový fond MŽP, v rámci něhož byly mj. vypsány tři výzvy zaměřené výhradně na podporu projektů souvisejících s MA21, a to částkou zhruba 45 mil. Kč. Databáze místních Agend 21 ve svých statistikách disponuje s téměř 150 municipalitami. Práce ukazuje na nerovnoměrné rozdělení finančních prostředků z RF MŽP, neboť pouze výše uvedeným šesti municipalitám spadajícím do kategorie „B“ plynulo jen z Revolvingového fondu celkem 15,5 mil. Kč. Znamená to, že právě oněch 6 „oblíbených“ municipalit, mezi něž patří i mikroregion Dražanská vrchovina, ale jeho finanční podporou se práce nezabývá, získalo celou třetinu z celkového objemu finančních prostředků.

Jako metodu k měření efektivnosti vynaložených veřejných prostředků na podporu místních Agend 21 v ČR zvolila autorka i indikátor Spokojenosti občanů s místním společenstvím. Pořadí od nejúspěšnějších municipalit k nejméně úspěšným z hlediska

výsledků měření indikátoru A.1 v letech 2008-2010 (v případě Litoměřic v roce 2007) je následující:

1. Hradec Králové
2. Kopřivnice
3. Litoměřice (na základě výsledků měření z roku 2007)
4. Chrudim
5. Vsetín
6. Kladno
7. Praha – Libuš.

V Chrudimi za šest let od roku 2004 ubylo velmi a spíše spokojených občanů z 90 % na 87,7 %. Podobná situace platí i pro Vsetín, kde procento spokojených osob činilo v roce 2006 91,7 % a v roce 2010 86,9 %. Opačný případ představují města Kopřivnice a Hradec Králové, kde naopak počet spokojených obyvatel vzrostl, a to v HK o 1,9 % na 92,4% v roce 2009 a v Kopřivnici dokonce o 4,9 % na 92,3 % spokojených občanů. V Litoměřicích, Kladně a Praze-Libuši TIMUR provedl měření zatím jen jedenkrát, proto zde není možnost časového porovnání.

Diplomová práce řeší i určité environmentální indikátory a zkoumá vývoj dopravní nehodovosti a kriminality ve zkoumaných městech. Bohužel ne všechna města jsou porovnávána v rámci všech indikátorů, neboť na internetových stránkách Českého hydrometeorologického ústavu nejsou k dispozici výsledky měření Chrudimi, ani Kopřivnice a Český statistický úřad nemá ve své databázi hodnoty platné pro Prahu-Libuš a Kopřivnici. Při pohledu na grafy a tabulky v rámci kapitoly 6 je zřetelné, že koncentrace znečišťujících látek v ovzduší ve všech městech v posledních letech spíše stagnuje. V případě oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého lze mluvit o poklesu, naopak koncentrace oxidu dusičitého v ovzduší od roku 2007 spíše mírně roste, stejně jako množství prachových částic. Výjimkou je Kladno, kde emise PM_{10} od roku 2005 klesá.

Jak ukazuje tabulka 25, nejlepší stav ovzduší je v letech 2004 a 2010 pozorován v Hradci Králové, kde naměřené hodnoty oxidu siřičitého SO_2 , oxidů dusíku NO_x a oxidu uhelnatého CO dosahovaly v uvedených letech nejnižších hodnot. Naopak nejhorší situace z hlediska emise škodlivých látek je patrná v Litoměřicích a v Kladně. Největší bezpečnosti občanů dle

počtu zjištěných trestných činů v letech 2005-2010 bylo dosaženo opět v Hradci Králové a naopak nejméně bezpečné se dlouhodobě jeví město Litoměřice. Nejnižší úroveň dopravní nehodovosti má Vsetín, naopak nejvíce dopravních nehod na 1000 obyvatel je pro rok 2010 zaznamenáno v Litoměřicích. Ty nahradily Hradec Králové, který měl status nejméně bezpečné dopravy v roce 2005. Je však nutné zmínit, že dopravní nehodovosti má ve všech městech klesající průběh. Počet trestných činů na 1000 obyvatel klesá v Kladně a Chrudimi. Ve Vsetíně, Litoměřicích Hradci Králové má však kolísavý průběh.

Přestože Kopřivnici, Chrudimi, Litoměřicím, Vsetínu a Praze-Libuši plynulo jen z RF 11,8 mil. Kč, žádné závratné změny se z hlediska zlepšování stavu ovzduší nedějí, v posledních letech spíše stagnuje, přitom je hlavním tématem Agendy 21 právě životní prostředí a jeho ochrana. Nejhorší stav ovzduší je dlouhodobě v Litoměřicích, jak ukazuje tabulka 25. S tím souvisí i nárůst alergiků. V uvedeném městě jsou problémovými tématy i vysoká kriminalita a vandalismus. V Chrudimi lidé dlouhodobě poukazují na nespokojenost s dopravou, konkrétně na dopravní zácpy a kruhové objezdy, jež zpomalují dopravu a jsou místem častých dopravních nehod. V rámci této problematiky už několik let město čeká na uvolnění finančních prostředků ze státního rozpočtu k realizaci projektu výstavby obchvatu. Slovo místní ve spojení místní Agenda 21 znamená, že se problémy řeší s místními obyvateli. Ve Vsetíně si lidé stále stěžují na hlučnost z dopravy. Město vyšlo svým občanům vstříc a nechalo vypracovat hlukovou mapu. Mapa sice ukázala, že v jistých částech města je hlučnost skutečně neúnosná, ale problém se vyřešil pouze montáží protihlukových oken. Tato varianta řešení přinesla však občanům žijícím v problémových oblastech pouze částečnou úlevu od hluku, neboť v okolí jejich obydlí se situace nezlepšila. S místní Agendou 21 úzce souvisí i komunitní plánování, tedy nástroj pro posilování sociální soudržnosti a podporu sociálního začleňování a přecházení sociálnímu vyloučení sociálně znevýhodněných osob na trhu práce.⁵⁵ Právě podpora začleňování osob a upevňování sociální soudržnosti nenastává v městské části Praha-Libuš, neboť zde stále dochází k rozporům mezi domácími obyvateli a vietnamskou komunitou. Není zde tudíž systematicky naplňován konkrétní bod Agendy 21, a sice posilování místní komunity. Město Kopřivnice se zase potýká se skandály na radnici. Jisté kauzy citované v podkapitole 7.3 poukazují na existenci úplatkařství, což úspěšně kazí dobrou vizitku města a vede k neefektivnímu hospodaření města.

⁵⁵ Komunitní plánování - web o komunitním plánování. *Komunitní plánování* [online]. 2010 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.komunitniplanovani.com/>

Na základě uvedených poznatků autorka odpovídá na otázku, **zda výše veřejných prostředků vynaložených na podporu místních Agend 21 v municipalitách spadajících do kategorie B vede ke zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování bezpečnosti v daných městech a růstu spokojenosti občanů s životem ve městě** negativně, neboť v porovnání s městy Kladno a Hradec Králové, jež nezískávají tak vysokou finanční podporu jako města řadící se do kategorie „B“, není evidentní rozdíl ve vývoji emisí škodlivých látek do ovzduší, dopravní nehodovosti, kriminality a spokojenosti občanů s životem ve městě. Ba naopak práce ukázala, že dle výsledků zvolených indikátorů se jako nejlepší ze zkoumaných měst jeví Hradec Králové. Navíc i města z kategorie „B“ mají dlouhodobě své velké problémy, které nejsou v souladu s některými body Agendy 21.

POUŽITÁ LITERATURA

Publikace:

BOHUSLAV KRAJŠEK. *Úvod k místním Agendám 21 v České republice*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 1998, 44 s. ISBN 80-7212-052-2.

GIRARDET, Herbert. *Creating sustainable cities*. 1. vyd. Dartington, England: Green Books for the Schumacher Society, 1999. 77 s. ISBN 1-870098-77-3.

MEZŘICKÝ, Václav. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 207 s. ISBN 80-7367-003-8.

REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *Metodika pro místní Agendy v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR*. Praha : Český ekologický ústav, 2003. 47 s. ISBN 80-7212-505-2.

REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *Obce, životní prostředí a veřejnost: Řešení ekologických problémů a práce s veřejností v podmínkách obce*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 106 s. ISBN 80-85087-46-4.

SOUKUPOVÁ, Renata Bc. *Místní Agenda 21 v praxi municipálních úřadů ČR*. 2010. Diplomová práce.

Společné evropské indikátory udržitelného rozvoje v Litoměřicích: SPOKOJENOST OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM. Litoměřice.

TRUNEČKOVÁ, Šárka. *Místní Agenda 21 v Chrudimi: aneb společně vytváříme místo, kde je radost žít*. Vyd. 1. Chrudim: Reklama&tisk, 2010. 36 s.

Základy chemie 1. díl. 2. vyd. Olomouc: FORTUNA, 1996, 143 s. ISBN 80-7168-324-8.

Internetové zdroje:

Action 21 [online]. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.action21.co.uk/>.

CENIA, česká informační agentura životního prostředí [online] Statistické ročenky životního prostředí ČR 2006-2010. Dostupné z WWW:

<[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFVH9QDN](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFVH9QDN)>.

Centrum pro otázky životního prostředí [online]. 2004. Co je a kde se vzala Místní agenda 21. Dostupné z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/enviwikidata/hk/MA_21>.

Co je Dobrá Praxe. DOBRÁ PRAXE [online]. © 2005-2010. Dostupné z:

<http://dobrapraxe.cz/cz/co-je-dobra-praxe>

ČT24 - Nejdůvěryhodnější zpravodajství na českém internetu. Česká televize [online]. 1996-2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/>

Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online]. 2012. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

Databáze MA21. Místní Agenda 21 [online].. Dostupné z:

<http://ma21.cenia.cz/Datab%C3%A1zeMA21prohl%C3%AD%C5%BEen%C3%AD/Statistiky/z%C3%A1kladn%C3%ADstatistikyMA21/tabid/759/language/cs-CZ/Default.aspx>

DataPlán NSZM. DataPlán: portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2011. Dostupné z: <http://dataplan.info/cz/home/zakladni-informace-a-kontakty>

DataPlán: Portál pro strategické řízení a udržitelný rozvoj obcí a regionů [online]. 2010.

Proč a jak měřit kvalitu místních Agend 21 v ČR. Dostupné z WWW:

<http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/nszm_letak_MA21_09_cz_A4.pdf>.

Diskuzní fórum. VSETÍN: Oficiální web města [online]. 2011. Dostupné z:

<http://www.vsetin.eu/diskuze/index.asp?r=1147>

DOBRÁ PRAXE. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/zapojovani-verejnosti-do-rozhodovacich-procesu-10p-desatero-problemu.aspx>

Ekologická stopa města. Ekostopa [online]. 2008. Dostupné z: <http://www.ekostopa.cz/mesto/>

- Emise základních znečišťujících látek (REZZO 1-3). *Český statistický úřad* [online]. 2012. Dostupné z: vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=ZPR5012PU_OK&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp&cas_1_103=2006
- Expozice obyvatel suspendovaným částicím. *Státní zdravotní ústav* [online]. 2010. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/expozice-obyvatel-suspendovanym-casticim-ve-venkovnim-1>
- Chrudim. *Turistický informační magazín* [online]. 2008. Dostupné z: <http://www.czech-tim.cz/>
- Chrudimský deník. *Deník.cz* [online]. 2005. Dostupné z: http://chrudimsky.denik.cz/zpravy_region/
- Imunologové jsou zděšení. Alergických dětí je stále více. *Litoměřický deník* [online]. 2012. Dostupné z: http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/imunologove-alergie-deti20120112.html
- Komunitní plánování - web o komunitním plánování. *Komunitní plánování* [online]. 2010. Dostupné z: <http://www.komunitniplanovani.com/>
- Koncepce podpory místní Agendy 21 v ČR do roku 2020 a akční plán pro období 2012 – 2013. In: *Koncepce podpory místní Agendy 21 v ČR* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/cs/download/koncepce-podpory-ma21-v-cr.pdf>
- Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty v ČR. *Bulletin* [online]. 2010. Dostupné z: p-p-i.cz/fileadmin/pub/img/Praha_dokumenty/BULLETIN_1_2010.pdf
- Kriminalita - zjištěné trestné činy. *Český statistický úřad* [online]. 2012. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=KRI5012PU_OK&vo=null&voa=tabulka&cas_1_99=2005&str=tabdetail.jsp
- Litoměřice. *Královské město Litoměřice* [online]. 2006. Dostupné z: <http://www.litomerice.cz/>
- Litoměřický deník. *Deník.cz* [online]. 2005. Dostupné z: http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/
- Metodika „Implementace MA21 v Moravskoslezském kraji“ a příkladů dobré praxe [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://ma21.kr->

moravskoslezsky.cz/assets/aktuality/implementace-ma21-v-obcich-a-mestech-do-5000-obyvatel.pdf

Město Vsetín. *Informační centrum Vsetín* [online]. 1998-2012. Dostupné z: <http://vsetin.mic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=20619&lng=&menu=>

METODIKA HODNOCENÍ KATEGORIE „A” MÍSTNÍ AGENDY 21. In: *DataPlán* [online]. 2012. Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/metodika_a_ma21_final_verze1.1_duben-2012.pdf

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008. Grantová řízení pro NNO. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/grantova_rizeni_pro_nno>.

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008. Místní agenda 21 - metodická příručka. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ma21_informace/\\$FILE/OEV-MA21_metodika-20080822.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ma21_informace/$FILE/OEV-MA21_metodika-20080822.pdf)>.

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008. Přehled hodnocení projektů v rámci 4. výzvy MA 21 a UR. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/prehled_hodnoceni_projektu_revolvingovy_fond>.

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2011. Přehled výsledků projektů NNO podpořených dotací MŽP v letech 1997 - 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.mzp.cz/projekty.2011/index.html>>.

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2008. Revolvingový fond Ministerstva životního prostředí. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/revolvingovy_fond_mzp>.

Ministerstvo životního prostředí [online]. 2009. Směrnice č. 4/2009. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/revolvingovy_fond_mzp/\\$FILE/OFEU-Smernice_04-2009_o_cerpani_z_RF-11032010.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/revolvingovy_fond_mzp/$FILE/OFEU-Smernice_04-2009_o_cerpani_z_RF-11032010.pdf)>.

Modré kauzy. *MO ČSSD Kopřivnice* [online]. 2010. Dostupné z: <http://cssdkopr.webnode.cz/modre-kauzy/>

NOVÁK, Josef. *Timur - Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, o. s.* [online]. 2007. Indikátory udržitelného rozvoje. Dostupné z WWW: <<http://timur.cz/indikatory/indikatory-udrzitelneho-rozvoje-16.html>>.

Nové Logo města Kopřivnice. *Město Kopřivnice: Oficiální diskuzní fórum města Kopřivnice* [online]. 2009. Dostupné z:
<http://www.koprivnice.org/forumnew/viewtopic.php?f=1&t=520&p=3287&hilit=Logo#p3287>

Občanská společnost - návod k použití [online]. 2008. Místní Agenda 21. Dostupné z WWW:
<<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>.

Oxidy dusíku (NO_x,NO₂). *Integrovaný registr znečišťování* [online]. 2010. Dostupné z:
http://www.irz.cz/repository/latky/oxidy_dusiku.pdf

Polétavý prach (PM₁₀). *Integrovaný registr znečišťování* [online]. 2007. Dostupné z:
http://www.irz.cz/repository/latky/poletavy_prach.pdf

Portallitomerice.cz. *Litoměřice - informační portál města* [online]. © 2008-2012. Dostupné z:
<http://www.portallitomerice.cz/>

Případová studie Kladno. In: *Civitas per populi* [online]. 2010. Dostupné z: www.civitas-group.cz/soubory/Kladno_final.pdf

Přístup radnice k životnímu prostředí: Soubor příkladů ze Vsetína. In: *Společnost pro komunitní spolupráci Vsetín o.p.s.* [online]. Vsetín, 2005. Dostupné z:
http://www.spkp.cz/documents/Zivotni_prostredi.pdf

Ročenka města Kopřivnice. *KOPŘIVNICE: oficiální web města* [online]. 2008. Dostupné z:
<http://www.koprivnice.cz/index.php?id=rocenka-mesta-koprivnice>

Společné evropské indikátory - Chrudim. CHRUDIM: oficiální stránky města [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/zdrave-mesto/spolecne-evropske-indikatory.html>

Úsek ochrany čistoty ovzduší, Tabelární ročenky. *Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2011. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

Ústecký kraj je z hlediska kriminality nejrizikovějším v ČR. *Česká televize* [online]. 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/162230-ustecky-kraj-je-z-hlediska-kriminality-nejrizikovejsim-v-cr/>

Váš rodokmen. *Rodokmen* [online]. 2008. Dostupné z: <http://rodokmen.blog.cz/>

Vláda České republiky [online]. 2010. Usnesení vlády týkající se Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/usneseni-vlady/usneseni-vlady-cr-ze-dne-1--unora-2010-c--92-68045/>>.

Vsetín má unikátní hlukovou mapu. *Vsetín - Oficiální internetové stránky města* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz/vsetin-ma-unikatni-hlukovou-mapu/d-466879/p1=6720>

Vsetín nechá soudně vystěhovat rodiny, které dluží za nájemné. *IDNES.cz/Zlínský kraj* [online]. 1999-2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostrava/zpravy/149449-ve-vsetine-si-lide-stezuji-na-hluk-ze-silnice/?mobileRedirect=off>

Výroční zprávy projektu Zdravé město a místní Agenda 21 2008-2010. *Městská část Praha-Libuš* [online]. 2010 [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://zdravemesto.praha-libus.cz/index.php?catid=62>

Výroční zpráva 2010: Projekt Litoměřice - Zdravé město a místní Agenda 21. *Místní Agenda 21* [online]. 2011. Dostupné z: <http://ma21.cenia.cz/LinkClick.aspx?fileticket=vPa-BFR24z8%3D&tabid=862&mid=571&language=cs-CZ> Praha – Libuš: vietnamci (<http://www.inbaze.cz/data/bulletin1.pdf>)

Základní informace o Kopřivnici. *KOPŘIVNICE: Oficiální web města* [online]. 2008. Dostupné z: <http://www.koprivnice.cz/index.php?id=zakladni-informace-turistika-koprivnice>

Zpráva o situaci vsetínské romské komunity. *Vsetín - Oficiální internetové stránky města* [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz/zprava-o-situaci-vsetinske-romske-komunity/d-502484>

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: PROBLÉMOVÉ OKRUHY MÍSTNÍ AGENDY 21.....	14
TABULKA 2: SADA KRITÉRIÍ PRO MĚSTA V KATEGORII ZAJEMCI.....	25
TABULKA 3: SADA KRITÉRIÍ PRO MĚSTA V KATEGORII D.....	26
TABULKA 4: SADA KRITÉRIÍ PRO MĚSTA V KATEGORII C.....	27
TABULKA 5: SADA KRITÉRIÍ PRO MĚSTA V KATEGORII B.....	28
TABULKA 6: SADA KRITÉRIÍ PRO MĚSTA V KATEGORII A.....	29
TABULKA 7: POROVNÁNÍ ÚDAJŮ ZÁKLADNÍ STATISTIKY K MA21 Z 12.7.2011 A 9.3.2012.....	30
TABULKA 8: PROJEKTY ORIENTOVANÉ NA MA21 A PODPOŘENÉ MŽP V LETECH 2004-2007.....	36
TABULKA 9 PŘEHLED HODNOCENÍ PROJEKTŮ V RÁMCI 1. VÝZVY MA21.....	40
TABULKA 10 PŘEHLED HODNOCENÍ PROJEKTŮ V RÁMCI 2. VÝZVY MA21.....	42
TABULKA 11: PŘEHLED HODNOCENÍ PROJEKTŮ V RÁMCI 4. VÝZVY MA 21.....	43
TABULKA 12: PŘEHLED ŘEŠENÝCH PROJEKTŮ PŘIHLÁŠENÝCH DO PROGRAMU MA21 V LETECH 2004-2010....	46
TABULKA 13: FINANČNÍ PROSTŘEDKY VYNALOŽENÉ NA ROZVOJ MA21 VE MĚSTĚ CHRUDIM V LETECH 2007-2011 Z NÁRODNÍCH ZDROJŮ POSKYTNUTÉ MINISTERSTVY ČR.....	51
TABULKA 14: FINANČNÍ PROSTŘEDKY NA ROZVOJ MA21 POSKYTNUTÉ MĚSTU LITOMĚŘICE V LETECH 2004-2011 VÝHRADNĚ Z NÁRODNÍCH ZDROJŮ MINISTERSTEV.....	54
TABULKA 15: FINANČNÍ PROSTŘEDKY NA ROZVOJ MA21 POSKYTNUTÉ MĚSTU KOPŘIVNICE V LETECH 2007-2012 VÝHRADNĚ Z NÁRODNÍCH ZDROJŮ MINISTERSTEV.....	57
TABULKA 16: PROJEKTY SOUVISEJÍCÍ S MÍSTNÍ AGENDOU 21 A FINANCOVANÉ ZE ZDROJŮ EU A Z NÁRODNÍCH ZDROJŮ V LETECH 2005-2010.....	67
TABULKA 17: VÝVOJ IMISNÍ ZÁTĚŽE NO ₂ V μG/M ³ NA STANICÍCH AUTOMATIZOVANÉHO IMISNÍHO MONITORINGU (AIM) V LETECH 2004-2010.....	72
TABULKA 18: PRŮMĚRNÉ ROČNÍ KONCENTRACE PRACHOVÝCH ČÁSTIC PM ₁₀ V μG/M ³ V LETECH 2004-2010... 73	73
TABULKA 19: EMISE OXIDU SIŘIČITÉHO SO ₂ VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH V LETECH 2004 – 2009 (V TUNÁCH/KM ²).....	74
TABULKA 20: EMISE OXIDŮ DUSÍKU NO _x VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH V LETECH 2004-2009 (V TUNÁCH/KM ²)76	76
TABULKA 21: EMISE OXIDU UHELNATÉHO CO VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH V LETECH 2004 – 2009 (V TUNÁCH/KM ²).....	77
TABULKA 22: VÝVOJ KRIMINALITY VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH V LETECH 2005-2010.....	79
TABULKA 23: VÝVOJ DOPRAVNÍ NEHODOVOSTI VE ZKOUMANÝCH MĚSTECH V LETECH 2005-2010 (POČET DOPRAVNÍCH NEHOD NA 1000 OBYVATEL).....	80
TABULKA 24: VÝVOJ SPOKOJENOSTI OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM V LETECH 2004-2010.....	81
TABULKA 25 POROVNÁNÍ VÝŠE UVEDENÝCH INDIKÁTORŮ V OBCÍCH LITOMĚŘICE, HRADEC KRÁLOVÉ, VSETÍN, Kladno, Chrudim a Praha-Libuš v letech 2004-2010.....	83

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1: ZKOUMANÉ NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MUNICIPALITY, DRŽITELÉ KATEGORIE „B“	10
OBRÁZEK 2: HIERARCHIE UPLATŇOVÁNÍ MA21	13
OBRÁZEK 3 HODNOCENÍ PROJEKTŮ V RÁMCI 1 VÝZVY MA21	41
OBRÁZEK 4 HODNOCENÍ PROJEKTŮ V RÁMCI 4. VÝZVY MA 21	44
OBRÁZEK 5: MĚSTO CHRUDIM	48
OBRÁZEK 6: MĚSTO LITOMĚŘICE	51
OBRÁZEK 7: MĚSTO KOPŘIVNICE	55
OBRÁZEK 8: MĚSTO VSETÍN	58
OBRÁZEK 9: MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA-LIBUŠ	68
OBRÁZEK 10 FINANCOVÁNÍ ZKOUMANÝCH MĚST Z RF MŽP	70
OBRÁZEK 11: VÝVOJ IMISNÍ ZÁTĚŽE NO ₂ V LETECH 2004-2010	72
OBRÁZEK 12 VÝVOJ PRŮMĚRNÉ ROČNÍ KONCENTRACE PRACHOVÝCH ČÁSTIC PM ₁₀ V LETECH 2004-2010	73
OBRÁZEK 13 VÝVOJ EMISE SO ₂ V LETECH 2004-2009	75
OBRÁZEK 14 VÝVOJ EMISE NO _x V LETECH 2004-2009	76
OBRÁZEK 15: VÝVOJ EMISE CO V LETECH 2004-2009	78
OBRÁZEK 16: POČET ZJIŠTĚNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ NA 1000 OBYVATEL	79
OBRÁZEK 17 POČET DOPRAVNÍCH NEHOD NA 1000 OBYVATEL	80
OBRÁZEK 19: POŘADÍ OKRESNÍCH A KRAJSKÝCH MĚST Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI	87

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 SOUPIS UHRAZENÝCH DOKLADŮ V RÁMCI PROJEKTU „JEDNEJ LOKÁLNĚ, MYSLI GLOBÁLNĚ ANEB MYSLI DO BUDOUČNA – PODPORA SYSTÉMOVÉHO ZAVÁDĚNÍ MA21 V PROSTŘEDÍ MĚSTA CHRUDIM.....	110
PŘÍLOHA 2 PŘEHLED TÉMAT A OBLASTÍ ZKOUMANÝCH V AUDITU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	112

SEZNAM ZKRATEK

- CENIA** – česká informační agentura životního prostředí
ČR – Česká republika
ECI – Společné evropské indikátory (European Common Indicators)
EMAS – Eco-Management and Audot Schname
EVVO – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
MA 21 – místní Agenda 21
MČ – městská část
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV – Ministerstvo vnitra
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NNO – nestátní neziskové organizace
NSZM – Národní síť Zdravých měst
OSN – Organizace spojených národů
REZZO – registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
RF – Revolvingový fond
TIMUR – Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
UNEP – Program životního prostředí OSN
UR – udržitelný rozvoj
WHO – Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)

PŘÍLOHY

Příloha 1 Soupis uhrazených dokladů v rámci projektu „Jednej lokálně, myslí globálně aneb myslí do budoucna – podpora systémového zavádění MA21 v prostředí města Chrudim

Stručný popis výdaje	Oprávněné výdaje - celkem (Kč)	Investice (ANO/NE)
ozvučení akce Biojarmark	6 000	ne
tisk plakátů na Biojarmark	2 100	ne
tisk plakátů na Den s TS	2 100	ne
ozvučení akce Den s TS	2 000	ne
moderování Biojarmarku	2 500	ne
Notebook	30 425	ne
Kopírka	14 000	ne
grafické zpracování ploch v modulu SEI	18 000	ne
dataprojektor a plátno	35 000	ne
Bannery Rainbow	40 000	ne
facilitace dvou plánovacích setkání	7 650	ne
propagační předměty	79 397	ne
zhotovení propagačních bannerů – poutačů	7 140	ne
propagační předměty	89 714	ne
ekologický workshop na Dni Země	3 000	ne
ozvučení Dne Země	6 000	ne
moderování Dne Země	2 500	ne
facilitace plánovacího setkání	4 000	ne
prezentace elektromobilu na Dni Země	2 499	ne
plakáty Den Země	3 570	ne
plakáty a letáky na veřejné projednání	7 140	ne
projektová studie	23 200	ano
projektová studie	14 860	ano
facilitace plánovacího setkání	8 000	ne
zavádění systému EMAS do organizací města	68 235	ne
facilitace Sv- Čecha	4 000	ne
plakáty Biojarmark	2 100	ne
plakáty Den s TS	2 100	ne
ozvučení Biojarmark	6 000	ne
moderování Biojarmark	2 500	ne
facilitace Víta Nejedlého	4 000	ne
facilitace Na větrníku	4 000	ne
moderování Den s TS	3 000	ne
plakáty a samolepky	17 255	ne
facilitace Víta Nejedlého	4 000	ne
PD Sv. Čecha	34 676	ano
PD V. Nejedlého	54 123	ano
studie Regenerace Sv.Č.	35 000	ano
zavádění EMAS	113 576	ne
certifikace EMAS	101 150	ne
dotazníky	4 000	ne
PD hřiště Na Větrníku	53 550	ano
PD hřiště V. Nejedlého	166 600	ano
výroba filmu	85 350	ne
letáky EMAS	5 950	ne
zpracování dat a zpráv	35 000	ne
poutače	28 068	ne
ozvučení Den Země	6 000	ne
ekologický workshop	3 000	ne

moderování Den Země	2 500	ne
plakáty a letáky veř.proj.	7 140	ne
plakáty Den země	3 570	ne
zavádění EMAS	190 749	ne
panely	10 207	ne
nádoby na tříděný odpad	3 720	ne
kancelářské potřeby	6 999	ne
brožura MA 21	38 522	ne
brožura EMAS	38 522	ne
banner MA 21	15 600	ne
propagační předměty	30 889	ne
plakáty Biojarmark	2 100	ne
plakát Co je to EMAS	3 570	ne
plakáty Den s TS	2 100	ne
leták ECI	5 950	ne
letáky AAZ	11 900	ne
elektrokolo	25 000	ne
ozvučení a mod. Den s TS	3 000	ne
překlady	4 000	ne
moderátor Biojarmark	2 500	ne
ozvučení Biojarmark	6 000	ne
audit projektu	15 000	ne
celkem	1 683 566	

Vlastní zpracování dle údajů poskytnutých koordinátorkou MA21 a projektu Zdravé město Chrudim, p. Šárkou Trunečkovou, na osobní schůzce dne 23.2.2012.

Příloha 2 Přehled témat a oblastí zkoumaných v Auditu udržitelného rozvoje

Témata udržitelného rozvoje	Oblasti udržitelného rozvoje
1. Správa věcí veřejných a územní rozvoj	1.1 Řízení při správě a rozvoji – úroveň nastavení a provázanost procesů a dokumentů (dělat správné věci správně, zahrnuje cílevědomý postup veřejné správy k udržitelnému rozvoji)
	1.2 Řízení při správě a rozvoji - efektivní a účelné vykonávání činností, aktivit, naplňování plánů (dělat věci správně, systematický manažerský postup k řešení slabých stránek udržitelného rozvoje)
	1.3 Řízení při správě a rozvoji - komunikace a partnerství na principech MA 21 (správně komunikovat)
	1.4 Spokojenost obyvatel s kvalitou života
	1.5 Rozvíjení racionálního funkčního využití a prostorového uspořádání území, případně i polyfunkčního využití budov, přestavbových a rozvojových ploch při využití center měst k bydlení
	1.6 Udržitelné projektování a výstavba, podpora vysoce kvalitní architektury a stavebních technologií
	1.7 Regenerace a znovu využití nevyužitých nebo nevhodně využitých pozemků a staveb, upřednostňování pozemků brownfields před rozvojem na „zelené louce“
	1.8 Regenerace staršího bytového fondu, občanské a technické vybavenosti a veřejných prostranství
2. Životní prostředí	2.1 Kvalita vod, šetření vodou a efektivnější využívání vody
	2.2 Podpora a zvyšování ekologické stability krajiny a biologické rozmanitosti na správním území obce, rozšiřování péče o vymezená přírodní území a zelené plochy
	2.3 Kvalita půdy, ochrana ekologicky produktivní půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství
	2.4 Kvalita ovzduší
3. Udržitelná spotřeba a výroba	3.1 Udržitelná spotřeba města
	3.2 Odpadové hospodářství
	3.3 Hospodaření s energií
	3.4 Udržitelná výstavba
4. Doprava	4.1 Snižování nutnosti používat individuální automobilovou dopravu a podpora alternativních druhů dopravy
	4.2 Podpora veřejné dopravy a dalších druhů alternativní dopravy (pěší, cyklo)
	4.3 Nízkoemisní vozidla
	4.4 Bezpečnost silničního provozu
	4.5 Snižování vlivu dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel
5. Zdraví obyvatel	5.1 Integrace zdravotních hledisek do plánování a rozhodování. (Jakým způsobem koncepčně město podporuje oblast zdraví)
	5.2 Podpora zdraví a prevence nemocí
	5.3 Zdraví obyvatel
6. Místní ekonomika a podnikání	6.1 Oživení a podpora místní zaměstnanosti a vzniku nových podniků a firem při zachování principů udržitelného rozvoje
	6.2 Spolupráce s místními podniky a firmami za účelem podpory výměny zkušeností z dobré podnikatelské praxe
	6.3 Udržitelný místní cestovní ruch
7. Vzdělávání a výchova	7.1. Realizace a podpora vzdělávání pro udržitelný rozvoj ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem
	7.2. Podpora NNO a dalších institucí zajišťujících neformální vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje
	7.3. Vytvoření programu vzdělávání, výchovy a osvěty místních obyvatel (všech cílových skupin) v problematice udržitelného rozvoje a jeho realizace
	7.4. Volnočasové aktivity naplňující zdravý životní styl s ohledem na zachování kvalitního životního prostředí
8. Kultura a místní tradice	8.1 Kvalita vztahu města ke kultuře obecně
	8.2 Vztah k historickému kulturnímu dědictví (kvalita péče o movité i nemovité dědictví, hmotné i nehmotné dědictví na území města)
	8.3 Kulturní a umělecké aktivity (akce), které reagují na potřeby a iniciativy občanů
	8.4 Atraktivita a vzhled města
9. Sociální prostředí	9.1 Vytvoření a zavádění programů prevence a zmírňování chudoby
	9.2 Zajištění rovného přístupu k veřejným službám a snižování sociálních nerovností
	9.3 Zajištění kvalitního a sociálně-integrovaného bydlení a životních podmínek
	9.4 Zlepšení jistoty, bezpečnosti a prevence kriminality v obci
10. Globální odpovědnost	10.1 Mezinárodní spolupráce měst a obcí
	10.2 Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)
	10.3 Přístup města ke zmírnění klimatických změn

Vlastní zpracování dle METODIKA HODNOCENÍ KATEGORIE „A“ MÍSTNÍ AGENDY 21. In: DataPlán [online]. 2012 [cit. 2012-04-26].

Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aefc6784e61f65b/metodika_a_ma21_final_verze1.1_duben-2012.pdf